

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 5

Год. LXIII

Вторник, 16 јануари 2007

Цена на овој број е 190 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
39. Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита..	2	48. Решение за разрешување и именување членови на Националното координативно тело за имплементација на националните акциони планови од Декадата на Ромите.....	13
40. Закон за изменување и дополнување на Законот за политичките партии.....	8	49. Деловник за дополнување на Деловникот за работа на Владата на Република Македонија.....	13
41. Указ за поставување на вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Република Киргистан.....	10	50. Одлука за Методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот....	13
42. Уредба за Методологијата за распределба на наменските дотации за јавните установи за социјална заштита – домови за стари лица.....	10	51. Упатство за измени и дополнувања на Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство.....	27
43. Одлука за распишување оглас за именување заменик на јавниот правобранител на Република Македонија за подрачјето на Кочани.....	11	52. Упатство за измени и дополнувања на Упатството за поднесување извештаи-обрасци и начин на нивно пополнување за одобрени кредити на нерезиденти.....	37
44. Одлука за отпочнување на постапка за доделување на концесии за експлоатација на минерални сировини – мермери.....	11	53. Упатство за измени и дополнувања на Упатството за поднесување извештаи-обрасци и начин на нивно пополнување за земени кредити на резиденти од нерезиденти.....	37
45. Одлука за давање согласност на Програмата за работа на ЈП ХС „Злетовица“–Пробиштип за 2006 година, со Финансиски план и Инвестициона програма за 2006 година.....	12	54. Упатство за доставување збирни извештаи за склучени кредитни работи на резиденти со нерезиденти.....	38
46. Одлука за давање согласност на Годишната сметка и финансиските извештаи за 2005 година и Годишниот извештај за работењето за 2005 година на Јавното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор на Република Македонија.....	12	55. Решение на Уставниот суд на Република Македонија, У.бр. 5/2006 од 20 декември 2006 година.....	39
47. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за ангажирање консултантски тим по пат на меѓународен ограничен повик за консултантски услуги за изработка на студија со модел и начин на трансформација со приватизација на Јавното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор на Република Македонија.....	12	Агенција за електронски комуникации	
		5. Правилник за дополнување на Правилникот за Методологијата за пресметување на годишниот надоместок за надзор на пазарот за електронски комуникации.....	44
		Огласен дел.....	1-36

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

39.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 9 јануари 2007 година.

Број 07-108/1
9 јануари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА

Член 1

Во Законот за здравствената заштита ("Службен весник на Република Македонија" број 38/91, 46/93, 55/95, 10/2004, 84/2005, 111/2005 и 65/2006), во членот 32 став 1 по точката 3-а се додава нова точка 3-б, која гласи:

"3-б) мерки и активности за рано откривање, дијагностицирање и лекување на ракот на дојката кај жената;"

Во ставот 2 по точката 3-а се додава нова точка 3-б, која гласи:

"3-б) програма за рано откривање, дијагностицирање и лекување на ракот на дојката кај жената;"

Член 2

По членот 32-д се додава нов член 32-ѓ, кој гласи:

"Член 32-ѓ

Во Министерството за здравство се формира Здравствен совет, како советодавно тело на министерот за здравство, составен од девет члена.

За член на Здравствениот совет може да се именува лице со завршено високо образование од областа на медицината, стоматологijата, односно фармацијата и работно искуство во областа на здравството, при што се води сметка за соодветната и правична застапеност на граѓаните на сите заедници.

Делокругот и начинот на работата на Здравствениот совет се утврдува со деловник за работа.

Министерот за здравство, зависно од потребите за проучување на одредено прашање или подготовка на закони и подзаконски акти од делокругот на работа на Министерството за здравство, формира и други постојани или повременни советодавни тела. "

Член 3

Во членот 93 по ставот 2 се додаваат два нови става 3 и 4, кои гласат:

"Дозволата за работа на здравствената установа ќе се одземе за период од шест месеца и во случај ако овозможи на здравствен работник кој не е вработен во установата да укажува здравствени услуги како дополнителна дејност.

Ако Министерството за здравство, по право на надзор, утврди дека здравствената установа повторно овозможила на здравствен работник кој не е вработен во установата да укажува здравствени услуги како дополнителна дејност, дозволата за работа на здравствената установа ќе се одземе за период од една до пет години. "

Член 4

Во членот 115-а став 1 зборовите: " установа каде што е вработен или во друга здравствена установа која е регистрирана за истата дејност" се заменуваат со зборовите: "установата каде што се вработени".

Во ставот 3 зборовите: "во која ќе укажува здравствени услуги како дополнителна дејност" се бришат.

Член 5

По членот 115-а се додава нов член 115-б, кој гласи:

"Член 115-б

Здравствен работник вработен во јавна здравствена установа може да укажува здравствени услуги во друга јавна здравствена установа која е регистрирана за истата дејност врз основа на склучен договор меѓу јавната здравствена установа во која е вработен и јавната здравствена установа во која ќе укажува здравствени услуги. "

Член 6

По членот 135 се додаваат два нови члена 135-а и 135-б, кои гласат:

"Член 135-а

За член на управен одбор не може да биде именувано лице кое, покрај во случаите утврдени со Законот за установите, е вработено или поседува акции во правни лица кои вршат производство или промет со лекови, медицински помагала, односно медицинска опрема.

Член 135-б

Член на управен одбор на јавна здравствена установа може да се разреши пред истекот на времето за кое е именуван:

- на негово барање,
- ако престанал основот врз кој е именуван,
- ако отсуствува од седниците на управниот одбор неоправдано најмалку два пати годишно,
- ако се утврди дополнително дека има лично, преку трето лице или по која било основа, интереси кои можат да имаат какво било влијание на неговата независност и непристрасност и
- ако работи спротивно на закон. "

Член 7

Членот 137 се менува и гласи:

"Работоводниот орган на јавната здравствена установа (во натамошниот текст: директор), се состои од две лица кои се подеднакво одговорни за работењето на јавната здравствена установа и за обврските што се преземаат во правниот промет.

Едното лице кое се именува за директор треба да има завршено високо образование од областа на медицинските или стоматолошките науки, најмалку пет години работно искуство во здравствена установа и положен испит за директор согласно со овој закон.

Другото лице кое се именува за директор треба да има завршено високо образование од областа на економските науки или јавно здравствениот менаџмент, најмалку три години работно искуство од економијата, финансиите или менаџментот или од системот и организацијата на здравствената заштита и здравственото осигурување и положен испит за директор согласно со овој закон.

Кандидатите за директор покрај условите од ставовите 2 и 3 на овој член треба да го исполнат и условот да понудат најквалитетна програма за работа на јавната здравствена установа.

Испитот за директор од ставовите 2 и 3 на овој член се полага писмено пред комисија формирана од министерот за здравство, составена од три члена од кои двајца се од Министерството за здравство и еден предложен од министерот за финансии.

Директорот на другите здравствени установи се именува под услови и на начин утврден со општ акт на здравствената установа."

Член 8

По членот 137 се додаваат седум нови члена 137-а, 137-б, 137-в, 137-г, 137-д, 137-ѓ и 137-е, кои гласат:

"Член 137-а

Директор на јавна здравствена установа се именува врз основа на јавен конкурс распишан од управниот одбор на јавната здравствена установа.

Директорот на јавна здравствена установа, по предлог на Здравствениот совет го именува, односно разрешува министерот за здравство.

Мандатот на директорот трае четири години.

Член 137-б

Актите и финансиските документи од надлежност на директорот ги потпишуваат двете лица.

Ако актот или финансискиот документ од ставот 1 на овој член е потпишан само од едното лице се смета дека истиот не е потпишан.

Ако актот или финансискиот документ не се потпишани од двете лица во рок од пет дена, управниот одбор на јавната здравствена установа донесува конечна одлука по истиот во наредните три дена.

Член 137-в

Подготовката на кандидатите за полагање на испит за директор ја врши Медицинскиот факултет при Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" - Скопје, при што ангажира и стручни лица од Министерството за здравство и Министерството за финансии.

Трошоците за подготовка на кандидатот за директор за полагање на испит за директор и трошоците за полагање на испитот паѓаат на товар на кандидатот.

Содржината на програмата и начинот на полагањето на испитот за директор, како и формата и содржината на образецот на уверението ги пропишува министерот за здравство, во согласност со министерот за финансии.

Член 137-г

Управниот одбор на јавната здравствена установа три месеца пред истекот на мандатот на постојниот директор донесува одлука за распишување на јавен конкурс кој се објавува најмалку во два дневни весника, од кои во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и на весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик за именување на директор.

Во објавениот јавен конкурс се утврдуваат условите кои треба да ги исполнува кандидатот за директор, потребната документација и времетраењето на конкурсот.

Пристигнатите документи ги прегледува тричлена комисија избрана од управниот одбор и во рок од осум дена по истекот на рокот по конкурсот целокупната документација ја доставува до министерот за здравство.

Министерот за здравство во рок од 30 дена од денот на доставувањето на документацијата од ставот 3 на овој член донесува решение за именување на директор.

Кандидатите кои не се избрани на конкурсот во рок од осум дена од денот на приемот на известувањето имаат право на жалба во однос на спроведената постапка за именување на директор до Второстепената комисија на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на прашањата од работен однос.

Ако по распишаниот конкурс не се именува директор, министерот за здравство во рок од пет дена именува вршител на должноста директор до именување на директор по распишан конкурс, но не подолго од шест месеца.

Член 137-д

Јавната здравствена установа има стручен колегиум кој е стручен орган на установата.

Стручниот колегиум ги предлага на директорот потребите за набавка на лекови, медицински помагала и друг потрошен материјал кои се потребни за вршење на здравствената дејност на јавната здравствена установа, согласно со програмата за работа и врши и други работи утврдени со статутот на установата.

Член 137-ѓ

Директорот е должен на шест месеца да доставува извештај за работата до министерот за здравство.

Во извештајот од ставот 1 на овој член директорот е должен особено да достави податоци за извршениот вид и обем на здравствени услуги и за финансиското работење на јавната здравствена установа.

Ако од извештајот за работа се утврдат недостатоци и/или загуби во финансиското работење директорот е должен истите да ги отстрани во наредните шест месеца.

Ако и по истекот на наредните шест месеца директорот не ги отстрани утврдените недостатоци и во тој период повторно има недостатоци и/или загуби во финансиското работење, министерот за здравство ќе го разреши директорот и ќе именува вршител на должноста директор, до именување на директор по распишан конкурс, но не подолго од шест месеца.

Член 137-е

Директорот на јавна здравствена установа може да се разреши пред истекот на времето за кое е именуван:

- на негово барање,
- ако настане некоја од причините, поради кои според прописите за работни односи му престанува работниот однос согласно со закон,
- ако работи и постапува спротивно на овој и друг закон, статут и актите на установата или неоправдано не ги спроведува одлуките на управниот одбор или постапува во спротивност со нив,
- ако со својата несовесна и неправилна работа и предизвика штета на здравствената установа или ако ги занемарува или не ги извршува обврските и поради тоа ќе настанат нарушувања во вршењето на дејноста на здравствената установа,
- ако две полугодии по ред јавната здравствена установа ги заврши со загуба во финансиското работење,
- ако го попречува остварувањето на правата и обврските на корисниците на здравствена заштита и
- ако не доставува редовно на секој шест месеца извештај за работа.

Во случаите од ставот 1 алинеи 3 до 6 на овој член министерот за здравство, на предлог на Здравствениот совет, ќе ги разреши двете лица именувани за директор.

Ако директорот биде разрешен согласно со ставот 1 на овој член министерот за здравство ќе именува вршител на должноста директор, до именување на директор по распишан конкурс, но не подолго од шест месеца.

Разрешениот директор во рок од осум дена од денот на приемот на решението има право на жалба во однос на спроведената постапка за разрешување до Второстепената комисија на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на прашањата од работен однос."

Член 9

Постојниот член 137-а станува член 137-ж.

Член 10

Во членот 140 став 1 зборовите: "и више образование" се заменуваат со записка и зборовите: "више и високо стручно образование во траење од три години".

Член 11

Во членот 141 став 2 по зборовите: "за здравствени работници со виша-девет месеци, а со средна стручна подготовка-шест месеци" се бришат.

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

"Приправничкиот стаж на здравствените работници со високо стручно образование во траење од три години трае десет месеца, за здравствените работници со вишо - девет месеца, а за средно образование - шест месеца."

Ставот 3 станува став 4.

Член 12

Во членот 143 став 2 зборовите: "и више образование" се заменуваат со записка и зборовите: "више и високо стручно образование во траење од три години".

Член 13

Во членот 144 став 1 зборовите: "и више образование" се заменуваат со записка и зборовите: "више и високо стручно образование во траење од три години".

Член 14

Во членот 145 став 2 зборовите: "и више образование" се заменуваат со записка и зборовите: "више и високо стручно образование во траење од три години".

Член 15

Во членот 153 по зборот "факултет" се додаваат зборовите: "под услови утврдени со овој закон".

Член 16

Во членот 153-с став 2 по точката 6 се додава нова точка 6-а, која гласи:

"6-а) врши дополнителна дејност во друга здравствена установа;"

Во ставот 4 по зборот "болниот" се додаваат зборовите: "или ако по временото одземање на лиценцата за работа врз основа на ставот 2 алинеја 6-а од овој член повторно врши дополнителна дејност во друга здравствена установа".

Член 17

Во членот 160 став 2 зборот "истакнати" и зборовите: "научни и стручни" се бришат.

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

"За член на комисијата од ставот 2 на овој член се именува здравствен работник со високо образование од областа на медицината, односно стоматологијата и најмалку пет години специјалистичко работно искуство."

Ставот 3 станува став 4.

Член 18

Во членот 171 став 1 по зборот "потребите" се додаваат зборовите: "и услови утврдени со закон".

Член 19

Во членот 179 став 1 зборот "обдукција" се заменува со зборовите: "судско-медицинско вештачење од страна на лице кое врши здравствена дејност од областа на судско-медицинската струка (специјалист по судска медицина)".

Во ставот 2 зборот "Обдукцијата" се заменува со зборовите: "Патоанатомската обдукција".

Член 20

Во членот 180 ставот 1 се менува и гласи:

"Телото на лицето кое умрело во здравствена установа подлежи на патоанатомска обдукција ако не е утврдена причината за смртта и ако лицето кое врши здравствена дејност не изрази сомневање за насилна смрт."

Член 21

Насловот на Главата "XVI Казнени одредби" се менува и гласи: "XVI Прекршочни санкции".

Член 22

Во членот 182 став 1 во воведната реченица зборовите: "Со парична казна од 50.000 до 150.000 денари, ќе се казни за прекршок" се заменуваат со зборовите: "Глоба од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност, ќе се изрече за прекршок на".

Точката 12-а се менува и гласи:

"12-а) овозможи на здравствен работник кој не е вработен во здравствена установа да укажува здравствени услуги како дополнителна дејност (член 115-а);".

Во ставот 2 зборовите: "казни со парична казна од 5.000 до 30.000 денари и" се заменуваат со зборовите: "изрече глоба од 300 до 650 евра во денарска противвредност и на".

Во ставот 3 зборовите: "казни со парична казна од 2.000 до 10.000 денари и" се заменуваат со зборовите: "изрече глоба од 100 до 200 евра во денарска противвредност и на".

Член 23

Во членот 183 став 1 во воведната реченица зборовите: "Со парична казна од 50.000 до 150.000 денари ќе се казни за прекршок" се заменуваат со зборовите: "Глоба од 1.500 до 3.200 евра во денарска противвредност, ќе се изрече за прекршок на".

Во ставот 2 зборовите: "казни со парична казна од 5.000 до 30.000 денари и" се заменуваат со зборовите: "изрече глоба од 300 до 650 евра во денарска противвредност и на".

Во ставот 3 зборовите: "казни со парична казна од 2.000 до 10.000 денари и" се заменуваат со зборовите: "изрече глоба од 100 до 200 евра во денарска противвредност и на".

Член 24

Во членот 186 зборовите: "Со парична казна од 2.000 до 10.000 денари ќе се казни за прекршок" се заменуваат со зборовите: "Глоба од 100 до 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на".

Член 25

Во членот 190 став 1 во воведната реченица зборовите: "Со парична казна од 2.000 до 10.000 денари ќе се казни за прекршок" се заменуваат со зборовите: "Глоба од 100 до 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на".

Член 26

Во членот 191 зборовите: "Со парична казна од 2.000 до 10.000 денари ќе се казни за прекршок" се заменуваат со зборовите: "Глоба од 100 до 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на".

Член 27

Во членот 191-а став 1 зборовите: "Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок" се заменуваат со зборовите: "Глоба од 4.500 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на".

Во ставот 2 зборовите: "Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари ќе се казни и" се заменуваат со зборовите: "Глоба од 500 до 800 евра во денарска противвредност ќе се изрече и на".

Член 28

Во членот 192 став 1 во воведната реченица зборовите: "Со парична казна од 3.000 денари ќе се казни" се заменуваат со зборовите: "Глоба од 65 евра во денарска противвредност ќе се изрече", а по зборот "прекршокот" се додава зборот "на".

Во ставот 2 зборовите: "Паричните казни" се заменуваат со зборот "Глобата", а зборот "ги" се заменува со зборот "ја".

Член 29

Од денот на влегувањето во сила на овој закон до 30 јуни 2007 година за директор може да биде именуван и кандидат кој нема положено испит за директор, но е должен истиот да го положи во рок од шест месеца од денот на именувањето.

Ако лицето од ставот 1 на овој член не го положи испитот за директор во рок од шест месеца од денот на именувањето му престанува мандатот за директор.

До именување на директор по распишан конкурс, министерот за здравство ќе именува вршител на должности директор за време од шест месеца.

Мандатот на лицето именувано за директор по распишан конкурс согласно со ставот 3 на овој член трае до истекот на мандатот на лицето именувано по распишан конкурс согласно со овој закон.

Член 30

Јавните здравствени установи се должни најдоцна во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон да ги усогласат статутите со одредбите на овој закон.

Член 31

Министерот за здравство ќе ги донесе подзаконски-те акти предвидени со овој закон најдоцна во рок од три месеца од денот на неговото влегување во сила.

Член 32

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J

PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN
E LIGJIT PËR MBROJTJEN SHËNDETËSORE

Neni 1

Në Ligjin për mbrojtje shëndetësore ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 38/91, 46/93, 55/95, 10/2004, 84/2005, 111/2005 dhe 65/2006), në nenin 32 paragrafi 1 pas pikës 3-a shtohet pika e re 3-b, si vijon:

"3-b) masa dhe aktivitete për zbulimin, diagnostifikimin dhe shërimin e hershëm të kancerit në gji te gruaja;"

Në paragrafin 2 pas pikës 3-a shtohet pika e re 3-b, si vijon:

"3-b) program për zbulimin, diagnostifikimin dhe shërimin e hershëm të kancerit në gji te gruaja;"

Neni 2

Pas nenit 32-a shtohet nen i ri 32-gj, si vijon:

Neni 32-gj

Në Ministrinë e Shëndetësisë formohet Këshill shëndetësor, si trup këshillëdhënës i ministrit të Shëndetësisë, i përbërë prej nëntë anëtarësh.

Për anëtar të Këshillit shëndetësor mund të emërohet person me arsim sipëror të kryer në lëmin e mjekësisë, stomatologjisë gjegjësisht farmacisë dhe me përvojë pune në lëmin e shëndetësisë, me ç'rast mbahet llogari për përfaqësimin adekuat dhe të drejtë të qytetarëve të të gjitha bashkësive.

Fushëveprimi dhe mënyra e punës së Këshillit shëndetësor përcaktohet me rregullore pune.

Ministri i Shëndetësisë, varësisht nga nevojat për studimin e ndonjë çështjeje të caktuar ose përgatitjes së ligjeve dhe akteve nënligjore nga fushëveprimi i punës së Ministrisë së Shëndetësisë, formon edhe trupa të tjerë këshillëdhënës të përhershëm apo të përkohshëm."

Neni 3

Në nenin 93 pas paragrafit 2 shtohen dy paragrafë të rinj 3 dhe 4 si vijojnë:

"Leja për punë institucionit shëndetësor do t'i merret për një periudhë prej gjashtë muajsh edhe në rast se i mundëson punëtorit shëndetësor, i cili nuk është i punësuar në institucion të ofrojë shërbime shëndetësore si veprimtari plotësuese.

Nëse Ministria e Shëndetësisë, me të drejtë mbikëqyrje vërteton se institucioni shëndetësor përsëri i ka mundësuar punëtorit shëndetësor, i cili nuk është i punësuar në institucionin të ofrojë shërbime shëndetësore si veprimtari plotësuese, leja për punë në institucionin shëndetësor do t'i merret për një periudhë prej një deri më pesë vjet."

Neni 4

Në nenin 115-a, paragrafi 1 fjalët: "institucioni ku është i punësuar ose në institucion tjetër shëndetësor i cili është i regjistruar për të njëjtën veprimtari" zëvendësohen me fjalët: "institucioni ku janë të punësuar".

Në paragrafin 3 fjalët: "në të cilin do të ofrojë shërbime shëndetësore si veprimtari plotësuese" fshihen.

Neni 5

Pas nenit 115-a shtohet neni i ri 115-b si vijon:

"Neni 115-b

Punëtori shëndetësor i punësuar në institucion shëndetësor publik mund të ofrojë shërbime shëndetësore në institucion tjetër shëndetësor publik i cili është i regjistruar për të njëjtën veprimtari në bazë të marrëveshjes së lidhur ndërmjet institucionit shëndetësor publik në të cilin është i punësuar dhe institucionit shëndetësor publik në të cilin do të ofrojë shërbime shëndetësore."

Neni 6

Pas nenit 135 shtohen dy nene të reja 135-a dhe 135-b si vijojnë:

"Neni 135-a

Për anëtar të këshillit drejtues nuk mund të emërohet personi i cili, përveç në rastet e përcaktuara me Ligjin për institucionet, është i punësuar ose posedon aksione në persona juridikë, të cilët bëjnë prodhim ose qarkullim me barna, vegla ndihmëse mjekësore gjegjësisht pajisje mjekësore.

Neni 135-b

Anëtar i këshillit drejtues të institucionit shëndetësor publik mund të shkarkohet para kalimit të kohës për të cilën është emëruar:

- me kërkesën e tij,
- nëse pushon baza me të cilën është emëruar,
- nëse mungon pa arsye nga mbledhjet e këshillit drejtues së paku dy herë në vit,
- nëse vërtetohet në mënyrë plotësuese se ka interesa personale, nëpërmjet personit të tretë ose sipas çfarëdo qoftë baze interesash të cilat mund të kenë çfarëdo qoftë ndikimi në pavarësinë dhe paanshmërinë e tij, dhe
- nëse punon në kundërshtim me ligjin."

Neni 7

Neni 137 ndryshon si vijon:

"Organi udhëheqës i institucionit shëndetësor publik (në tekstin e mëtejme: drejtor) përbëhet prej dy personash të cilët në mënyrë të barabartë janë përgjegjës për punën e institucionit shëndetësor publik dhe për obligimet që ndërmerren në qarkullimin juridik.

Njëri person i cili emërohet për drejtor duhet të ketë të kryer arsim sipëror nga lëmi i mjekësisë ose shkencave stomatologjike, së paku pesë vjet përvojë pune në institucion shëndetësor dhe provimin e dhënë për drejtor në pajtim me këtë ligj.

Personi tjetër i cili emërohet për drejtor duhet të ketë të kryer arsim sipëror nga lëmi i shkencave ekonomike ose menaxhmenti shëndetësor publik, së paku tre vjet përvojë pune nga ekonomia, financat dhe menaxhmenti ose nga sistemi dhe organizimi i mbrojtjes shëndetësore dhe sigurimi social dhe provimin e dhënë për drejtor në pajtim me këtë Ligj.

Kandidatët për drejtor përveç kushteve nga paragrafi 2 dhe 3 të këtij neni duhet ta plotësojnë edhe kushtin që të ofrojë program më kualitativ për punën e institucionit shëndetësor publik.

Provimi për drejtor prej paragrafit 2 dhe 3 të këtij neni jepet me shkrim para komisionit të formuar nga ministri i Shëndetësisë, i përbërë prej tre anëtarësh, prej të cilëve dy janë nga Ministria e Shëndetësisë dhe një i propozuar nga ministri i Financave.

Drejtori i institucioneve tjera shëndetësore ndërrohet në kushte dhe në mënyrën e përcaktuar me aktin e përgjithshëm të institucionit shëndetësor.”

Neni 8

Pas nenit 137 shtohen shtatë nene të reja 137-a, 137-b, 137-v, 137-g, 137-d, 137-gj dhe 137-e si vijojnë:

“Neni 137-a

Drejtor i institucionit shëndetësor publik emërohet në bazë të konkursit publik të shpallur nga Këshilli drejtues i institucionit shëndetësor publik.

Drejtorin e institucionit shëndetësor publik, me propozim të Këshillit shëndetësor, e emëron gjegjësisht shkarkon ministri i Shëndetësisë.

Mandati i drejtorit zgjat katër vjet.

Neni 137-b

Aktet dhe dokumentet financiare me kompetencë të drejtorit i nënshkruajnë të dy personat.

Nëse akti ose dokumenti financiar i paragrafit 1 të këtij neni është nënshkruar vetëm prej njërit person llogaritet se i njëjti nuk është nënshkruar.

Nëse akti ose dokumenti financiar nuk janë nënshkruar prej të dy personave në afat prej pesë ditësh, këshilli drejtues i institucionit shëndetësor publik merr vendim përfundimtar për të njëjtin në tri ditët e ardhshme.

Neni 137-v

Përgatitjen e kandidatëve për dhënien e provimit për drejtor e kryen Fakulteti i Mjekësisë pranë Universitetit "Shën Kirili dhe Metodij" - Shkup, me ç'rast angazhon persona profesionalë nga Ministria e Shëndetësisë dhe Ministria e Financave.

Shpenzimet për përgatitjen e kandidatit për drejtor për dhënien e provimit bien në barrë të kandidatit.

Përmbajtjen e programit dhe mënyrën e dhënies së provimit për drejtor, si dhe formën dhe përmbajtjen e formularit të certifikatës i përcakton ministri i Shëndetësisë, në pajtim me ministrin e Financave.

Neni 137-g

Këshilli drejtues i institucionit shëndetësor publik tre muaj para kalimit të mandatit të drejtorit ekzistues merr vendim për shpalljen e konkursit publik, i cili botohet së paku në dy gazeta të përditshme, prej të cilave në një nga gazetata që botohen në gjuhën maqedonishte dhe gazetata që botohen në gjuhën të cilën e flasin së paku 20% e qytetarëve të cilët flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonishte për emërimin e drejtorit.

Në konkursin publik të shpallur përcaktohen kushtet të cilat duhet t'i plotësojë kandidati për drejtor, dokumentacioni i nevojshëm dhe kohëzgjatja e konkursit.

Dokumentet e arritura i kontrolojnë komisioni tre anëtarësh i zgjedhur prej këshillit drejtues dhe në afat prej tetë ditësh pas mbarimit të afatit të konkursit të dokumentacionin ia dorëzon ministrit të Shëndetësisë.

Ministri i Shëndetësisë në afat prej 30 ditësh prej ditës së dorëzimit të dokumentacionit nga paragrafi 3 të këtij neni merr aktvendim për emërimin e drejtorit.

Kandidatët të cilët nuk janë zgjedhur në konkurs në afat prej tetë ditësh prej ditës së pranimit të njoftimit, kanë të drejtë ankese në lidhje me procedurën e zbatuar për emërimin e drejtorit në komisionin e shkallës së dytë të Qeverisë të Republikës së Maqedonisë kompetent për zgjidhjen e çështjeve nga marrëdhënia e punës.

Nëse pas konkursit të shpallur nuk emërohet drejtori ministri i Shëndetësisë në afat prej pesë ditësh emëron kryerës të detyrës drejtor deri në emërimin e drejtorit me shpallje të konkursit, por jo më gjatë se gjashtë muaj.

Neni 137-d

Institucioni shëndetësor publik ka kolegjiun profesional i cili është organ profesional i institucionit.

Kolegjiuni profesional ia propozon drejtorit nevojat për furnizimin me barna, vegla mjekësore dhe material tjetër konsumues të cilat janë të nevojshme për kryerjen e veprimtarisë shëndetësore të institucionit shëndetësor publik në pajtim me programin për punë dhe kryen edhe punë tjera të përcaktuara me statutin e institucionit.

Neni 137-gj

Drejtori është i obliguar që në gjashtë muaj të paraqesë raport për punën të ministri i Shëndetësisë.

Në raportin prej paragrafit 1 të këtij neni drejtori është i obliguar që posaçërisht të paraqesë të dhëna për llojin dhe sasinë e shërbimeve të kryera shëndetësore edhe për punën financiare të institucionit shëndetësor publik.

Nëse nga raporti për punë vërtetohet mangësi dhe/ose humbje në punën financiare, drejtori është i obliguar që të njëjtat t'i evitojë në gjashtë muajt e ardhshëm.

Nëse edhe pas kalimit të gjashtë muajve të ardhshëm drejtori nuk i eviton mangësitë e caktuara dhe në atë periudhë përsëri ka mangësi dhe/ose humbje në punën financiare, ministri i Shëndetësisë do ta shkarkojë drejtorin dhe do të emërojë kryerës të detyrës drejtor, deri në emërimin e drejtorit me shpallje të konkursit, por jo më gjatë se gjashtë muaj.

Neni 137-e

Drejtori i institucionit shëndetësor publik mund të shkarkohet para kalimit të kohës për të cilën është emëruar:

- me kërkesën e tij,
- nëse ndodh njëri prej shkaqeve, për të cilat sipas dispozitave për marrëdhënie pune i ndërpritet marrëdhënia e punës në pajtim me ligjin,
- nëse punon dhe vepron në kundërshtim me këtë ligj dhe ligj tjetër, statutit dhe akteve të institucionit ose pa arsye nuk i zbaton vendimet e këshillit drejtues ose vepron në kundërshtim me ato,
- nëse me punën e vet të pandërgjegjshme dhe të parregullt i shkakton dëm institucionit shëndetësor ose nuk i përfill apo nuk i kryen obligimet dhe për këtë shkak do të shkaktohen çrregullime në kryerjen e veprimtarisë së institucionit shëndetësor,
- nëse dy gjysmëvjetorë me radhë institucioni shëndetësor publik i përfundon me humbje në punën financiare,
- nëse e pengon realizimin e të drejtave dhe obligimeve të shfrytëzuesve të mbrojtjes shëndetësore, dhe
- nëse në çdo gjashtë muaj nuk dorëzon rregullisht raport pune.

Në rastet e paragrafit 1 alineja 3 deri më 6 të këtij neni ministri i Shëndetësisë, me propozim të Këshillit shëndetësor, do t'i shkarkojë të dy personat e emëruar për drejtor.

Nëse drejtori shkarkohet në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni ministri i Shëndetësisë do të emërojë kryerës të detyrës drejtor, deri në emërimin e drejtorit me konkurs të shpallur, por jo më gjatë se gjashtë muaj.

Drejtori i shkarkuar në afat prej tetë ditësh prej ditës së pranimit të aktvendimit ka të drejtë ankese në lidhje me procedurën e zbatuar për shkarkim te komisioni i shkallës së dytë të Qeveris së Republikës së Maqedonisë kompetent për zgjidhjen e çështjeve për marrëdhënie pune. "

Neni 9

Neni ekzistues 137-d bëhet nen 137-zh.

Neni 10

Në nenin 140 paragrafi 1 fjalët: "dhe arsim të lartë" zëvendësohen me presje dhe fjalët: "arsim të lartë dhe sipëror profesional në kohëzgjatje prej tre vjetësh".

Neni 11

Në nenin 141 paragrafi 2 pas fjalëve: "për punëtorët shëndetësorë me arsimim të lartë - nëntë muaj, ndërsa me përgatitje të mesme profesionale-gjashtë muaj" fshihen.

Pas paragrafit 2 shtohet paragraf i ri 3 si vijon:

"Stazhi i praktikantit të punëtorëve shëndetësorë me arsimim sipëror profesional në kohëzgjatje prej tre vjetësh zgjat dhjetë muaj, për punëtorët shëndetësorë me arsimim të lartë - nëntë muaj, ndërsa për arsim të mesëm - gjashtë muaj."

Paragrafi 3 bëhet paragraf 4.

Neni 12

Në nenin 143 paragrafi 2 fjalët: "dhe arsimim të lartë" zëvendësohen me presje dhe fjalët: "arsim të lartë dhe sipëror profesional në kohëzgjatje prej tre vjetësh".

Neni 13

Në nenin 144 paragrafi 1 fjalët: "dhe arsim të lartë" zëvendësohen me presje dhe fjalët: "arsim të lartë dhe sipëror profesional në kohëzgjatje prej tre vjetësh".

Neni 14

Në nenin 145 paragrafi 2 fjalët: "dhe arsim të lartë" zëvendësohen me presje dhe fjalët: "arsim të lartë dhe sipëror profesional në kohëzgjatje prej tre vjetësh".

Neni 15

Në nenin 153 pas fjalës "fakultet" shtohen fjalët: "në kushte të përcaktuara me këtë ligj".

Neni 16

Në nenin 153-x paragrafi 2 pas pikës 6 shtohet pikë e re 6-a si vijon:

"6-a) kryen veprimtari plotësuese në institucion tjetër shëndetësor;"

Në paragrafin 4 pas fjalës "i sëmuri" shtohen fjalët: "ose nëse pas marrjes së përkohshme të licencës për punë në bazë të paragrafit 2 alineja 6-a i këtij neni përsëri kryen veprimtari plotësuese në institucion tjetër shëndetësor".

Neni 17

Në nenin 160 paragrafi 2 fjala "të dalluar" dhe fjalët: "shkencor dhe profesional" fshihen.

Pas paragrafit 2 shtohet paragraf i ri 3 si vijon:

"Për anëtar të komisionit të paragrafit 2 të këtij neni emërohet punëtor shëndetësor me arsim sipëror nga sfera e mjekësisë gjegjësisht stomatologjisë dhe së paku pesë vjet përvojë pune të specializuar."

Paragrafi 3 bëhet paragraf 4.

Neni 18

Në nenin 171 paragrafi 1 pas fjalës "nevojat" shtohen fjalët: "dhe kushte të përcaktuara me ligj".

Neni 19

Në nenin 179 paragrafi 1 fjala "obduksion" zëvendësohet me fjalët: "ekspertizë gjyqësore-mjekësore nga ana e personit i cili kryen veprimtari shëndetësore nga fusha e profesionit gjyqësor-mjekësor (specialist i mjekësisë gjyqësore)".

Në paragrafin 2 "Obduksionin" zëvendësohet me fjalët: "Obduksionin patoanatomik".

Neni 20

Në nenin 180 paragrafi 1 ndryshon si vijon:

"Trupi i njeriut i cili ka vdekur në institucionin shëndetësor i nënshtrohet obduksionit patoanatomik nëse nuk është konstatuar shkaku i vdekjes dhe nëse personi i cili kryen veprimtari shëndetësore nuk shpreh dyshim për vdekje me dhunë."

Neni 21

Titulli i Kreut "XVI Dispozita ndëshkuese" ndryshon si vijon: "XVI Sanksione për kundërvajtje".

Neni 22

Në nenin 182 paragrafi 1 në fjalinë hyrëse fjalët: "Me dënim me para prej 50 000 deri 150 000 denarë, do të dënohet për kundërvajtje" zëvendësohen me fjalët: "Gjobë prej 3000 deri më 5000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje".

Pika 12-a ndryshon si vijon:

"12-a) t'i mundësojë punëtorit shëndetësor i cili nuk është i punësuar në institucionin shëndetësor të ofrojë shërbime shëndetësore si veprimtari plotësuese (neni 115-a); Në paragrafin 2 fjalët: "dënim me para prej 5000 deri 30 000 denarë dhe" zëvendësohen me fjalët: "kumtojë gjobë prej 300 deri 650 euro me kundërvlerë në denarë edhe".

Në paragrafin 3 fjalët: "dënime me para prej 2000 deri 10 000 denarë dhe" zëvendësohen me fjalët: "kumtojë gjobë prej 100 deri 200 euro me kundërvlerë në denarë edhe".

Neni 23

Në nenin 183 paragrafi 1 në fjalinë hyrëse fjalët: "Me dënim me para prej 50 000 deri 150 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje" zëvendësohen me fjalët: "Gjobë prej 1500 deri 3200 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje".

Në paragrafin 2 fjalët: "dënime me para prej 5000 deri 30 000 denarë dhe" zëvendësohen me fjalët: "kumtojë gjobë prej 300 deri 650 euro me kundërvlerë në denarë edhe".

Në paragrafin 3 fjalët: "dënime me para prej 2000 deri 10 000 denarë dhe" zëvendësohen me fjalët: "do t'i kumtohet gjobë prej 100 deri 200 euro me kundërvlerë në denarë edhe".

Neni 24

Në nenin 186 fjalët: "Me dënim me para prej 2000 deri 10 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje" zëvendësohen me fjalët: "Gjobë prej 100 deri 200 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje".

Neni 25

Në nenin 190 paragrafi 1 në fjalinë hyrëse fjalët: "Me dënim me para prej 2000 deri 10 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje" zëvendësohen me fjalët: "Gjobë prej 100 deri 200 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje".

Neni 26

Në nenin 191 fjalët: "Me dënim me para prej 2000 deri 10 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje" zëvendësohen me fjalët: "Gjobë prej 100 deri 200 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje".

Neni 27

Në nenin 191-a paragrafi 1 fjalët: "Me dënim me para prej 200 000 deri 300 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje" zëvendësohen me fjalët: "Gjobë prej 4500 deri 5000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje".

Në nenin 2 fjalët: "Me dënim me para prej 30 000 deri 50 000 denarë do të dënohet dhe" zëvendësohen me fjalët: "Gjobë prej 500 deri 800 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet edhe".

Neni 28

Në nenin 192 paragrafi 1 në fjalinë hyrëse fjalët: "Me dënim me para prej 3000 deri 10 000 denarë do të dënohet" zëvendësohen me fjalët: "Gjobë prej 65 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet", ndërsa pas fjalës "kundërvajtje" shtohet fjala "t'i".

Në paragrafin 2 fjalët: "Dënimet me para" zëvendësohen me fjalën "Gjobë", ndërsa fjala "i" zëvendësohet me fjalën "e".

Neni 29

Prej ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji deri më 30 qershor 2007 për drejtor mund të emërohet edhe kandidati i cili nuk e ka dhënë provimin për drejtor, por është i obliguar që të njëjtin ta japë në afat prej gjashtë muajsh prej ditës së emërimit.

Nëse personi nga paragrafi 1 i këtij neni nuk e jep provimin për drejtor në afat prej gjashtë muajsh prej ditës së emërimit, i ndërpritet mandati për drejtor.

Deri në emërimin e drejtorit me konkurs ministri i Shëndetësisë do të emërojë kryerës të detyrës drejtor me kohëzgjatje prej gjashtë muajsh.

Mandati i personit të emëruar për drejtor me konkurs të shpallur në pajtim me paragrafin 3 të këtij neni zgjat deri në skadimin e mandatit të personit të emëruar me konkurs të shpallur në pajtim me këtë ligj.

Neni 30

Institucionet shëndetësore publike janë të detyruara që më së voni në afat prej tre muajsh prej ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji t'i harmonizojnë statutet me dispozitat e këtij ligji.

Neni 31

Ministri i Shëndetësisë do t'i miratojë aktet nënligjore të parapara me këtë ligj më së voni në afat prej tre muajsh prej ditës së hyrjes së tij në fuqi.

Neni 32

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë prej ditës së shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

40.

Vrz основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за политичките партии, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 10 јануари 2007 година.

Бр. 07-123/1
10 јануари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ

Член 1

Во Законот за политичките партии ("Службен весник на Република Македонија" број 76/2004), членот 11 се менува и гласи:

"(1) Политичка партија можат да основаат најмалку 1.000 граѓани на Република Македонија кои имаат избирачко право и кои го дале својот потпис за основање само на една политичка партија.

(2) Член на политичка партија може да биде секој полнолетен и деловно способен граѓанин на Република Македонија кој ќе даде потпис за доброволно членство во политичката партија.

(3) Политичката партија е должна пред истекот на секои четири години од денот на регистрацијата да достави до основниот суд поединечно дадени потписи заверени пред нотар, со број на потписи потребни за основање на политичката партија.

(4) Давањето на потписи од ставот (3) на овој член започнува 45 дена пред денот на истекот на рокот од последната регистрација на политичката партија.

(5) По истекот на рокот од ставот (3) на овој член, во рок од осум дена основниот суд е должен да ја извести политичката партија да постапи согласно со рокот утврден во ставот (3) на овој член.

(6) Политичката партија е должна во рок од осум дена од денот на добивањето на известувањето од основниот суд да постапи во согласност со ставот (3) на овој член.

(7) Ако политичката партија не постапи во рокот утврден во ставот (6) од овој член, основниот суд по службена должност ќе донесе решение за бришење на политичката партија од судскиот регистар и по правосилноста на решението за тоа ќе го извести Основниот суд Скопје II - Скопје заради бришење на политичката партија и од Единствениот судски регистар на политички партии.

(8) Бришењето на политичката партија од судскиот регистар и од Единствениот судски регистар на политички партии се објавуваат во "Службен весник на Република Македонија" (и во најмалку две јавни гласила од кои едно е на службен јазик различен од македонскиот, кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија), во рок од 15 дена од денот на бришењето на политичката партија од судскиот регистар."

Член 2

Во членот 13 став (1) првата реченица се менува и гласи:

"(1) Потписите за основање на политичката партија се даваат на образец кој содржи:".

Ставот (2) се менува и гласи:

"(2) Потписите за основање на политичка партија се даваат пред службени лица на Министерството за правда според местото на живеење на основачот на политичката партија."

Член 3

Во членот 17 ставовите (1) и (2) се менуваат и гласат:

"(1) Политичките партии се запишуваат во регистар според нивното седиште што го води надлежниот основен суд (во натамошниот текст: судски регистар).

(2) Судски регистар на политички партии водат основните судови во Битола, Тетово, Скопје II - Скопје, Струмица и Штип за подрачјата на основните судови определени со Законот за судовите."

Во ставот (4) на крајот од реченицата точката се брише и се додаваат зборовите: "како и образецот за давање на потписи за основање и членување во политичка партија кои се објавуваат во "Службен весник на Република Македонија" и на веб страницата на Министерството за правда."

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

"(5) Обрасците за давање потписи за основање на политичка партија и за членување во политичка партија, ги обезбедува основачот, односно политичката партија."

Член 4

По членот 17 се додава нов член 17-а, кој гласи:

“Член 17-а

(1) Врз основа на податоците добиени од судовите од членот 17 став (1) на овој закон, Основниот суд Скопје II - Скопје води Единствен судски регистар на политички партии.

(2) Во Единствениот судски регистар на политичките партии се запишуваат истите податоци што се запишуваат во судскиот регистар.”

Член 5

Во членот 18 став (2) алинејата 3 се менува и гласи: “- образецот за давање потписи за основање на политичка партија;”.

Член 6

Во членот 25 став (1) по зборот “Решението” се додаваат зборовите: “од членот 11 став (7) и решението”.

Во ставот (2) по зборот “решението” се додаваат зборовите: “од членот 11 став (7) и решението”.

Член 7

Во членот 29 став (1) по алинејата 3 се додава нова алинеја 4, која гласи:

“- кога органот утврден со статутот на политичката партија ќе донесе одлука за спојување со друга политичка партија;”.

Алинеите 4 и 5 стануваат алинеи 5 и 6.

Член 8

Во членот 30 став (1) алинеја 1 зборот “или” и алинејата 2 се бришат.

Во ставот (2) зборовите: “некој од основите” се заменуваат со зборот “основот”.

Член 9

Во називот на Главата IV. “КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ” зборот “КАЗНЕНИ” се заменува со зборот “ПРЕКРШОЧНИ”.

Член 10

Во членот 40 став (1) воведната реченица се менува и гласи:

“(1) Глоба во износ од 800 до 4.800 евра во денарска противвредност за прекршок, ќе се изрече на политичка партија;”.

Во ставот (1) по алинејата 1 се додава нова алинеја 2, која гласи:

“- во определениот рок нема да поднесе до судот список на членови согласно со членот 11 став (3) од овој закон;”.

Алинеите 2 и 3 стануваат алинеи 3 и 4.

Ставот (2) се менува и гласи:

“(2) Глоба во износ од 160 до 800 евра во денарска противвредност за прекршок, ќе се изрече и на одговорното лице на политичката партија;”.

Член 11

Во членот 41 зборовите: “Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок” се заменуваат со зборовите: “Глоба во износ од 160 до 800 евра во денарска противвредност за прекршок ќе се изрече на”.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 12

Министерот за правда во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе донесе Упатство за начинот и постапката за преземање на Судскиот регистар и предметите од Основниот суд Скопје I - Скопје во Основниот суд Скопје II - Скопје и образецот од членот 1 став (3) и членот 2 став (1) на овој закон.

Преземањето на Судскиот регистар и предметите од ставот (1) на овој член ќе се изврши во рок од 30 дена од денот на примената на овој закон.

Политичките партии регистрирани до денот на примената на овој закон, се должни во рок од 45 дена од денот на примената на овој закон да постапат согласно со членот 1 став (3) од овој закон.

Член 13

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”, освен членот 3 од овој закон кој ќе се применува од 1 јануари 2007 година.

L I G J PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR PARTITË POLITIKE

Neni 1

Në Ligjin për partitë politike (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 76/2004), neni 11 ndryshon si vijon:

(1) Parti politike mund të themelojnë së paku 1000 qytetarë të Republikës së Maqedonisë, të cilët kanë të drejtë zgjedhjeje dhe që kanë dhënë nënshkrimin e tyre për themelimin e vetëm të një partie politike.

(2) Anëtar i partisë politike mund të jetë secili qytetar i moshës madhore dhe i aftë për punë i Republikës së Maqedonisë, i cili do të japë nënshkrim vullnetarisht për anëtarësim në partinë politike.

(3) Partia politike është e obliguar që para mbarimit të çdo katër viteve prej ditës së regjistrimit t’ia dorëzojë gjykatës themelore nënshkrimet e dhëna veç e veç para notarit, me numrin e nënshkrimeve të nevojshme për themelimin e partisë politike në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni.

(4) Dhënia e nënshkrimeve nga paragrafi (3) të këtij neni fillon 45 ditë para ditës së mbarimit të afatit të regjistrimit të fundit të partisë politike.

(5) Pas mbarimit të afatit nga paragrafi (3) i këtij neni, në afat prej tetë ditësh gjykata themelore është e obliguar ta lajmërojë partinë politike që të veprojë në pajtim me afatin e përcaktuar në paragrafin (3) të këtij neni.

(6) Partia politike është e obliguar që në afat prej tetë ditësh prej ditës së pranimit të lajmërimit nga gjykata themelore të veprojë në pajtim me paragrafin (3) të këtij neni.

(7) Nëse partia politike nuk vepron në afatin e caktuar në paragrafin (6) të këtij neni, gjykata themelore me detyrë zyrtare do të marrë aktvendim për fshirjen e partisë politike nga regjistri gjyqësor dhe pas plotfuqishmërisë së aktvendimit për këtë do ta lajmërojë Gjykatën Themelore Shkupi II – Shkup për shkak të fshirjes së partisë politike edhe nga Regjistri unik gjyqësor i partive politike.

(8) Fshirja e partisë politike nga regjistri gjyqësor dhe nga Regjistri unik gjyqësor i partive politike shpallen në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë” (dhe së paku në dy mjete informimi publik prej të cilave njëri është në gjuhën zyrtare të ndryshme nga maqedonishtja, të cilën e flasin së paku 20% të qytetarëve në Republikën e Maqedonisë), në afat prej 15 ditësh nga dita e fshirjes së partisë politike prej regjistrimit gjyqësor.”

Neni 2

Në nenin 13 paragrafi (1) fjalia e parë ndryshon si vijon:

“(1) Nënshkrimet për themelimin e partisë politike jepen në formular, i cili përmban:”.

Paragrafi (2) ndryshon si vijon:

“(2) Nënshkrimet për themelimin e partisë politike jepen para personave zyrtarë të Ministrisë së Drejtësisë sipas vendbanimit të themeluesit të partisë politike.”

Neni 3

Në nenin 17 paragrafët (1) dhe (2) ndryshojnë, si vijojnë:

“(1) Partitë politike regjistrohen në regjistër sipas selisë së tyre të cilin e mban gjykata themelore kompetente (në tekstin e mëtutjeshëm: regjistri gjyqësor).

(2) Regjistër gjyqësor të partive politike mbajnë gjykatat themelore në Manastir, Tetovë, Shkupi II – Shkup, Strumicë dhe Shtip për rajonet e gjykatave themelore të përcaktuara me Ligjin për gjykatat.”

Në paragrafin (4) në fund të fjalisë pika fshihet dhe shtohen fjalët: “si dhe formularin për dhënien e nënshkrimeve për themelimin dhe anëtarësimin në parti politike të cilat shpallen në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë” dhe në veb faqen e Ministrisë së Drejtësisë.”

Pas paragrafit (4), shtohet paragrafi i ri (5), si vijon:

“(5) Formularët për dhënien e nënshkrimeve për themelimin e partisë politike dhe për anëtarësimin në parti politike i siguron themeluesi, gjegjësisht partia politike.”

Neni 4

Pas nenit 17 shtohet neni i ri 17-a, si vijon:

“Neni 17-a

(1) Në bazë të të dhënave të marra nga gjykatat prej nenit 17 paragrafi (1) i këtij ligji, Gjykata Themelore Shkupi II – Shkup mban Regjistër unik gjyqësor të partive politike.

(2) Në Regjistrin unik gjyqësor të partive politike regjistrohen të dhënat e njëjta që regjistrohen në regjistrin gjyqësor.”

Neni 5

Në nenin 18 paragrafi (2) alineja 3 ndryshon si vijon:

“ – formularin për dhënien e nënshkrimeve për themelimin e partisë politike;”.

Neni 6

Në nenin 25 paragrafi (1) pas fjalës “Aktvendimin” shtohen fjalët: “prej nenit 11 paragrafi (7) dhe aktvendimin”.

Në paragrafin (2) pas fjalës “aktvendimin” shtohen fjalët: “prej nenit 11 paragrafi (7) dhe aktvendimin”.

Neni 7

Në nenin 29 paragrafi (1) pas alinesë 3, shtohet aline e re 4, si vijon:

“- kur organi i përcaktuar me statutin e partisë politike do të marrë vendim për bashkim me parti tjetër politike;”.

Alinetë 4 dhe 5 bëhen aline 5 dhe 6.

Neni 8

Në nenin 30 paragrafi (1) alineja 1 fjala “ose” dhe alineja 2, fshihen.

Në paragrafin (2) fjalët: “ndonjë prej bazave” zëvendësohet me fjalën “bazën”.

Neni 9

Në titullin e Kreut IV. “DISPOZITAT NDËSHKUESE”, fjala “NDËSHKUESE” zëvendësohet me fjalën “PËR KUNDËRVAJTJE”.

Neni 10

Në nenin 40 paragrafi (1) fjalia hyrëse ndryshon, si vijon:

“(1) Gjobë në shumë prej 800 deri 4800 euro me kundërvlerë në denarë për kundërvajtje, do t’i kumtohet partisë politike;”.

Në paragrafin (1) pas alinesë 1 shtohet aline e re 2, si vijon:

“- në afatin e caktuar nuk do ta paraqesë listën e anëtarëve në gjyq në pajtim me nenin 11 paragrafi (3) të këtij ligji;”.

Alinetë 2 dhe 3, bëhen aline 3 dhe 4.

Paragrafi (2) ndryshon si vijon:

“(2) Gjobë në shumë prej 160 deri 800 euro me kundërvlerë në denarë për kundërvajtje, do t’i kumtohet edhe personit përgjegjës të partisë politike;”.

Neni 11

Në nenin 41 fjalët: “Me dënim me para prej 10 000 deri 50 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje” zëvendësohen me fjalët: “Gjobë në shumë prej 160 deri 800 euro me kundërvlerë në denarë për kundërvajtje do t’i kumtohet”.

DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 12

Ministri i Drejtësisë në afat prej 30 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të miratojë Udhëzime për mënyrën dhe procedurën për marrjen e Regjistrin gjyqësor dhe të lëndëve nga Gjykata Themelore Shkupi I – Shkup në Gjykatën Themelore Shkupi II – Shkup dhe formularin nga neni 1 paragrafi (3) dhe neni 2 paragrafi (1) të këtij ligji.

Marrja e Regjistrin gjyqësor dhe e lëndëve nga paragrafi (1) i këtij neni do të bëhet në afat prej 30 ditësh nga dita e zbatimit të këtij ligji.

Partitë politike të regjistruara deri në ditën e zbatimit të këtij ligji, janë të obliguara që në afat prej 45 ditësh nga dita e zbatimit të këtij ligji, të veprojnë në pajtim me nenin 1 paragrafi (3) të këtij ligji.

Neni 13

Ky Ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”, përveç nenit 3 të këtij ligji i cili do të zbatohet nga 1 janari 2007.

ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 41.

Врз основа на член 84, алинеја втора од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91), донесувам

У К А З

ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО РЕПУБЛИКА КИРГИСТАН

I

Г-ѓа Мелпомени Корнети, се поставува за вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Република Киргистан, со седиште во Анкара.

II

Министерот за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

III

Овој указ влегува во сила веднаш.

Указ број 1
11 јануари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 42.

Врз основа на член 45, став 2, алинеја 2 од Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 61/04 и 96/04), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 9.01.2007 година, донесе

У Р Е Д Б А

ЗА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА НАМЕНСКИТЕ ДОТАЦИИ ЗА ЈАВНИТЕ УСТАНОВИ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА – ДОМОВИ ЗА СТАРИ ЛИЦА

Член 1

Со оваа уредба се пропишува Методологијата за распределба на наменските дотации од Буџетот на РМ за 2007 година за јавните установи за социјална заштита – домови за стари лица.

Член 2

Согласно Буџетот на РМ за 2007 година во Раздел 15020-Социјална заштита, програма А, потпрограма А2-Пренос на надлежности на општините, на стапката 442 е предвидена наменска дотација за социјална заштита.

Член 3

Распределбата на наменските дотации се врши според следните критериуми:

- бројот на сместени лица, корисници на социјална услуга;
- должината на период на греење во установата и
- трошоци за тековно одржување на објектот на установата.

Член 4

Средствата за наменските дотации за јавните установи за социјална заштита-домови за стари лица, се насочуваат во општините, односно Градот Скопје, каде што е седиштето на установата, од Буџетот на Република Македонија преку Министерството за труд и социјална политика, квартално или во динамика договорена со Министерството за финансии.

Член 5

Оваа уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 01.01.2007 година.

Бр. 19-6529/1
9 јануари 2007 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

43.

Врз основа на член 17 од Законот за јавното правобранителство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/97), а во врска со одредбите на Одлуката за утврдување критериуми за определување на бројот на замениците на јавниот правобранител на Република Македонија и за определување на бројот на замениците на јавниот правобранител на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 57/97, 3/98, 86/2005 и 61/2006), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 9 јануари 2007 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА РАСПИШУВАЊЕ ОГЛАС ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЗАМЕНИК НА ЈАВНИОТ ПРАВОБРАНИТЕЛ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ПОДРАЧЈЕТО НА КОЧАНИ**

1. Се огласува именување заменик на јавниот правобранител на Република Македонија за подрачјето на Кочани.

2. Заинтересираните кандидати кои ги исполнуваат условите предвидени во член 18 од Законот за јавното правобранителство (државјанин на Република Македонија кој ги исполнува општите услови определени со закон за засновање работен однос во државен орган, кој е дипломиран правник со положен правосуден испит и кој ужива углед за вршење на јавно-правобранителската функција. Покрај наведените услови за заменик на јавен правобранител лицето треба да биде истакнат правник и да има работно искуство со потврдени резултати по положениот правосуден испит на правни работи над три години), пријавите со потребните документи да ги поднесат до Владата на Република Македонија во рок од 15 дена од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“ и во дневниот печат.

Бр. 33-114/1
9 јануари 2007 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

44.

Врз основа на член 14 став 1 од Законот за концесии („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/02) и член 86 од Законот за минерални суровини („Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/99 и 29/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 9.01.2007 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ОТПОЧНУВАЊЕ НА ПОСТАПКА ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА КОНЦЕСИИ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ – МЕРМЕРИ****Член 1**

Со оваа одлука се отпочнува постапка за доделување на концесии за експлоатација на минерални суровини – мермери од Мариовско – прилепската мермерна серија, на кои не се извршени детални геолошки истражувања, и тоа на локалитетите:

- „Рамниште – Мелница“ – с. Витолиште, општина Прилеп;

- „Скрка“ с. Вепрчани, општина Прилеп;

- „Цуцулето“ – с. Вепрчани, општина Прилеп;

- „Гумба“ – с. Беловодица, општина Прилеп;

- „Гумниште“ – с. Витолиште, општина Прилеп;

- „Голем раст“ – с. Бешиште, општина Прилеп;

- „Мала Скрка“ – с. Бешиште, општина Прилеп;

- „Краста“ – с. Дебреште, општина Прилеп.

Член 2

Концесиите на локалитетите од точка 1 од оваа одлука се доделуваат поодделно.

Член 3

Постапката за давање на концесии за експлоатација на минерални суровини – мермери на локалитетите од член 1 од оваа одлука ќе биде организирана и спроведена како постапка за доделување на концесии со ограничен повик и истата ќе биде организирана како меѓународна.

Член 4

Целта на давањето на овие концесии за експлоатација на минерални суровини е поттикнување на вработувањето и развој на Прилепско-Мариовски регион, како и создавање на можности за нови инвестиции и зголемување на извоз.

Член 5

Постапката за доделување на концесиите за локалитетите од член 1 на оваа одлука ја подготвува, организира и спроведува Комисијата која во рок од 30 дена, од денот на влегување во сила на оваа одлука ќе ја подготви тендерската документација.

Член 6

Концесии за експлоатација на минерални суровини – мермер на локалитетите од член 1 на оваа одлука се дава ако концесионерот:

- ги изврши деталните геолошки истражувања согласно понудената програма за вршењето на деталните геолошки истражувања и достави изјава за рационална експлоатација на минералната суровина согласно проектната, рударска документација;

- даде изјава дека редовно ќе плаќа концесиски надоместок за експлоатација на минералната суровина што е предмет на концесија;

- доставува и поднесува сметки и финансиски или други извештаи до концедентот;

- објавува периодични и годишни сметки за работата, како и други обврски што ќе се определат во концесиониот договор.

Член 7

Рок за пријавување на интерес за учество во постапката за доделување на концесиите од член 1 од оваа одлука е 30 дена од денот на објавувањето на јавниот повик.

Член 8

Комисијата во рок од 5 дена, по истекот на рокот за пријавување на интерес за учество во постапката за доделување на концесиите од член 1 од оваа одлука, ќе изготви ранг листа на лица кои пријавиле интерес, поканети да учествуваат во постапката за доставување на понуди како понудувачи.

Член 9

Рокот за подигнување на тендерската документација е десет дена, од денот на известувањето за листата на лицата кои учествувале во постапката за доставување на понуди.

Член 10

Рокот за доставување на понуди изнесува 90 дена од денот на истекот на рокот за подигање на тендерската документација.

Член 11

Комисијата ќе изврши вреднување на понудите во рок од пет дена, од денот на јавното отворање на понудите.

Член 12

Рок за спроведување на постапката од член 3 на оваа одлука е 140 дена, од денот на влегување во сила на оваа одлука.

Член 13

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-6702/1
9 јануари 2007 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

45.

Врз основа на член 11, став 1, точка 7 од Законот за јавните претпријатија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/96, 6/02, 40/03 и 49/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19.12.2006 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ПРОГРАМАТА ЗА РАБОТА НА ЈП ХС „ЗЛЕТОВИЦА“–ПРОБИШТИП ЗА 2006 ГОДИНА, СО ФИНАНСИСКИ ПЛАН И ИНВЕСТИЦИОНА ПРОГРАМА ЗА 2006 ГОДИНА**

1. Владата на Република Македонија дава согласност на Програмата за работа на ЈП ХС „Злетовица“ – Пробиштип за 2006 година, со Финансиски план и Инвестициона програма за 2006 година бр. 0302-633/3 од 7.11.2006 година и 0202-820/3, усвоена од Управниот одбор на ЈП ХС „Злетовица“ – Пробиштип.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-5667/1
19 декември 2006 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

46.

Врз основа на член 11, став 1, точка 6 од Законот за јавни претпријатија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/96, 9/97, 6/02, 40/03 и 49/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 9.01.2007 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ГОДИШНАТА СМЕТКА И ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ ЗА 2005 ГОДИНА И ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО ЗА 2005 ГОДИНА НА ЈАВНОТО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА СТОПАНИСУВАЊЕ СО СТАНБЕН И ДЕЛОВЕН ПРОСТОР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

1. Владата на Република Македонија дава согласност на Годишната сметка и финансиските извештаи за 2005 година и Годишниот извештај за работењето за 2005 година на Јавното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор на Република Македонија бр. 02-2452/1 од 28.02.2006 година и бр. 02-7081/3 од 29.05.2006 година, усвоени од Управниот одбор на ова јавно претпријатие, на седниците одржани на 28.02. и 29.05.2006 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-6766/1
9 јануари 2007 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

47.

Врз основа на член 36, став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06) и членовите 69, 70 и 71 од Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ бр. 19/04 и 109/05), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 9.01.2007 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА АНГАЖИРАЊЕ КОНСУЛТАНТСКИ ТИМ ПО ПАТ НА МЕЃУНАРОДЕН ОГРАНИЧЕН ПОВИК ЗА КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ ЗА ИЗРАБОТКА НА СТУДИЈА СО МОДЕЛ И НАЧИН НА ТРАНСФОРМАЦИЈА СО ПРИВАТИЗАЦИЈА НА ЈАВНОТО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА СТОПАНИСУВАЊЕ СО СТАНБЕН И ДЕЛОВЕН ПРОСТОР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА****Член 1**

Во Одлуката за ангажирање консултантски тим по пат на меѓународен ограничен повик за консултантски услуги за изработка на студија со модел и начин на трансформација со приватизација на Јавното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 129/06), во точката 3 зборовите: „Министерството за транспорт и врски“ се заменуваат со зборовите: „Јавното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор на Република Македонија“.

По ставот 1 се додава нов став 2 кој гласи:

„При определувањето на членови на жири комисијата, како надворешни членови се избираат и лица од Министерството за транспорт и врски“.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-6570/1-06
9 јануари 2007 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

48.

Врз основа на член 36 став 6 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.12.2006 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА НАЦИОНАЛНОТО КООРДИНАТИВНО ТЕЛО ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА НАЦИОНАЛНИТЕ АКЦИОНИ ПЛАНОВИ ОД ДЕКАДАТА НА РОМИТЕ

1. Од должноста членови на Националното координативно тело за имплементација на националните акциони планови од Декадата на Ромите се разрешуваат:

- Сузана Велковска,
- Дрита Мамути,
- Драгана Курчиоска.

2. За членови на Националното координативно тело за имплементација на националните акциони планови од Декадата на Ромите се именуваат:

- Мирдита Салиу, заменик на раководителот на Националното координативно тело за имплементација на националните акциони планови од Декадата на Ромите,
- Владо Аврамовски, од Министерството за труд и социјална политика,
- Анифа Демирова, од Министерството за образование и наука,

- Емина Шемо, од Министерството за култура,
- Африм Абдулаи, од НВО,
- Александра Симоновиќ, од НВО,
- Цемил Умер, од НВО,
- Дилбера Камберовска, од НВО,
- Аднан Мемет, од НВО,
- Елвис Бајрам, од НВО.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-6297/1
12 декември 2006 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

49.

Врз основа на член 5 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 9.01.2007 година, донесе

ДЕЛОВНИК ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ДЕЛОВНИКОТ ЗА РАБОТА НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Во Деловникот за работа на Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/01, 98/02, 9/03, 47/03, 64/03, 67/03 и 51/06), по членот 126, се додава нов член 126-а, кој гласи:

„Член 126-а

Комисијата за решавање во управна постапка во втор степен од областа на денационализацијата и Комисијата за решавање во управна постапка во втор степен од областа на премер, катастар и запишување на правата на недвижности до 31.12.2007 година ќе работат во состав: претседател и негов заменик и 24 членови и нивни заменици.“

Член 2

Овој деловник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-1/1
9 јануари 2007 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

50.

Врз основа на член 29 од Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 63/2000, 37/2002, 51/2003 и 85/2003) и член 64 став 1 точки 9 и 22 од Законот за Народна банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006), Советот на Народна банка на Република Македонија донесе

ОДЛУКА

ЗА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА АДЕКВАТНОСТА НА КАПИТАЛОТ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа Одлука се пропишува методологијата за утврдување на стапката на адекватност на капиталот на банката и на нејзините елементи.

2. Стапката на адекватност на капиталот се пресметува како однос помеѓу гарантниот капитал на банката утврден согласно со глава II од оваа Одлука и активата пондерирана според ризикот утврдена согласно со глава IV од оваа Одлука.

3. Банката е должна постојано да одржува стапка на адекватност на капиталот, која не може да биде пониска од 8%.

Народна банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: НБРМ) може да пропише повисок процент од 8% доколку тоа е потребно поради природата, видот и обемот на активностите кои ги извршува банката и ризиците на коишто е изложена како резултат на тие активности.

4. Банката е должна да обезбеди адекватно ниво на гарантен капитал во зависност од видот и обемот на финансиските активности и висината на ризиците кои произлегуваат од извршувањето на тие активности.

Делот од гарантниот капитал потребен за покривање одреден ризик не може истовремено да се користи за покривање други ризици.

5. Во случаите кога банката е матичен субјект за кој важи обврската за изработка на консолидирани финансиски извештаи за банкарската група согласно со Одлуката за консолидирана супервизија, банката е должна да ја утврдува адекватноста на капиталот на индивидуална и на консолидирана основа.

II. УТВРДУВАЊЕ НА ГАРАНТНИОТ КАПИТАЛ

6. Гарантниот капитал, во смисла на оваа Одлука, е изведена категорија капитал која е во функција на пресметка на стапката на адекватност на капиталот и на други прудентни лимити.

7. Гарантниот капитал на банката претставува збир на основниот капитал, дополнителниот капитал I и дополнителниот капитал II, утврдени согласно со деловите 1, 2 и 3 од оваа глава, намален за одбитните ставки пропишани во делот 4 од оваа глава.

1. Основен капитал

8. Основниот капитал, во смисла на оваа Одлука, треба да ги исполнува следните услови:

а) да е безусловно неповратен;

б) да е во целост и веднаш на располагање за покривање на загубите на банката за време на работењето на банката;

в) да е во целост и неограничено расположлив за покривање на загубата и на обврските на банката спрема нејзините доверители во случај на стечај, односно ликвидација на банката.

9. Во основниот капитал на банката се вклучуваат следните позиции:

а) Книговодствена вредност на запишаните и уплатените обични и приоритетни акции, премија од продадените акции, како и непосредно уплатените средства (за штедилниците кои не се основани како акционерски друштва). Во оваа позиција не се вклучуваат кумулативните приоритетни акции.

Премијата од продадените акции претставува разлика меѓу продажната и номиналната вредност на акциите. Доколку продажната вредност на акциите е пониска од нивната номинална вредност, се добива негативна премија од продадени акции. Книговодствената вредност на тие акции се намалува за износот на негативната премија. Доколку продажната вредност на акциите е повисока од нивната номинална вредност, се добива позитивна премија од продадени акции. Книговодствената вредност на тие акции се зголемува за износот на позитивната премија;

б) Резерви на банката издвоени од оданочената добивка, кои служат за покривање на загубите што произлегуваат од ризиците со кои се соочува банката во своето работење;

в) Задржана нераспоредена добивка која не е оптоварена со какви било идни обврски, која е искажана во билансот на состојба и потврдена со Одлука на Собранието на акционери на банката. Одлуката треба да содржи одредба која предвидува задржаната добивка да не биде расположлива за исплата на дивиденда на акционерите во иднина;

г) Тековна добивка дисконтирана за 50%, доколку износот на тековната добивка на одреден пресечен датум е потврден од овластен ревизор. По исклучок, добивката по оданочување на крајот на годината може да се вклучи во основниот капитал во целост доколку е потврдена од овластен ревизор и доколку Собранието на акционери на банката донесе одлука која содржи одредба која предвидува таа добивка да не биде расположлива за исплата на дивиденда на акционерите и да биде вклучена во капиталот на банката.

10. Основниот капитал се намалува за следните позиции:

а) Износ на непокриена загуба на банката од претходните години;

б) Износ на тековната загуба;

в) Разлика меѓу висината на потребната посебна резерва за потенцијални загуби согласно со извршената класификација и издвоената посебна резерва на банката;

г) Износ на лиценци, патенти, гудвил и други заштитни знаци;

д) Износ на откупени сопствени акции.

2. Дополнителен капитал I и II

11. Во дополнителниот капитал I се вклучуваат следните позиции:

а) Книговодствена вредност на запишаните и уплатените кумулативни приоритетни акции и премијата од продадените кумулативни приоритетни акции, намалена за износот на откупените сопствени кумулативни приоритетни акции;

б) Ревалоризациски резерви по основ на ревалоризација на основните средства;

в) Хибридни капитални инструменти, дефинирани во точка 12 од оваа Одлука;

г) Субординирани инструменти, дефинирани во точка 13 од оваа Одлука во износ до 50% од основниот капитал на банката.

12. Хибридни капитални инструменти кои се вклучуваат во дополнителниот капитал I претставуваат финансиски инструменти кои содржат карактеристики на обврски и капитал и кои ги исполнуваат следните услови:

- да се во паричен облик, односно да се настанати со паричен прилив во банката;

- рокот на нивното достасување не е однапред определен;

- не се покриени со друг вид обезбедување од страна на банката (банката дополнително не ги покрила со гаранција, хипотека или друг вид обезбедување);

- да бидат евидентирани на посебна сметка во книговодствената евиденција на банката;

- да содржат клаузула за субординација, односно клаузула според која во случај на стечај или на ликвидација на банката овие обврски ќе бидат исплатени пред измирување на обврските спрема акционерите на банката, но по измирување на обврските спрема останатите доверители, вклучувајќи ги и обврските по основ на субординирани инструменти;

- банката неограничено да располага со овие инструменти за покривање на загубите во текот на редовното работење, како и во случај на стечај или ликвидација;

- да не можат да бидат исплатени од страна на банката, ако за тоа не се добие претходна согласност од НБРМ. НБРМ нема да издаде согласност за исплата на обврската по основ на овој инструмент во период од пет години и еден ден од датумот на уплатата, како ни во случај кога НБРМ ќе констатира дека повлекувањето на средствата по основ на овој инструмент може да ја загрози солвентноста на банката;

- договорот за хибриден капитален инструмент да содржи клаузула за одложено плаќање на каматата или на дивидендата по основ на хибридниот капитален инструмент, во случај кога во даден период банката не работи со позитивен финансиски резултат или кога стапката на адекватност на капиталот се намалила под минималното ниво пропишано од страна на НБРМ зголемено за 4 процентни поени;

- да не се користат како обезбедување на побарувања и потенцијални обврски на банката; и

- договорот за хибриден капитален инструмент да содржи клаузула за конверзија на хибридниот капитален инструмент во обични или некумулятивни приоритетни акции, доколку стапката на адекватност на капиталот се намали под минималното ниво пропишано од НБРМ.

13. Субординирани инструменти кои се вклучуваат во дополнителниот капитал I се финансиски инструменти на банката, кои без оглед на формата треба да ги исполнуваат следните услови:

- да се во паричен облик, односно да се настанати со паричен прилив во банката;

- да не се покриени со друг вид обезбедување од страна на банката (банката дополнително не ги покрила со гаранција, хипотека или друг вид обезбедување);

- да содржат клаузула за субординација, односно клаузула според која во случај на стечај или на ликвидација на банката, овие обврски ќе бидат исплатени пред измирување на обврските спрема акционерите на банката и носителите на хибридни капитални инструменти, но по измирување на обврските спрема останатите доверители;

- да имаат фиксен рок на достасување подолг од пет години и еден ден од датумот на настанатиот прилив на парични средства во банката по основ на овие обврски. При пресметката на гарантниот капитал на банката во текот на последните пет години од достасувањето на обврската, износот на субординираниот инструмент се дисконтира за 20% секоја година. Годината во која достасува субординираниот инструмент за исплата не се вклучува во пресметката на гарантниот капитал;

- да не можат да бидат исплатени од страна на банката пред рокот на нивното достасување, без претходна согласност на НБРМ;

- да не се користат како обезбедување на побарувања и потенцијални обврски на банката; и

- да се користат за покривање на загубите во случај на отворање стечајна или ликвидациона постапка, меѓутоа не и за покривање на загубите од редовното работење на банката.

НБРМ ќе ја издаде согласноста од став 1 алинеја 5 од оваа точка доколку се исполнети следните услови:

- исплатата на субординираниот инструмент да не ја загрозува солвентноста на банката или да не предизвикува значително намалување на адекватноста на капиталот; или

- банката да обезбеди соодветен износ на основен или дополнителен капитал I со ист или подобар квалитет со кој во целост ќе се замени износот на исплатениот субординиран инструмент.

14. Дополнителниот капитал II на банката се состои од субординирани инструменти, кои без оглед на формата, покрај условите од точка 13 став 1 алинеи 1, 2, 3, 6 и 7, треба да ги исполнуваат и следните услови:

- да имаат фиксен рок на достасување подолг од две години и еден ден од датумот на настанатиот прилив на парични средства во банката;

- да не можат да бидат исплатени од страна на банката пред рокот на нивното достасување; и

- да содржат клаузула според која ниту каматата, ниту главницата не можат да се исплатат, дури ни на рокот на достасување, доколку таквото плаќање доведе до намалување на стапката на адекватност на капиталот под минималното ниво пропишано од НБРМ.

15. Пред да се вклучат хибридни капитални инструменти од точка 12 и субординираните инструменти од точките 13 и 14 од оваа Одлука во пресметката на гарантниот капитал, банката е должна да ја извести НБРМ за условите под кои се настанати хибридни капитални инструменти и субординираните инструменти, преку презентирање на договорот и другата документација.

Документацијата од став 1 од оваа точка која се однесува на хибридни капитални инструменти од точка 12 и субординираните инструменти од точките 13 и 14 од оваа Одлука треба да ги содржи сите наведени услови, вклучително и одредба според која хибридни капитални инструменти и субординираните инструменти немаат третман на депозит и не се предмет на осигурување од страна на Фондот за осигурување на депозити.

3. Ограничувања во пресметката на гарантниот капитал

16. Износот на основниот капитал мора да биде најмалку 50% од износот на гарантниот капитал пресметан пред да се намали за одбитните ставки од точка 19 од оваа Одлука, односно збирот на дополнителниот капитал I и II не смее да биде поголем од износот на основниот капитал на банката.

17. При пресметката на износот на гарантниот капитал, прво се пресметува капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик и ризикот на девизниот курс, дефиниран согласно со глава V и глава VI од оваа Одлука, а потоа се утврдува износот на капиталот потребен за покривање на пазарните ризици, дефиниран согласно со глава VII од оваа Одлука.

18. Износот на основниот капитал и дополнителниот капитал I може да се користи за покривање на кредитниот ризик, пазарните ризици и ризикот на девизниот курс, согласно со ограничувањата предвидени во овој дел.

Износот на дополнителниот капитал II се користи само за покривање на пазарните ризици. Дополнителниот капитал II не смее да биде поголем од 250% од евентуалниот вишок на основен капитал кој не се користи за покривање на кредитниот ризик и ризикот на девизниот курс. Односно, најмалку 28,5% од капиталот потребен за покривање на пазарните ризици мора да бидат обезбедени од основниот капитал на банката.

4. Одбитни ставки од гарантниот капитал

19. Збирот на основниот капитал и дополнителниот капитал I и II утврдени согласно со деловите 1, 2 и 3 од оваа глава се намалува за:

а) капиталните вложувања на банката, субординираните инструменти и другите вложувања во други банки или други финансиски институции каде банката поседува над 10% од капиталот на тие институции, како и вложувањата во овие субјекти кои од нивна страна се вклучуваат во пресметката на нивната стапка на адекватноста на капиталот;

б) агрегатниот износ на капиталните вложувања на банката, субординираните инструменти и другите вложувања во други банки и други финансиски институции, освен вложувањата во субјектите од потточка а), кој надминува 10% од износот на гарантниот капитал на банката пресметан пред да се намали за одбитните ставки од оваа точка.

Вложувањата од став 1 од оваа точка, кои се дел од портфолиото за тргување, банката не ги вклучува во пресметката на капиталот потребен за покривање на пазарните ризици, утврден согласно со глава VII од оваа Одлука, но ги вклучува при утврдување на учеството на позициите во портфолиото за тргување во вкупните активности на банката (точка 29 од оваа Одлука).

III. ПОРТФОЛИО ЗА ТРГУВАЊЕ (TRADING BOOK) И ПОРТФОЛИО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ (BANKING BOOK)

20. При утврдување на потребниот капитал за покривање на кредитниот ризик, ризикот на девизниот курс и пазарните ризици, банката е должна да ги распореди активностите во портфолио за тргување и во портфолио на банкарски активности.

21. Во смисла на оваа Одлука, активности кои се распоредуваат во портфолиото за тргување се позиции во финансиски инструменти и стоки кои се држат заради тргување, или позиции заради заштита на вредноста (hedging) на другите елементи од портфолиото за тргување. Овие позиции се чуваат за да се оствари приход од нивна продажба на краток рок и/или да се оствари приход како резултат на настанатите или очекуваните краткорочни промени во цените на пазарот.

За адекватно распоредување на позициите во финансиските инструменти и стоките во портфолиото за тргување, целта за нивното стекнување, односно за склучувањето на договорот поврзан со финансискиот инструмент или стоката, мора да биде позната пред стекнувањето, односно пред склучувањето на договорот.

За да можат да се вклучат во портфолиото за тргување, позициите во финансиски инструменти и стоки мора да бидат ослободени од какви било рестриktivни одредби со кои се органичува можноста со нив слободно да се тргува или да се заштитува нивната вредност.

22. Позиции кои согласно со оваа глава се распоредуваат во портфолиото за тргување се:

а) финансиски инструменти:

- сопственички хартии од вредност;

- должнички инструменти;

- финансиски деривативи (фјучерс и форвард-договори, опции, своп-договори и сл.).

б) изложеност која произлегува од ризикот од порамнување/испорака и ризикот од другата договорна страна по финансиски инструменти и стоки кои се дел од портфолиото за тргување;

в) репо-договори и договори за давање хартии од вредност или стока кои се дел од портфолиото за тргување на заем на друга договорна страна;

г) договори за зајмување хартии од вредност или стоки од друга договорна страна кои ги исполнуваат условите за вклучување во портфолиото за тргување;

д) провизии, надоместоци, камати, дивиденди и маргини по основ на финансиските деривативи со кои се тргува на берза, кои се директно поврзани со позиции вклучени во портфолиото за тргување;

г) изложеност по основ на договор за гарантирање и/или пласман на емисија на хартии од вредност.

23. Во смисла на оваа Одлука, под репо-договор се подразбира договор за промптна продажба/купување на хартии од вредност или стока, со обврска на продавачот/купувачот за повторен откуп/продажба на истите или на слични хартии од вредност или стока на некој иден датум по однапред утврдена цена, при што мора да бидат исполнети следните услови:

- банката или другата договорна страна се должни да го пренесат правото на сопственост на хартии од вредност или стоката;

- согласно со договорот, банката не смее во исто време да ги пренесе или да ги заложат хартиите од вредност или стоката на или кај трети лица, со обврска за нивен откуп или замена за исти или слични хартии од вредност или стока.

Во смисла на оваа Одлука, под договор за давање хартии од вредност или стока на заем на друга договорна страна и договор за зајмување хартии од вредност или стока од друга договорна страна се подразбира договор со кој банката или нејзината договорна страна ги пренесуваат хартиите од вредност или стоката во замена за соодветно обезбедување, со обврска договорната страна што ги зела на заем хартиите од вредност или стоката да ги врати истите или слични хартии од вредност или стока на некој иден датум или кога тоа од неа ќе го побара договорната страна што ги дала на заем.

Банката може да ја вклучи изложеноста, која произлегува од репо-договорите, во портфолиото за тргување, во кои таа купува хартии од вредност или стока (reverse repo) и договорите за зајмување хартии од вредност или стока од друга договорна страна, во портфолиото за тргување доколку се исполнети следните услови:

- изложеноста се вреднува на дневна основа, согласно со пазарната вредност;

- вредноста на обезбедувањето се усогласува за секоја промена во вредноста на хартијата од вредност или стоката која е предмет на договорот;

- согласно со договорот, побарувањата на банката можат автоматски и веднаш да се компензираат со побарувањата на договорната страна, доколку договорната страна не ги исполни своите обврски;

- договорната страна е домашна банка, странска банка со кредитен рејтинг од најмалку А- (согласно со рејтингот на Standard & Poor's,) или од најмалку А3 (согласно со рејтингот на Moody's), берза или клириншка куќа;

- одредбите од договорот јасно ја изразуваат намерата на двете договорни страни за склучување ваков вид договори.

Банката е должна веднаш да ја извести НБРМ за секое неисполнување на обврските на другата договорна страна врз основа на договорите од став 1 и 2 од оваа точка.

24. Банката е должна да ги вреднува сите инструменти од портфолиото за тргување на дневна основа според нивната пазарна вредност. Во случај на отсуство на пазарни цени за одредени инструменти, банката може да применува други методи за одредување на вредноста (пр. утврдување на нето сегашна вредност со дисконтирање на идните парични приливи по основ на инструментот, пазарна вредност на слични инструменти), по претходна согласност од НБРМ.

25. Се што не се вклучува во портфолиото за тргување е дел од портфолиото на банкарски активности.

26. Банката ги распоредува позициите кои се вклучуваат во портфолиото за тргување и во портфолиото на банкарски активности по пат на користење објективни критериуми согласно со меѓународните стандарди. Банката е должна да ги применува овие критериуми на конзистентна основа.

Банката е должна да воспостави и да применува адекватни пишани политики за распоредување одредена позиција во портфолиото за тргување или во портфолиото на банкарски активности. Претпоставките за распоредување на одредена позиција во портфолиото за тргување или во портфолиото на банкарски активности треба да бидат адекватно документирани.

Банката е должна да ги усвои политиките од став 2 од оваа точка и да ги достави до НБРМ пред почетокот на примената на оваа Одлука.

27. Банката е должна да располага со адекватно ниво на капитал потребно за покривање на:

- кредитниот ризик кој произлегува од портфолиото на банкарски активности;

- ризикот на девизниот курс и ризикот од промени во цените на стоките кои произлегуваат од портфолиото на банкарски активности и од портфолиото за тргување; и

- други пазарни ризици кои произлегуваат од портфолиото за тргување.

28. По исклучок на точка 27, банката не е должна да утврдува и да располага со капитал потребен за покривање на ризикот на девизен курс, доколку износот на агрегатната девизна позиција, утврден согласно со глава VI од оваа Одлука, не е поголем од 2% од гарантниот капитал на банката.

29. По исклучок на точка 27, банката не е должна да утврдува и да располага со капитал потребен за покривање на пазарни ризици доколку:

- износот на позициите во портфолиото за тргување вообичаено не е поголем од 5% од вкупните активности на банката и истовремено не надминува 915 милиони денари; и

- износот на позициите во портфолиото за тргување никогаш не надминува 6% од вкупните активности на банката и истовремено не надминува 1.220 милиони денари.

Вкупните активности на банката се пресметуваат како збир на билансните и ризичните вонбилансни ставки. Ризичните вонбилансни ставки се утврдуваат согласно со Одлуката за утврдување на методологијата за класификација на активните билансни и вонбилансни позиции на банките според степенот на нивната ризичност, освен вредноста на должничките инструменти, сопственичките хартии од вредност и финансиските деривативи, која се утврдува согласно со став 3 од оваа точка.

Банката ја одредува вредноста на должничките инструменти и на сопственичките хартии од вредност според нивната пазарна вредност, а вредноста на деривативите според нивната договорна вредност на главницата (notional value) или пазарната вредност на предметот на деривативот. Долгите и кратките позиции се собираат, без разлика на нивниот претзнак.

За банката која не е должна да утврдува капитал потребен за покривање на пазарни ризици, останува обврската за вреднување на позициите во финансиските инструменти и стоките од портфолиото за тргување на дневна основа.

30. Банката која го надминала лимитот од точка 29 став 1 алинеја 1 најмалку три пати за период од 30 дена, но не го надминала лимитот од точка 29 став 1 алинеја 2, е должна да достави до НБРМ преглед на дневната и просечната месечна вредност на портфолиото за тргување во апсолутен износ како и учество во вкупните активности, заедно со образложение за настанатото надминување на лимитот. Банката треба да го достави прегледот во рок од три дена од денот кога е остварено третото надминување на лимитот. Врз основа на доставениот преглед и образложение, НБРМ ќе одлучи дали треба банката да започне со пресметување на капитал потребен за покривање на пазарните ризици.

31. Банката која го надминала лимитот од точка 29 став 1 алинеја 2 е должна веднаш (не подоцна од еден работен ден) да ја извести НБРМ за настанатото надми-

нување на лимитот и за причините заради кои е настанато надминувањето. НБРМ го утврдува датумот од кој банката е должна да започне со пресметување на капиталот потребен за покривање на пазарните ризици, освен доколку врз основа на добиеното образложение не се утврди дека настанатото надминување на лимитот од точка 29 став 1 алинеја 2 е од вонредна природа.

32. Банката која согласна со точките 29, 30 и 31 не е должна да утврдува капитал потребен за покривање на пазарните ризици, е должна да утврдува капитал за покривање на кредитниот ризик и ризикот на девизниот курс кои произлегуваат од сите позиции во портфолиото на банкарски активности и портфолиото за тргување.

33. Заради адекватно утврдување на лимитите пропишани во оваа глава, банката е должна на дневна основа да го следи износот на позициите од портфолиото за тргување и на позициите кои се вклучуваат во утврдувањето на агрегатната девизна позиција и да обезбеди соодветна документација од која ќе може да се согледа движењето на овој износ.

IV. АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД РИЗИКОТ

34. Активата пондерирана според ризикот претставува збир на активата пондерирана според кредитниот ризик утврдена согласно со глава V од оваа Одлука и активата пондерирана според другите ризици, утврдена согласно со став 2 од оваа точка.

Активата пондерирана според другите ризици се добива кога ќе се помножи збирот на капиталот потребен за покривање на ризикот на девизниот курс, утврден согласно со глава VI од оваа Одлука и капиталот потребен за покривање на пазарните ризици, утврден согласно со глава VII од оваа Одлука со 12,5.

35. Во случаите кога НБРМ има пропишано повисока стапка на адекватност на капиталот од пропишаниот минимум од 8%, утврдувањето на активата пондерирана според ризикот треба да биде соодветно прилагодено на повисоката стапка на адекватност на капиталот.

V. АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД КРЕДИТНИОТ РИЗИК

36. Активата пондерирана според кредитниот ризик претставува збир на активните билансни позиции помножени со соодветниот пондер на ризичност, согласно со делот 1 од оваа глава и активните вонбилансни позиции помножени со соодветниот пондер на ризичност, согласно со делот 2 од оваа глава.

Капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик се добива кога ќе се помножи активата пондерирана според кредитниот ризик со 8%.

37. Пондерот на ризичност на одредени побарувања на банките, во смисла на оваа Одлука, е утврден врз основа на видот на активната позиција, карактеристиките на должникот и видот на обезбедувањето.

При определени специфични околности (војна, природни непогоди и други вонредни состојби во земјата), НБРМ може да пропише и повисоки пондери на ризичност за одредени побарувања на банката.

38. Банката која не е должна да утврдува капитал потребен за покривање на пазарните ризици, во износот на активата пондерирана според кредитниот ризик го вклучува и кредитниот ризик кој произлегува од позициите во портфолиото за тргување со примена на соодветните пондери на ризичност и кредитни еквиваленти.

1. Активни билансни позиции

39. Активните билансни позиции се искажуваат во нето-износ, како разлика помеѓу нивната книговодствена вредност и соодветниот износ на издвоена посебна резерва, односно соодветниот износ на извршена амортизација на основните средства.

40. За утврдување на активата пондерирана според кредитниот ризик се користат следните пондери на ризичност:

0% за:

а) парични средства, злато и депозити кај НБРМ;

б) побарувања од НБРМ и побарувања обезбедени со хартии од вредност издадени од НБРМ;

в) побарувања од Република Македонија и побарувања обезбедени со неотповикливи, безусловни гаранции плативи на прв писмен повик и хартии од вредност издадени од Република Македонија;

г) побарувања од Европската централна банка и од владите и централните банки на земјите-членки на Европската унија, Швајцарија, Канада, Јапонија, Австралија, Норвешка и САД и побарувања обезбедени со неотповикливи, безусловни гаранции плативи на прв писмен повик и хартии од вредност издадени од Европската централна банка и од владите на овие земји или нивните централни банки;

д) побарувања или дел од побарувања обезбедени со паричен депозит или парични средства во депо, до износот на паричниот депозит, односно на паричните средства во депо, при што е потребно да бидат истовремено исполнети следниве услови:

- рокот на достасување на паричниот депозит е еднаков или поголем од рокот на достасување назначен во договорот за кредитна изложеност, односно паричните средства во депо можат да се повлечат само под услов кредитната изложеност на банката да биде целосно затворена;

- постои писмен документ со кој се потврдува намената на депозитот, односно на паричните средства во депо, како средство за обезбедување на кредитната изложеност;

- во случај на активирање на обезбедувањето, банката е единствен корисник на депозитните средства, односно на парични средства во депо;

- активирањето на обезбедувањето може да настане во услови кога комитентот не ги исполнува своите обврски кои произлегуваат од договорот за кредитна изложеност.

ѓ) сите активни билансни позиции кои согласно со глава II од оваа Одлука претставуваат одбитни ставки од гарантниот капитал или неговите компоненти.

20% за:

а) побарувања покриени со друг вид обезбедувања дадени од Република Македонија, Европската централна банка, владите и централните банки на земјите-членки на Европската унија, Швајцарија, Канада, Јапонија, Австралија, Норвешка и САД, освен побарувањата за кои важи пондер на ризичност 0%;

б) побарувања обезбедени со граѓански чекови и злато, до износот на обезбедувањето, при што треба да бидат истовремено исполнети условите дефинирани во потточка д) кои се однесуваат на побарувањата со пондер на ризичност 0%;

в) побарувања од мултилатерални развојни банки и побарувања обезбедени со неотповикливи, безусловни гаранции и хартии од вредност издадени од овие институции.

Во смисла на оваа Одлука, во групата на мултилатерални развојни банки влегуваат: Меѓународната банка за обнова и развој (IBRD), Меѓународната финансиска корпорација (IFC), Интер-американската банка за развој, Азиската банка за развој, Африканската банка за развој, Банката за развој на Советот на Европа, Нордиската инвестициона банка, Карипската банка за развој, Европската банка за обнова и развој (EBRD), Европската инвестициона банка (EIB), Европскиот инвестиционен фонд, Агенцијата за мултилатерално гарантирање на инвестиции (MIGA);

г) побарувања од првокласни банки и побарувања обезбедени со неотповикливи, безусловни гаранции и хартии од вредност издадени од овие банки.

Како првокласна банка, во смисла на оваа Одлука, се смета секоја банка која е оценета најмалку со А- (согласно со рејтингот на Standard & Poor's) или со А3 (согласно со рејтингот на Moody's);

д) побарувања од домашни и странски банки кои не влегуваат во групата првокласни банки со ризидуална рочност до една година и побарувања со ризидуална рочност до една година обезбедени со неотповикливи, безусловни гаранции и хартии од вредност издадени од овие банки.

Во смисла на оваа Одлука, како домашни банки се сметаат банките и штедилниците кои работат со дозвола издадена од НБРМ.

Во рамките на побарувањата од банки, во смисла на оваа Одлука, не се вклучуваат оние побарувања на банката, кои во другите банки служат како обезбедување, побарувања кои се вклучени како компонента на гарантниот капитал на тие банки, како и побарувањата од банки против кои се води судска постапка.

50% за:

а) побарувања од единиците на локалната самоуправа во Република Македонија, градот Скопје, државните фондови и државните агенции и побарувања обезбедени со неотповикливи, безусловни гаранции и хартии од вредност издадени од овие субјекти;

б) побарувања кои се целосно обезбедени со хипотеки на станбени објекти во кои живее или ќе живее комитентот, или кои комитентот ги издава под наем;

в) побарувања од регионалните или локалните власти на земјите-членки на Европската унија, Швајцарија, Канада, Јапонија, Австралија, Норвешка и САД;

г) побарувања покриени со друг вид обезбедувања дадени од мултилатерални развојни банки, освен побарувањата за кои важи пондер на ризичност 20%.

100% за:

а) основни средства;

б) капитални вложувања, субординирани инструменти и други вложувања во капиталот на други банки и правни лица кои, согласно со глава II од оваа Одлука не претставуваат одбитни ставки од гарантниот капитал;

в) долгорочни побарувања од банки кои не се вклучени во побарувања за кои важи пондер на ризичност 20%;

г) побарувања по основ на кредити, камати и други побарувања, освен побарувањата за кои важат пондерите на ризичност;

д) останата неспомнатата актива.

2. Активни вонбилансни позиции

41. Активните вонбилансни позиции во смисла на оваа Одлука се поделени во две групи вонбилансни позиции: основни и специфични вонбилансни позиции, а разликите произлегуваат како од нивниот карактер, така и од начинот на утврдување на кредитните еквиваленти.

2.1. Кредитни еквиваленти на основните вонбилансни позиции

42. Кредитните еквиваленти на основните вонбилансни позиции претставуваат производ на нето-износот на вонбилансните позиции и соодветниот фактор на конверзија, утврден согласно со точка 43 од оваа Одлука.

Нето-износот на основните вонбилансни позиции претставува разлика помеѓу нивната книговодствената вредност и соодветниот износ на издвоената посебна резерва.

43. За потребите на утврдување на кредитните еквиваленти на основните вонбилансни позиции се користат следните фактори на конверзија:

0%:

а) неискористени, безусловно отповикливи рамковни кредити кои банката може да ги отповика во секој момент без претходно известување;

б) покриени гаранции, акредитиви или други покриени вонбилансни позиции кои не носат кредитен ризик, односно не претставуваат потенцијална кредитна обврска за банката.

Под покриени вонбилансни позиции се подразбираат вонбилансните позиции за кои во моментот на одобрувањето комитентот положил покритие во денарски или девизни парични средства, кое е со строго одредена намена и кое не може да се повлече сè до моментот на затворање на вонбилансната позиција. Под покритие не се подразбираат хипотеките или другите начини на обезбедување, освен паричните средства.

20%:

а) неискористени неотповикливи рамковни кредити по основ на дозволени пречекорувања по тековни сметки, кредитни картички и друг вид потенцијална кредитна изложеност со рок на достасување до една година.

50%:

а) неискористени неотповикливи рамковни кредити по основ на дозволени пречекорувања по тековни сметки, кредитни картички и друг вид потенцијална кредитна изложеност со рок на достасување над една година;

б) чинидбени гаранции.

100%:

а) непокриени акредитиви и гаранции;

б) останата неспомнатата вонбилансна актива поврзана со преземени потенцијални обврски.

2.2. Кредитни еквиваленти на специфичните вонбилансни позиции

44. Кредитните еквиваленти на специфичните вонбилансни позиции - финансиски деривативи се пресметуваат со примена на еден од следните два метода:

- метод на оригинална изложеност (точка 45 од Одлуката);

- метод на пазарна вредност (точка 46 од Одлуката).

Само банка што го користи методот на оригинална изложеност може да премине кон користење на методот на пазарна вредност. Банката е должна да го применува методот на пазарна вредност за утврдување на кредитните еквиваленти за финансиските деривативи чиј предмет се сопственички хартии од вредност, благородни метали или стоки.

Финансиските деривативи со кои се тргува на берза не се вклучуваат во пресметката на кредитните еквиваленти од став 1 од оваа точка, односно се исклучуваат од износот на активата пондерирани според кредитниот ризик.

45. При користење на методот на оригинална изложеност, факторите на конверзија за специфичните вонбилансни позиции се поделени во две групи во зависност од предметот на договорот за финансиски дериватив: каматна стапка или девизен курс. Кредитниот еквивалент претставува производ на договорната вредност на главницата на финансискиот дериватив и следните фактори на конверзија:

Табела бр. 1

Рок на достасување	Договори чиј предмет се каматните стапки	Договори чиј предмет се девизиот курс и златото
До 1 година	0,5%	2%
1-2 години	1,0%	5%
За секоја дополнителна година	+ 1,0%	+ 3%

Под рок на достасување се подразбира рокот наведен во склучениот договор за финансиски дериватив.

46. Согласно со методот на пазарна вредност, банката ги утврдува кредитните еквиваленти како збир на:

- тековната изложеност утврдена како трошок за замена на деривативот (replacement cost). Трошокот за замена ја претставува пазарната вредност на деривативот, односно износот што ќе треба да го плати банката во случај на потреба за замена на деривативот. Доколку овој износ е негативен, тогаш трошокот е еднаков на нула;

- потенцијалната кредитна изложеност која се доби-
ва како производ на договорната вредност на главница-
та на деривативот и факторот на конверзија од следна-
та табела, кој се утврдува согласно со резидуалната
рочност на деривативот.

Табела бр. 2

Резидуална рочност	Договори чиј предмет се каматните стапки	Договори чиј предмет се девизниот курс и златото	Договори чиј предмет се сопственичките хартии од вредност	Договори чиј предмет се благородните метали, освен злато	Договори чиј предмет се стоките
До 1 година	0%	1.0%	6.0%	7.0%	10.0%
Од 1 до 5 години	0.5%	5.0%	8.0%	7.0%	12.0%
Над 5 години	1.5%	7.5%	10.0%	8.0%	15.0%

47. По пресметката на кредитните еквиваленти соглас-
но со точка 42 и точка 44 од оваа Одлука, добиените
износи се пондерираат со пондерите на ризичност од
точка 40 од оваа Одлука според категоријата на која £
припаѓа потенцијалниот должник на банката и видот
на обезбедувањето.

VI. КАПИТАЛ ПОТРЕБЕН ЗА ПОКРИВАЊЕ НА РИЗИКОТ НА ДЕВИЗНИОТ КУРС

48. Ризикот на девизниот курс, во смисла на оваа
Одлука, е ризик од загуба заради промена на меѓува-
лутните курсеви, промена на вредноста на денарот
спрема вредноста на другите странски валути и промен-
ни во вредноста на златото.

49. Капиталот потребен за покривање на ризикот на
девизен курс се пресметува на тој начин што збирот на
апсолутниот износ на нето-позицијата во злато и агре-
гатната девизна позиција на банката се множи со 8%.

50. Нето-позицијата на банката во злато претставу-
ва разлика помеѓу сите активни и пасивни позиции на
банката во злато, вклучувајќи ги и сите вонбилансни
позиции изразени во злато (форвард и фјучерс догово-
ри во злато, опции во злато и слично).

51. Агрегатната девизната позиција на банката, која
се утврдува согласно со точките 52 и 53 од оваа Одлу-
ка, ги вклучува девизните активни и пасивни позиции
на банката.

Под девизни активни, односно девизни пасивни по-
зиции се сметаат и денарските активни, односно денар-
ските пасивни позиции со девизна клаузула.

52. Нето девизната позиција во една валута претста-
вува збир на:

- нето спот-позицијата, која е еднаква на разликата
помеѓу девизната актива, намалена за соодветниот из-
нос на посебна резерва и девизната пасива во таа валу-
та, вклучувајќи ја и недостасаната камата;

- нето форвард-позицијата која е еднаква на разли-
ката помеѓу сите износи кои ќе бидат примени и сите
износи кои ќе бидат платени врз основа на валутни
форвард-договори, вклучувајќи ги и валутните фјуч-
черс-договори и главницата на валутните своп-догово-
ри која не е вклучена во спот-позицијата;

- вонбилансните ставки во девизи (неотповикливи
гаранции, непокриени акредитиви и слични инструмен-
ти), кои се класифицирани во категории на ризик Г и
Д, согласно со Одлуката за утврдување на методологи-
јата за класификација на активните билансни и вонби-
лансни позиции на банките според степенот на нивната
ризичност. Во случај на гаранции и акредитиви во од-
делна валута кои се покриени со депозит во таа валута,
во пресметката на нето девизната позиција се вклучува
непокриениот износ на овие гаранции и акредитиви.
Вонбилансните ставки не се прикажуваат на нето-осно-
ва, односно не се намалуваат за соодветниот износ на
посебна резерва, која е искажана како пасивна биланс-
на ставка;

- вредноста на валутните опции изразена согласно
со точка 106 од оваа Одлука.

Во нето девизната позиција не се вклучуваат пози-
циите на банката во странска валута кои произлегуваат
од нејзиното работење во туѓо име и за туѓа сметка.

Нето девизната позиција во една валута се изразува
во денари со примена на средниот курс на НБРМ кој
важи на денот на кој се утврдува нето девизната пози-
ција за таа валута.

53. Збирот на сите нето девизни кратки позиции во
одделни валути изразени во денари ја претставува
вкупната кратка девизна позиција на банката, додека
збирот на сите долги нето девизни позиции во одделни
валути изразени во денари ја претставува вкупната
долга девизна позиција на банката.

Кратка девизна позиција постои кога збирот на актив-
ните позиции е помал од збирот на пасивните позиции.

Долга девизна позиција постои кога збирот на
активните позиции е поголем од збирот на пасивните
позиции.

Поголемиот износ од вкупната кратка девизна по-
зиција и вкупната долга девизна позиција ја претставу-
ва агрегатната девизна позиција на банката.

VII. КАПИТАЛ ПОТРЕБЕН ЗА ПОКРИВАЊЕ НА ПАЗАРНИТЕ РИЗИЦИ

54. Во смисла на оваа Одлука, пазарните ризици се
дефинираат како ризици од загуби кај билансите и
вонбилансните позиции на банката, како резултат на
промени во пазарните цени. Како пазарни ризици се
сметаат:

- ризикот од вложувања во сопственички хартии од
вредност кои се дел од портфолиото за тргување;

- ризикот од вложувања во должнички инструменти
кои се дел од портфолиото за тргување;

- ризикот од порамнување/испорака и ризикот од
другата договорна страна;

- ризикот од промени на цените на стоките.

Капиталот потребен за покривање на пазарните ри-
зици претставува збир од:

- капиталот потребен за покривање на ризикот од
вложувања во должнички инструменти, утврден сог-
ласно со делот 3 од оваа глава;

- капиталот потребен за покривање на ризикот од
вложувања во сопственички хартии од вредност, утвр-
ден согласно со делот 4 од оваа глава;

- капиталот потребен за покривање на ризикот од
промена на цените на стоките, утврден согласно со де-
лот 5 од оваа глава;

- капиталот потребен за покривање на ризикот од
порамнување/испорака и ризикот од другата договорна
страна, утврден согласно со делот 6 од оваа глава.

Во износот на капиталот од став 2 од оваа точка со-
одветно се вклучува и капиталот утврден согласно со
глава VIII од оваа Одлука, во зависност од предметот
на опцијата.

55. Капиталот потребен за покривање на ризикот од
вложувања во должнички инструменти и на ризикот од
вложувања во сопственички хартии од вредност се
утврдува врз основа на следниве две компоненти: спе-
цифичен и генерален ризик.

Специфичниот ризик е ризикот од промена на цена-
та на финансискиот инструмент како резултат на фа-
ктори кои се поврзани со издавачот на тој инструмент,
односно издавачот на предметот на деривативот, кај
финансиските деривативи.

Генералниот ризик е ризик од промена на цените на
финансиските инструменти како резултат на промени-
те на пазарните каматни стапки или промените во це-
ните на пазарот на капитал.

56. Банката ја одредува нето-позицијата на еден фи-
нансиски инструмент како разлика помеѓу неговата
долга (купување) и кратка позиција (продавање, зајму-

вање). При утврдувањето на нето-позицијата, деривативите се третираат како позиции на предметот на деривативот.

Нетирањето во смисла на став 1 од оваа точка е дозволено само доколку станува збор за инструмент издаден од ист издавач, деноминиран во иста валута, со иста каматна стапка, со ист рок на достасување и со ист третман во случај на стечај.

1. Третман на финансиските деривативи и други финансиски инструменти

57. Финансиските деривативи се инструменти чија вредност директно или индиректно зависи од цената на хартиите од вредност, стоките, девизите, берзанските индекси или од каматните стапки кои претставуваат предмет на финансискиот дериватив (underlying financial instrument). Овие инструменти се измируваат на некој иден датум и во моментот на нивното склучување нема вложување на парични средства или вложениот износ е многу мал.

При утврдување на капиталот потребен за покривање на пазарните ризици, позициите во финансиски деривативи од став 1 од оваа точка и другите финансиски инструменти претставуваат комбинација на хипотетичката долга или кратка позиција, искажани согласно со одредбите од овој дел. Во Анекс бр. 1, кој е составен дел на оваа Одлука, е даден сумарен преглед на третманот на финансиските деривативи при утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувања во должнички инструменти и сопственички хартии од вредност.

58. Кај форвард и фјучерс договорите каде како предмет е одреден должнички инструмент или каматна стапка, како долга позиција се смета онаа кога банката добива однапред договорена каматна стапка, додека како кратка позиција се смета онаа позиција кога банката плаќа однапред договорена каматна стапка.

Финансиските деривативи од став 1 од оваа точка се прикажуваат како комбинација на хипотетичката долга или кратка позиција на предметот на деривативот со соодветна рочност, и тоа:

- кај фјучерс-договорите, каде предметот е каматна стапка (interest rate futures) како комбинација на долга и кратка позиција во бескупонски неризичен должнички инструмент (risk-free zero-coupon debt security);

- кај форвард договорите, каде предметот е каматната стапка (forward interest rate agreements) како комбинација на долга и кратка позиција во бескупонски неризичен должнички инструмент;

- кај форвард и фјучерс договор за продажба или купување на должнички инструмент (forward contract, bond future) како комбинација на долга или кратка позиција во бескупонски неризичен должнички инструмент и кратка или долга позиција во предметот на форвардот/фјучерсот (должничкиот инструмент).

При утврдување на капиталот потребен за покривање на ризикот (специфичен и генерален ризик) од вложувања во должнички инструменти, се вклучуваат хипотетичките позиции од став 2 од оваа точка, изразени преку пазарната вредност на должничкиот инструмент и соодветната рочност. При утврдување на рочноста на позицијата во предметот на форвардот/фјучерсот треба да се имаат предвид рочноста на финансискиот дериватив и рочноста на должничкиот инструмент кој е предмет на деривативот. Во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на специфичниот ризик, позициите во бескупонски неризичен должнички инструмент се вклучуваат во категоријата на позиции кои не носат ризик (пондер 0%).

59. Позициите во форвард и фјучерс договори каде предметот е одредена сопственичка хартија од вредност или портфолио на сопственички хартии од вредност (equity forward contracts, equity futures), се прика-

жуваат како комбинација на долга или кратка позиција во предметот на форвардот/фјучерсот (сопственичката хартија од вредност) и на кратка или долга хипотетичка позиција во бескупонски неризичен должнички инструмент со соодветна рочност.

Позициите во предметот на форвардот/фјучерсот се вклучуваат во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот (специфичен и генерален ризик) од вложувања во сопственички хартии од вредност, изразени преку пазарната вредност на предметот на деривативот. Хипотетичките позиции во бескупонскиот неризичен должнички инструмент се вклучуваат во утврдувањето на генералниот ризик од вложувања во должнички инструменти.

60. Позициите во форвард-договори каде предмет е девизниот курс (foreign exchange forward - FX forwards) се прикажуваат како комбинација на хипотетичка долга позиција во бескупонски неризичен должнички инструмент со соодветна рочност во валутата која се купува и кратка позиција во бескупонски неризичен должнички инструмент со соодветна рочност во валутата која се продава.

Хипотетичките позиции од став 1 од оваа точка се вклучуваат при утврдувањето на капиталот потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во должнички инструменти, односно, покрај тоа што се вклучуваат во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот на девизниот курс, форвард-договорите каде предмет е девизниот курс се вклучуваат и во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувања во должнички инструменти.

61. Своповите на каматни стапки, валути, сопственички хартии од вредност (interest rate swap, currency swap, equity swap) се прикажуваат како комбинација на хипотетички позиции во предметот на свопот со соодветна рочност, и тоа:

- во случај на своп на каматни стапки, како комбинација на долга и кратка позиција во бескупонски неризичен должнички инструмент со променлива и/или фиксна каматна стапка;

- во случај на своп на валути (cross-currency swap), како комбинација на долга позиција во бескупонски неризичен должнички инструмент во едната валута со фиксна/променлива каматна стапка и кратка позиција во бескупонски неризичен должнички инструмент во другата валута со фиксна/променлива каматна стапка (позициите по основ на овој вид своп се вклучуваат и при утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот на девизниот курс како позиции во валутите кои се разменуваат согласно со нивната рочност);

- во случај на своп на сопственички хартии од вредност, како комбинација на долга и кратка позиција во предметот на свопот (сопственичките хартии од вредност).

Хипотетичките позиции од став 1 од оваа точка се вклучуваат при утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувањата во сопственички хартии од вредност и од вложувања во должнички инструменти, изразени преку пазарната вредност на предметот на свопот. Во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на специфичниот ризик, позициите во бескупонски неризичен должнички инструмент се вклучуваат во категоријата на позиции кои не носат ризик (пондер 0%).

62. Позициите во берзански индекси можат да се прикажат како една позиција во берзанскиот индекс или како позиции во секоја од сопственичките хартии од вредност врз кои се базира берзанскиот индекс - компоненти на берзанскиот индекс.

Позициите во берзански индекси се вклучуваат при утврдувањето на капиталот потребен за покривање на пазарните ризици од вложувања во сопственички хартии од вредност, изразени преку пазарната вредност на берзанскиот индекс или преку пазарната вредност на одделните компоненти на берзанскиот индекс.

Позициите во форвард и фјучерс договори на берзански индекси се прикажуваат како комбинација на долга или кратка позиција во индексот или во неговите компоненти и кратка или долга хипотетичка позиција во бескупонски неризичен должнички инструмент со соодветна рочност. Хипотетичките позиции во бескупонскиот неризичен должнички инструмент се вклучуваат во утврдувањето на генералниот ризик од вложувања во должнички инструменти.

63. Вложувањата во портфолио на финансиски инструменти (инвестициски фондови) се вклучуваат во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик и ризикот на девизниот курс (доколку станува збор за вложувања во странска валута), а не се вклучуваат во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на пазарните ризици.

64. Позициите во конвертибилни хартии од вредност (convertible securities) се прикажуваат како позиции во должнички инструмент или сопственички хартии од вредност. Конвертибилната хартија од вредност се смета како сопственичка хартија од вредност доколку:

- до првиот датум кога може да се изврши конверзијата престануваат помалку од три месеци, односно периодот до следниот датум кога може да се изврши конверзијата е помал од една година (доколку првиот датум веќе поминал);

- висината на тековната пазарна вредност на должничкиот инструмент е најмногу 10% поголема од вредноста на соодветното количество на сопственичка хартија од вредност кое може да се стекне доколку се изврши конверзијата.

65. Позициите во хартии од вредност од портфолиото за тргување кои привремено се продаваат на друга договорна страна врз основа на репо-договор или кои врз основа на соодветен договор се даваат на заем на друга договорна страна се прикажуваат како комбинација на долга позиција во хартијата од вредност која е привремено продадена, односно дадена на заем и кратка хипотетичка позиција во неризичен должнички инструмент со соодветна рочност и камата која е еднаква на приносот од овие договори.

Позицијата во хартијата од вредност која се продава, односно дава на заем и хипотетичката позиција во неризичниот должнички инструмент се вклучуваат во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувања во должнички инструменти и/или сопственички хартии од вредност, изразени преку пазарната вредност на предметот на договорот. Во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на специфичниот ризик, позициите во неризичен должнички инструмент се вклучуваат во категоријата на позиции кои не носат ризик (пондер 0%).

66. Позициите во хартии од вредност од портфолиото за тргување кои привремено се купуваат од друга договорна страна врз основа на репо-договор или кои врз основа на соодветен договор се зајмуваат од друга договорна страна се прикажуваат како долга хипотетичка позиција во неризичен должнички инструмент со соодветна рочност и камата која е еднаква на приносот од овие договори.

Хипотетичката позиција од став 1 од оваа точка се вклучува во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувања во должнички инструменти. Во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на специфичниот ризик, позициите во неризичен должнички инструмент се вклучуваат во категоријата на позиции кои не носат ризик (пондер 0%).

67. Позициите во опции и инструменти кои имаат карактеристики на опции (interest rate options, debt instrument options, equity options, stock indices option, financial future options, swaptions, foreign currency options, warrants) се прикажуваат согласно со глава VIII од оваа Одлука и соодветно се вклучуваат во капиталот потребен за покривање на пазарните ризици и ризикот на девизниот курс.

2. Гарантирање и/или пласман на емисија на хартии од вредност

68. Под гарантирање и/или пласман на емисија на хартии од вредност во смисла на оваа Одлука се подразбира договор со кој банката се обврзува за сметка на издавачот на хартии од вредност да организира и да спроведе издавање на хартии од вредност и да ги запише и да ги уплати сите хартии од вредност, или само оние што ќе останат незапишани, заради нивна понатамошна продажба на потенцијални инвеститори, како и пласирање на веќе издадени хартии од вредност на нов пазар.

Банката е должна на ист начин да ги третира и договорите со кои се јавува како когарант или членка на група банки кои гарантираат издавање на хартии од вредност.

69. Позициите кои произлегуваат од обврската на банката по основ на гарантирање и/или пласман на емисија на хартии од вредност соодветно се вклучуваат во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувања во сопственички хартии од вредност или од вложувања во должнички инструменти, согласно со деловите 3 и 4 од оваа глава.

Позициите од став 1 од оваа точка се прикажуваат како нето-позиција на банката во хартиите од вредност чија емисија ја гарантира. Нето-позицијата претставува разлика помеѓу износот на емисијата на хартии од вредност што ја гарантира банката и износот на хартии од вредност пренесен на трети лица кои ги купиле тие хартии од вредност или презеле обврска за суб-гарантирање на емисијата.

Банката може да ја намали нето-позицијата од став 2 од оваа точка која се вклучува во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на генералниот и специфичниот ризик од вложувања во должнички инструменти и сопственички хартии од вредност, со користење на факторите на намалување од табела бр. 3. За користење на факторите на намалување е потребна преходна согласност на НБРМ.

Табела бр. 3

	Должнички инструменти	Сопственички хартии од вредност
Работен ден 0	100%	90%
Работен ден 1	90%	90%
Работен ден 2-3	75%	75%
Работен ден 4	50%	50%
Работен ден 5	25%	25%
Над 5 работни дена	0%	0%

Под работен ден 0 се подразбира работниот ден на кој банката стекнува безусловна обврска за преземање на утврдениот износ на хартии од вредност по однапред договорена цена.

3. Капитал потребен за покривање на ризикот од вложувања во должнички инструменти

70. Банката е должна да го утврдува капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувања во должнички инструменти кои се водат во портфолиото за тргување.

71. Во смисла на оваа Одлука, како должнички инструменти кои се водат во портфолиото за тргување се сметаат:

- обврзници;
- инструменти со кои се тргува на пазарот на пари;
- деривативи и други финансиски инструменти кои се однесуваат на каматни стапки и/или на должничките инструменти од алинеја 1 и 2 од овој став.

Банката е должна да ги вклучи и позициите по основ на гарантирање и/или пласман на емисија на должнички инструменти во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувања во должнички инструменти, како и сите други позиции чија вредност зависи од движењето на каматните стапки (пр. форвард-договор каде предмет е девизниот курс - FX forward).

72. Банката е должна да ги утврди позициите на секој должнички инструмент од точка 71 од оваа Одлука согласно со точка 56 и делот 1 од оваа глава и да го утврди потребниот капитал за покривање на ризикот од вложувања во должнички инструменти за секоја валута одделно.

3.1. Специфичен ризик

73. Банката врши класифицирање на позициите согласно со нивната резидуална рочност и карактеристиките на издавачот.

Под резидуална рочност на должничките инструменти во смисла на оваа Одлука се подразбира преостанатиот период до нивната фактичка рочност (за инструментите со фиксни каматни стапки), односно до периодот во кој се врши повторно утврдување на каматните стапки (за инструментите со променливи каматни стапки).

74. Врз основа на извршената класификација според резидуалната рочност, банката врши пондерирање на позициите согласно со пондерите од табела бр. 4.

Табела бр. 4

Позиции кои не носат ризик	Квалифицирани позиции			Останати позиции
	До 6 месеци	Од 6 до 24 месеци	Над 24 месеци	
0,00%	0,25%	1,00%	1,60%	8,00%

Како позиции кои не носат ризик се сметаат позициите или се издадени или се во целост се обезбедени од субјекти на кои, согласно со точка 40 од оваа Одлука, им се доделува пондер на ризичност за кредитен ризик од 0%.

Квалифицирани позиции се позиции кои се издадени или се целосно обезбедени од страна на субјекти на кои, согласно со точка 40 од оваа Одлука, им се доделува пондер на ризичност за кредитен ризик од 20% и тоа субјектите од потточките б), в) и г).

Сите позиции кои не се вклучуваат во позициите од став 2 и 3 од оваа точка се сметаат за останати позиции.

75. Потребниот капитал за покривање на специфичниот ризик претставува збир на апсолутните вредности на добиените пондерираани позиции.

3.2 Генерален ризик

76. Банката го пресметува износот на генерален ризик врз основа на резидуалната рочност на позициите во должнички инструменти и нивната каматна стапка. Со примена на пондерите од табелата бр. 5 се добиваат пондерираани долги и кратки позиции во секој одделен должнички инструмент.

Табела бр. 5

Зона	Групи на резидуална рочност		Пондер (во %)	
	Каматна стапка од 3% и повеќе	Каматна стапка до 3%		
Зона 1	0 - 1 месец	0 - 1 месец	0,00	
	1 - 3 месеци	1 - 3 месеци	0,20	
	3 - 6 месеци	3 - 6 месеци	0,40	
	6 - 12 месеци	6 - 12 месеци	0,70	
Зона 2	1 - 2 години	1,0 - 1,9 години	1,25	
	2 - 3 години	1,9 - 2,8 години	1,75	
	3 - 4 години	2,8 - 3,6 години	2,25	
Зона 3	4 - 5 години	3,6 - 4,3 години	2,75	
	5 - 7 години	4,3 - 5,7 години	3,25	
	7 - 10 години	5,7 - 7,3 години	3,75	
	10 - 15 години	7,3 - 9,3 години	4,50	
	15 - 20 години	9,3 - 10,6 години	5,25	
	над 20 години	10,6 - 12 години		6,00
		12 - 20 години		8,00
		над 20 години		12,50

77. Пред да се изврши прикажување на позициите во финансиски деривативи, согласно со делот 1 од оваа глава, банката може да изврши нетрирање на долготата и кратката позиција во ист финансиски дериватив, доколку се исполнети следните услови:

а) позициите се со иста номинална вредност и се деноминирани во иста валута;

б) имаат иста референтна каматна стапка (за позициите со променливи каматни стапки) или иста купонска камата (за позициите со фиксна каматна стапка), или стапката не се разликува значително (не повеќе од 15 базични поени=0,15 процентни поени);

в) роковите на достасување на позициите со фиксни каматни стапки, односно наредните рокови на кои се врши повторно утврдување на каматните стапки (за позициите со променливи каматни стапки) ги исполнуваат следните ограничувања:

- паѓаат на ист ден, за позициите кај кои овие рокови се пократки од еден месец;

- не се разликуваат за повеќе од седум дена, за позициите кај кои овие рокови изнесуваат помеѓу еден месец и една година;

- не се разликуваат за повеќе од триесет дена, за позициите кај кои овие рокови се подолги од една година.

78. Збирот на сите пондерираани долги позиции во одделна група на резидуална рочност ја дава пондерираната долга позиција за таа група на резидуална рочност. Збирот на сите пондерираани кратки позиции во одделна група на резидуална рочност ја дава пондерираната кратка позиција за таа група на резидуална рочност. Помалиот износ од овие два збира во секоја одделна група на резидуална рочност се смета за усогласена пондерирана позиција на таа група на резидуална рочност.

Преостанатиот износ (разликата која може да биде со позитивен или негативен предзнак) се смета за неусогласена пондерирана долга или неусогласена пондерирана кратка позиција на таа група на резидуална рочност и се зема предвид при утврдување на хоризонталното усогласување во секоја зона (точка 79 од оваа Одлука).

79. Збирот на неусогласените пондерираани долги позиции на групите на резидуална рочност што припаѓаат на една зона се смета за неусогласена пондерирана долга позиција на таа зона. Збирот на неусогласените пондерираани кратки позиции на групите на резидуална рочност што припаѓаат на една зона се смета за неусогласена пондерирана кратка позиција на таа зона. Помалиот износ од овие два збира се смета за усогласена пондерирана позиција на зоната.

Преостанатиот износ (разликата која може да биде со позитивен или негативен предзнак) претставува неусогласена долга или неусогласена кратка позиција на таа зона и се зема предвид при утврдување на хоризонталното усогласување помеѓу зоните од точка 80 од оваа Одлука.

80. Помалиот износ од неусогласената пондерирана долга или кратка позиција во зоната 1 и неусогласената пондерирана кратка или долга позиција во зоната 2, се смета за усогласена пондерирана позиција помеѓу зоните 1 и 2.

Доколку износот на неусогласената пондерирана долга или кратка позиција на зоната 2 е поголем од износот на неусогласената пондерирана кратка или долга позиција на зоната 1, преостанатиот износ од зоната 2 се споредува со неусогласената пондерирана долга или кратка позиција на зоната 3. Помалиот износ од овие два износа се смета за усогласена пондерирана позиција помеѓу зоните 2 и 3.

Доколку износот на неусогласената пондерирана долга или кратка позиција на зоната 1 е поголем од износот на неусогласената пондерирана кратка или долга позиција на зоната 2, преостанатиот износ од зоната 1 се споредува со неусогласената пондерирана долга или

кратка позиција на зоната 3. Помалиот износ од овие два износа се смета за усогласена пондерирана позиција помеѓу зоните 1 и 3.

Преостанатиот износ на неусогласена позиција помеѓу зоните 1, 2 и 3 се смета за резидуална позиција.

81. Износот на капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во должнички инструменти претставува збир на:

- 10% од износот на усогласената пондерирана позиција на секоја група на резидуална рочност;
- 40% од износот на усогласена позиција на зоната 1;
- 30% од износот на усогласена позиција на зоната 2;
- 30% од износот на усогласена позиција на зоната 3;
- 40% од износот на усогласена позиција помеѓу зоните 1 и 2;
- 40% од износот на усогласена позиција помеѓу зоните 2 и 3;
- 150% од износот на усогласена позиција помеѓу зоните 1 и 3;
- 100% од износот на резидуалната позиција.

4. Капитал потребен за покривање на ризикот од вложувања во сопственички хартии од вредност

82. Сопственичките хартии од вредност, во смисла на оваа Одлука, ги вклучуваат обичните акции со право или без право на глас, потврдата за акции на депозитарната институција (пр. ЦДХВ), конвертибилните хартии од вредност (хартиите од вредност кои даваат можност за конвертирање во акции), берзанските индекси, како и позициите во деривативите кои се однесуваат на сопственичките хартии од вредност, прикажани согласно со делот 1 од оваа глава.

Како позиции во сопственички хартии од вредност се сметаат и позициите по основ на гарантирање и/или пласман на емисија на сопственички хартии од вредност.

83. Банката е должна да ја утврди долгата или кратката позиција на секоја одделна сопственичка хартија од вредност за секој национален пазар на кој тргува банката со таа хартија од вредност (market-by-market basis) и да го утврди капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувања во сопственички хартии од вредност како збир на капиталот потребен за покривање на овој ризик за секој одделен национален пазар.

84. Капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувања во сопственички хартии од вредност на секој национален пазар се пресметува како збир на:

- износот на специфичниот ризик утврден согласно со точка 85 од оваа Одлука помножен со 4%;
- износот на генералниот ризик утврден согласно со точка 86 од оваа Одлука помножен со 8%.

85. Специфичниот ризик се дефинира како бруто-позиција на сопственичките хартии од вредност, односно збир на апсолутната вредност на сите долгови и на сите кратки позиции во одделни сопственички хартии од вредност.

86. Генералниот ризик ја претставува нето-позицијата на сопственичките хартии од вредност, односно разликата помеѓу збирот на долгите и збирот на кратките позиции во одделни сопственички хартии од вредност.

5. Капитал потребен за покривање на ризикот од промена на цените на стоките

87. Банката е должна да го утврдува капиталот потребен за покривање на ризикот од промена на цените на стоките за сите позиции од портфолиото на банкарски активности и од портфолиото за тргување.

88. Под стока, во смисла на оваа Одлука, се подразбира физичкиот производ со кој се тргува или може да се тргува на секундарниот пазар, како што се земјоделските производи, минералите (вклучувајќи ја и нафта-

та), благородните метали (без златото) и деривативите и другите финансиски инструменти кои се однесуваат на овие производи.

Секоја позиција на банката во стоки се изразува во стандардните мерни единици (пр. барели, тони, килограми). Банката е должна да ја изрази пазарната вредност на секоја стока во денари. Кога пазарната вредност на стоката се изразува во друга валута, банката е должна да ја изрази таа вредност во денари, со примена на пазарниот девизен курс.

89. При утврдување на капиталот потребен за покривање на ризикот од промена на цените на стоките, банката е должна да ја прикаже долгата или кратката позиција во секоја стока. Позицијата во секоја одделна стока, позициите во деривативи и други финансиски инструменти кои се однесуваат на стоки се искажуваат согласно со точките 90 и 91 од оваа Одлука.

Доколку одредена позиција во стока претставува изложеност и на други ризици дефинирани со оваа Одлука, банката е должна соодветно да ја вклучи во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на тие ризици.

90. Позициите во финансиски деривативи и други финансиски инструменти кои се однесуваат на стоки се прикажуваат како комбинација на долга и кратка позиција во предметот на деривативот со соодветната рочност, и тоа:

- за фјучерс и форвард договори каде предметот е одредена стока, како комбинација на долга и кратка позиција на предметот на договорот (стоката);
- за своп на стоки како комбинација на долга и кратка позиција на стоките што се предмет на свопот.

Позициите во репо-договори и договори за земање или давање на заем стоки на друга договорна страна се вклучуваат во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од промена на цените како позиции во стоките кои се предмет на овие договори.

91. Банката може да врши нетирање на кратките и долгите позиции во деривативи на стоки доколку станува збор за ист вид и исто количество стока, чија вредноста е изразена во иста валута и кои имаат ист рок на достасување.

92. Капиталот потребен за покривање на ризикот на промена на цените на стоките се пресметува за секоја одделна стока, како збир на:

- 15% од нето-позицијата на стоката утврдена согласно со точка 93 од оваа Одлука, помножена со тековната пазарна цена на таа стока; и
- 3% од бруто-позицијата на стоката утврдена согласно со точка 94 од оваа Одлука, помножена со тековната пазарна цена на таа стока.

93. Нето-позицијата на банката во една стока претставува разлика помеѓу долгите и кратките позиции во таа стока.

94. Бруто-позицијата на банката во една стока претставува збир на апсолутните вредности на долгите и кратките позиции во таа стока.

95. Вкупниот капитал на банката потребен за покривање на ризикот на промена на цените на стоки претставува збир на капиталот на банката потребен за покривање на ризикот од промена на цената на секоја стока со која тргува.

6. Капитал потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака и ризикот од другата договорна страна

96. Ризикот од порамнување/испорака (settlement/delivery risk) и ризикот од другата договорна страна (counterparty risk) се ризици кои произлегуваат од фактори поврзани со страната со која се тргува со конкретниот финансиски инструмент, а не со издавачот на тој инструмент.

Ризикот од порамнување/испорака е поврзан со трансакции со должнички инструменти, сопственички хартии од вредност и стоки во портфолиото за тргува-

ње, кои не се порамнети на датумот на порамнување/испорака. Ризикот од другата договорна страна се јавува кај сите позиции во портфолиото за тргување кои не се порамнети. Под датум на испорака се подразбира датумот на порамнување договорен помеѓу банката и другата договорна страна.

6.1. Ризик од порамнување/испорака

97. Банката е должна да го утврдува капиталот потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака за сите трансакции со должнички инструменти, сопственички хартии од вредност и стоки кои не се измирени во рок од пет или повеќе работни дена по договорениот датум на испорака.

Банката не е должна да утврдува капитал за покривање на ризикот од порамнување/испорака по основ на репо-договори и договори за земање, односно давање на заем хартии од вредност и стоки на друга договорна страна.

98. Капиталот потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака се пресметува кога разликата помеѓу договорената цена на порамнување за конкретниот инструмент и неговата тековна пазарна вредност се помножи со соодветниот процент од колона А од табела бр. 6.

Табела бр. 6

Број на работни денови по датумот на испорака	Колона А % од разликата во цени	Колона Б % од договорената цена
5 - 15	8%	0.5%
16 - 30	50%	4.0%
31 - 45	75%	9.0%
46 и повеќе	100%	100% од разликата во цени

Капиталот од став 1 од оваа точка се утврдува само доколку разликата помеѓу цените на конкретниот инструмент значи загуба за банката (во случај на купување, кога тековната пазарна цена е повисока од договорената цена, или во случај на продажба, кога тековната пазарна цена е пониска од договорената цена на порамнување).

Банката може да го утврдува капиталот потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака и врз основа на процентите од колона Б од табелата бр. 6. Доколку банката одлучи да ги применува процентите од колона Б, должна е тоа да го прави за сите трансакции, односно не може за различен број на денови по датумот на испорака да користи проценти од различни колони.

6.2. Ризик од другата договорна страна

99. Капиталот потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна претставува збир на капиталот утврден согласно со точките 100, 101, 102 и 103 од оваа Одлука.

Вклучувањето на позициите од портфолиото за тргување во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака согласно со делот 6.1. од оваа глава, не значи нивно исклучување од пресметката на потребниот капитал за покривање на ризикот од другата договорна страна, во смисла на точките 100, 101, 102 и 103 од оваа Одлука.

100. Банката е должна да го утврдува капиталот потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна во случаите кога нема усогласеност помеѓу датумот на плаќање по хартиите од вредност или стоката и датумот на нивната испорака (free deliveries), и тоа кога:

- банката извршила плаќање по основ на купени хартии од вредност или стока пред нивната испорака или ги испорачала продадените хартии од вредност или стока пред нивната наплата;

- при трансакции со странство е поминат еден или повеќе денови од денот кога е извршено плаќањето или е извршена испораката на хартии од вредност или стоката.

Капиталот потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна по основ на позициите од став 1 од оваа точка изнесува 8% од производот на вредноста на хартијата од вредност, стоката или готовината што ги побарува банката и пондерот за кредитен ризик кој се применува за таа договорна страна, согласно со точка 40 од оваа Одлука.

101. Кај репо-договорите за продажба на хартии од вредност и стоки и договорите за давање хартии од вредност и стоки на заем, банката е должна да ја утврди разликата помеѓу пазарната вредност на продадените, односно дадените хартии од вредност и стоки на заем и готовината или пазарната вредност на обезбедувањето што го добила банката по основ на тој договор. Банката ја вклучува оваа разлика во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна кој произлегува од овие договори, само доколку оваа разлика е позитивна.

Кај репо-договорите за купување хартии од вредност и стоки (reverse repo) и договорите за зајмување на хартии од вредност и стоки од друга договорна страна, банката е должна да ја утврди разликата помеѓу платената готовина, односно пазарната вредност на обезбедувањето кое ѓ е дадено на другата договорна страна и пазарната вредност на купените, односно зајмените хартии од вредност и стока од другата страна. Банката ја вклучува оваа разлика во утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна кој произлегува од овие договори, само доколку оваа разлика е позитивна.

Капиталот потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна по основ на позициите од став 1 и 2 од оваа точка, изнесува 8% од производот на разликата утврдена согласно со ставовите 1 и 2 од оваа точка и пондерот за кредитен ризик кој се применува за таа договорна страна, согласно со точка 40 од оваа Одлука.

102. Капиталот потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна за позиции во финансиски деривативи со кои се тргува преку шалтер, а кои не се предмет на утврдување на маргина на дневна основа (daily margin requirement) изнесува 8% од производот на трошокот за замена утврден со примена на методот на пазарна вредност од точка 46 од оваа Одлука и пондерот за кредитен ризик кој се применува за таа договорна страна, согласно со точка 40 од оваа Одлука.

103. Банката е должна да утврдува капитал потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна по основ на изложеност на провизии, камати, дивиденди или маржи за финансиски деривативи кои се пресметуваат и плаќаат на дневна основа, а кои се однесуваат на позиции од портфолиото за тргување.

Капиталот потребен за покривање на ризикот од другата страна по основ на позициите од став 1 на оваа точка изнесува 8% од производот на збирот на побарувањата на банката по овие позиции и пондерот за кредитен ризик кој се применува за таа договорна страна, согласно со точка 40 од оваа Одлука.

VIII. ТРЕТМАН НА ОПЦИИТЕ

104. Во смисла на оваа Одлука, како позиции во опции се сметаат сите опции на каматни стапки, должнички инструменти, сопственички хартии од вредност, девизен курс и на други финансиски инструменти со кои тргува банката на официјална берза или преку шалтер, како и сите други инструменти кои имаат слични карактеристики на опциите.

105. Банката која купува опции е должна да утврдува капитал потребен за покривање на пазарните ризици од купените опции на хартии од вредност, вклучувајќи ги и опциите кои се купени заради заштита на одредени позиции од портфолиото за тргување.

Износот на капиталот добиен согласно со точките 106 и 107 од оваа Одлука, соодветно се вклучува во капиталот потребен за покривање на ризикот од вложувања во должнички инструменти и ризикот од вложувања во сопственички хартии од вредност (дел 3 и 4 од глава VII) и капиталот потребен за покривање на ризикот на девизниот курс (глава VI од оваа Одлука).

106. Капиталот потребен за покривање на ризикот по основ на купени "call" и/или "put" опции, е помалиот од следните износи:

а) пазарната вредност на предметот на опцијата помножена со:

- збирот на специфичниот и генералниот ризик - за опции на должнички инструменти или сопственички хартии од вредност;

- 8% - за валутни опции;

- 15% - за опции на стоки; или

б) пазарната вредност на опцијата.

107. Капиталот потребен за покривање на ризикот по основ на купени опции заради заштита на одредена позиција (hedged position) во портфолиото за тргување (комбинација на купена "put" опција и долга позиција во финансиски инструмент, странска валута или стока чија позиција се заштитува, или комбинација на купена "call" опција и кратка позиција во финансиски инструмент, странска валута или стока чија позиција се заштитува), претставува разлика помеѓу:

а) пазарната вредност на предметот на опцијата помножена со:

- збирот на капиталот потребен за покривање на специфичниот и генералниот ризик по основ на предметот на опцијата - за опции на должнички инструменти и сопственички хартии од вредност;

- 8% - за валутни опции;

- 15% - за опции на стоки; и

б) внатрешната вредност на опцијата, односно износот кој претставува приход за купувачот на опцијата ("in the money").

108. Банка не може да врши продажба на опции без претходна согласност од НБРМ за методот кој ќе го користи за утврдување на капиталот потребен за покривање на пазарните ризици, односно ризикот на девизниот курс поврзани со тие опции (пр. делта-плус метод или друг интерен модел).

IX. АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ НА КОНСОЛИДИРАНА ОСНОВА

109. Секоја банка која е матичен субјект согласно со Одлуката за консолидирана супервизија, како и секоја банка која е контролирана од страна на финансиско холдинг-друштво со седиште во Република Македонија, е должна да ја применува оваа Одлука на индивидуална и на консолидирана основа.

110. Матичната банка, која согласно со оваа Одлука е должна да утврдува капитал за покривање на ризикот на девизниот курс и на пазарните ризици, е должна да го утврдува капиталот потребен за покривање на овие ризици и на консолидирана основа.

По исклучок на став 1 од оваа точка, матичната банка која не е должна да утврдува капитал за покривање на ризикот на девизниот курс и на пазарните ризици на индивидуална основа, е должна да утврдува капитал за покривање на овие ризици на консолидирана основа, доколку банкарската група не ги исполнува исклучоците пропишани во точките 28 и 29 од оваа Одлука.

111. Утврдувањето на адекватноста на капиталот на консолидирана основа се базира врз утврдување на позициите кои се вклучуваат во портфолиото на банкарски активности и позициите кои се вклучуваат во портфолиото за тргување на ниво на банкарската група, односно преку утврдување на активата пондерирана според кредитниот ризик и активата пондерирана според другите ризици на банкарската група.

1. Утврдување на активата пондерирана според кредитниот ризик на консолидирана основа

112. Позициите од портфолиото на банкарски активности на банкарската група се утврдуваат врз основа на консолидираните финансиски извештаи на групата, изработени со користење на методот на целосна консолидација или друг метод, во зависност од односите помеѓу матичната банка и субјектите на групата.

Позициите од портфолиото на банкарски активности ги вклучуваат позициите од точка 25 од оваа Одлука, како и сите други слични позиции на другите субјекти на групата.

113. Активата пондерирана според кредитниот ризик се утврдува со примена на пондерите на ризичноста од глава V од оваа Одлука на позициите од портфолиото на банкарски активности на банкарската група.

Капиталот потребен за покривање на кредитниот ризик на ниво на банкарската група треба да изнесува најмалку 8% од износот на активата пондерирана според кредитниот ризик на банкарската група, утврдена согласно со став 1 од оваа точка.

2. Утврдување на активата пондерирана според другите ризици на консолидирана основа

114. Активата пондерирана според другите ризици на банкарската група се утврдува кога збирот на капиталот потребен за покривање на ризикот на девизниот курс на банкарската група, утврден согласно со точката 116 од оваа Одлука, и капиталот потребен за покривање на пазарните ризици на банкарската група, утврден согласно со точките 117 и 118 од оваа Одлука, ќе се помножи со 12,5.

115. При утврдувањето на капиталот потребен за покривање на ризикот на девизниот курс на банкарската група и капиталот потребен за покривање на пазарните ризици на банкарската група, се користи агрегираната метода, утврдена во точките 116 и 117 од оваа Одлука.

116. Секој субјект на банкарската група е должен да го утврди капиталот потребен за покривање на ризикот на девизниот курс на индивидуална основа, согласно со глава VI од оваа Одлука.

Збирот на утврдениот капитал од став 1 од оваа точка за сите субјекти на групата го дава капиталот потребен за покривање на ризикот на девизниот курс на банкарската група. При утврдувањето на капиталот, не може да се врши нетирање на кратките и долгите позиции во иста валута помеѓу субјектите на групата.

117. Секој субјект на банкарската група е должен да го утврди капиталот потребен за покривање на пазарните ризици на индивидуална основа, согласно со глава VII од оваа Одлука.

Збирот на утврдениот капитал од став 1 од оваа точка за сите субјекти на групата го дава капиталот потребен за покривање на пазарните ризици за банкарската група. При утврдувањето на капиталот, не може да се врши нетирање на кратките и долгите позиции во исти финансиски инструменти и стоки помеѓу субјектите на групата.

Позициите од портфолиото за тргување ги вклучуваат позициите утврдени согласно со точките 22 и 23 од оваа Одлука.

118. Во случај кога одреден субјект на групата не е должен да утврдува капитал за покривање на пазарните ризици, неговите позиции од портфолиото за тргување заедно со позициите од портфолиото на банкарски активности се вклучуваат во утврдувањето на активата пондерирана според кредитниот ризик на консолидирана основа.

119. По исклучок на точка 115 од оваа Одлука, по претходна согласност на НБРМ, матичната банка може да го примени методот на целосна консолидација за утврдување на активата пондерирана според другите ризици, доколку се врши дневно управување со пазарните ризици и ризикот на девизниот курс и се исполнети следните услови:

- матичниот субјект ги утврдува позициите во портфолиото за тргување и/или агрегатната девизна позиција и ги следи пазарните ризици и ризикот на девизиот курс поврзани со овие позиции на перманентна основа;

- секој одделен субјект на индивидуална основа ја одржува пропишаната стапка на адекватност на капиталот;

- матичниот субјект има адекватна стручност и ресурси за спроведување на методот на целосна консолидиција на дневна основа.

Х. ИЗВЕШТАЈ

120. Банките составуваат извештај за спроведувањето на оваа Одлука според книговодствената состојба на 31 март, 30 јуни, 30 септември и 31 декември и го доставуваат до НБРМ.

Рокот за доставување на извештајот со состојба на 31 декември е пет работни дена по истекот на рокот за доставување на годишната сметка.

Рокот за доставување на извештајот со состојба на 31 март, 30 јуни и 30 септември е петнаесет работни дена по истекот на периодот за кој се доставува извештајот.

По исклучок на став 1 од оваа точка, матичната банка е должна да достави извештај за адекватноста на капиталот на консолидирана основа според книговодствената состојба на 30 јуни и 31 декември.

121. На посебно барање на Народна банка на Република Македонија банката е должна да изготви извештај со состојба на друг ден и во друг рок која е различна од состојбата и рокови наведени во точка 120 од оваа Одлука.

122. Банката е должна да го изготви првиот извештај од точка 120 од оваа Одлука со состојба на 31.12.2007 година и да го достави до Народна банка на Република Македонија најдоцна до рокот утврден во точка 120 од оваа Одлука.

123. Народна банка на Република Македонија го пропишува упатството за спроведување на оваа Одлука.

124. Одредбите од оваа Одлука што се однесуваат на банките се применуваат и на штедилниците.

125. Оваа Одлука влегува во сила осум дена од денот на објавувањето во „Службен весник на РМ“, а ќе почне да се применува од 31.12.2007 година, кога престануваат да важат Одлуката за методологијата на утврдување на гарантниот капитал на банките („Службен весник на РМ“ бр. 77/2000) и Одлуката за методологијата на утврдување на ризично пондерираната актива на банките („Службен весник на РМ“ бр. 50/2001).

О.бр. 02-15/ХП-2/2006

25 декември 2006 година на Советот на Народна банка Скопје

Претседател

на Советот на Народна банка на Република Македонија

Гувернер,

м-р Петар Гошев, с.р.

Анекс бр. 1

Финансиски дериватив	Ризик од вложувања во должнички инструменти		Ризик од вложување во сопственички хартии од вредност	
	Специфичен ризик	Генерален ризик	Специфичен ризик	Генерален ризик
Фјучерси и форварди на				
- државни обврзници	Не	Да, како две позиции		
- обврзници на претпријатија	Да	Да, како две позиции		
- индекси на каматни стапки (пр. ЛИБОР)	Не	Да, како две позиции		
- сопственички хартии од вредност		Да, како позиција во бескупонскиот должнички инструмент	Да	Да, како позиција во предметот
- берзански индекси		Да, како позиција во бескупонскиот должнички инструмент	Да	Да, како позиција во предметот
Форварди на каматни стапки (FRA)	Не	Да, како две позиции		
Форварди на девизен курс (FX forward)	Не	Да, како една позиција во секоја валута		
Свопови	Не	Да, како две позиции	Да	Да, како две позиции во предметот

51.

Врз основа на член 69 став 1 од Законот за Народна банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 03/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06), а во врска со член 26 став 3 од Законот за девизно работење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 34/01, 49/01, 103/01 и 51/03) и врз основа на точка 10 од Одлуката за начинот на вршење на платниот промет со странство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/02), гувернерот на Народна банка на Република Македонија донесе

У П А Т С Т В О
ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊА НА УПАТСТВОТО ЗА НАЧИНОТ НА ВРШЕЊЕ НА ПЛАТНИОТ ПРОМЕТ СО СТРАНСТВО

Во Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство У.бр. 09/2-10 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/02, 98/02 и 105/05) се вршат следните измени и дополнувања:

1. Во делот I. НАПЛАТИ ОД НЕРЕЗИДЕНТИ - ОДОБРУВАЊЕ НА НАПЛАТАТА НА СМЕТКА НА КОРИСНИКОТ НА НАПЛАТАТА, во точка 36 алинеја 7 зборовите: „за поединечните кредитни работи - кредитна пријава во Народна банка, за останатите договор со нерезидентот“ се заменуваат со зборовите: „за кредитните работи кои се предмет на поединечно известување - кредитна пријава од Народна банка, освен за кредитни работи на договорен откуп на побарувања и преземање на обврски - договор со нерезидентот.“

2. Во делот II. ПЛАЌАЊА НА НЕРЕЗИДЕНТИ - во точка 44 алинеја 9 зборовите: „кредитна пријава во Народна банка“ се заменуваат со зборовите: „за кредитните работи кои се предмет на поединечно известување - кредитна пријава од Народна банка, освен за кредитни работи на договорен откуп на побарувања и преземање на обврски - договор со нерезидентот.“

3. Во прилог бр. 4 ШИФРИ НА ОСНОВИ, во глава НАПЛАТИ, дел 1. А. СТОКИ шифра на основ 112: зборовите: „наплата за извоз на стока, во период пократок од 180 дена од денот на царинење, согласно член 42 од Законот за девизно работење. За наплата за извоз на стока, во период подолг од 180 дена од денот на царинење, види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми и кредити.“ се заменуваат со зборовите: „наплата за извоз на стока. За наплата на извоз на стока по кој е склучен писмен договор за кредит со рок на наплата подолг од една година (предмет на поединечно известување согласно со Одлуката за начинот и условите за поднесување извештаи за склучени кредитни работи)види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми, кредити и финансиски закуп.“

4. Во прилог бр. 4 ШИФРИ НА ОСНОВИ, во глава НАПЛАТИ, дел 1. А. СТОКИ шифра на основ 540: зборовите: „однапред наплатен извоз на стока, во период

пократок од 180 дена од денот на царинење, согласно член 42 од Законот за девизно работење. За однапред наплатен извоз на стоки, во период подолг од 180 дена од денот на царинење, види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми и кредити и финансиски закуп.“ се заменуваат со зборовите: „однапред наплатен извоз на стока. За однапред наплатен извоз на стока кој ќе се изврши во рок подолг од една година и за кој е склучен писмен договор за кредит (предмет на поединечно известување согласно со Одлуката за начинот и условите за поднесување извештаи за склучени кредитни работи)види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми, кредити и финансиски закуп.“

5. Во прилог бр. 4 ШИФРИ НА ОСНОВИ, во глава ПЛАЌАЊА, дел 1. А. СТОКИ шифра на основ 112: зборовите: „плаќања за увоз на стока, во период пократок од 180 дена од денот на царинење, согласно член 42 од Законот за девизно работење. За плаќање на увоз на стока, во период подолг од 180 дена од денот на царинење, види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми и кредити.“ се заменуваат со зборовите: „плаќања за увоз на стока. За плаќање на увоз на стока по кој е склучен писмен договор за кредит со рок на плаќање подолг од една година (предмет на поединечно известување согласно со Одлуката за начинот и условите за поднесување на извештаи за склучени кредитни работи) види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми, кредити и финансиски закуп.“

6. Во прилог бр. 4 ШИФРИ НА ОСНОВИ, во глава ПЛАЌАЊА, дел 1. А. СТОКИ шифра на основ 540: зборовите: „однапред платен увоз на стока, во период пократок од 180 дена од денот на царинење, согласно член 42 од Законот за девизно работење. За однапред платен увоз на стока, во период подолг од 180 дена од денот на царинење, види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми, кредити и финансиски закуп.“ се заменуваат со зборовите: „однапред платен увоз на стока. За однапред платен увоз на стока кој ќе се изврши во рок подолг од една година и за кој е склучен писмен договор за кредит (предмет на поединечно известување согласно со Одлуката за начинот и условите за поднесување на извештаи за склучени кредитни работи) види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми, кредити и финансиски закуп.“

7. Прилог бр. 5 - ШИФРИ НА ЗЕМЈИ И МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ се менува со нов Прилог кој е составен дел на ова Упатство.

8. Ова упатство влегува во сила со денот на потпишувањето и ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09/2-10/3
3 јануари 2007 година
Скопје

Гувернер,
м-р Петар Гошев, с.р.

Прилог бр.5

ШИФРИ НА ЗЕМЈИ И МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

1.ШИФРИ НА ЗЕМЈИ

Реден број	Име на земја (македонски)	Име на земја (англиски)	Скратено име алфа 2 код	Скратено име алфа 3 код	Шифра
1	Авганистан	AFGHANISTAN	AF	AFG	004
2	Аланд Острови	ÅLAND ISLANDS	AX	ALA	248
3	Албанија	ALBANIA	AL	ALB	008
4	Алжир	ALGERIA	DZ	DZA	012
5	Американска Самоа	AMERICAN SAMOA	AS	ASM	016
6	Андора	ANDORRA	AD	AND	020
7	Ангола	ANGOLA	AO	AGO	024
8	Ангвила	ANGUILLA	AI	AIA	660
9	Антарктик	ANTARCTICA	AQ	ATA	010
10	Антигва и Барбуда	ANTIGUA AND BARBUDA	AG	ATG	028
11	Аргентина	ARGENTINA	AR	ARG	032
12	Ерменија	ARMENIA	AM	ARM	051
13	Аруба	ARUBA	AW	ABW	533
14	Австралија	AUSTRALIA	AU	AUS	036
15	Австрија	AUSTRIA	AT	AUT	040
16	Азербејџан	AZERBAIJAN	AZ	AZE	031
17	Бахами	BAHAMAS	BS	BHS	044
18	Бахреин	BAHRAIN	BH	BHR	048
19	Бангладеш	BANGLADESH	BD	BGD	050
20	Барбадос	BARBADOS	BB	BRB	052
21	Белорусија	BELARUS	BY	BLR	112
22	Белгија	BELGIUM	BE	BEL	056
23	Белизе	BELIZE	BZ	BLZ	084
24	Бенин	BENIN	BJ	BEN	204
25	Бермуди	BERMUDA	BM	BMU	060
26	Бутан	BHUTAN	BT	BTN	064
27	Боливија	BOLIVIA	BO	BOL	068
28	Босна и Херцеговина	BOSNIA AND HERZEGOVINA	BA	BIH	070
29	Боцвана	BOTSWANA	BW	BWA	072
30	Буве Остров	BOUVET ISLAND	BV	BVT	074
31	Бразил	BRAZIL	BR	BRA	076
32	Британска Територија на Индискиот Океан	BRITISH INDIAN OCEAN TERRITORY	IO	IOT	086
33	Брунеи Дарусалам	BRUNEI DARUSSALAM	BN	BRN	096
34	Бугарија	BULGARIA	BG	BGR	100
35	Буркина Фасо	BURKINA FASO	BF	BFA	854
36	Бурунди	BURUNDI	BI	BDI	108
37	Камбоџа	CAMBODIA	KH	KHM	116
38	Камерун	CAMEROON	CM	CMR	120
39	Канада	CANADA	CA	CAN	124
40	Капе Верде	CAPE VERDE	CV	CPV	132
41	Кајмански Острови	CAYMAN ISLANDS	KY	CYM	136
42	Централно Африканска Република	CENTRAL AFRICAN REPUBLIC	CF	CAF	140
43	Чад	CHAD	TD	TCD	148

Реден број	Име на земја (македонски)	Име на земја (англиски)	Скратено име алфа 2 код	Скратено име алфа 3 код	Шифра
44	Чиле	CHILE	CL	CHL	152
45	Кина	CHINA	CN	CHN	156
46	Божиќен Остров	CHRISTMAS ISLAND	CX	CXR	162
47	Кокосови (Келинг) Острови	COCOS (KEELING) ISLANDS	CC	CCK	166
48	Колумбија	COLOMBIA	CO	COL	170
49	Коморос	COMOROS	KM	COM	174
50	Конго	CONGO	CG	COG	178
51	Конго, Демократска Република	CONGO, THE DEMOCRATIC REPUBLIC OF THE	CD	COD	180
52	Кукови Острови	COOK ISLANDS	CK	COK	184
53	Костарика	COSTA RICA	CR	CRI	188
54	Брегот на слоновата коска	CÔTE D'IVOIRE	CI	CIV	384
55	Хрватска	CROATIA	HR	HRV	191
56	Куба	CUBA	CU	CUB	192
57	Кипар	CYPRUS	CY	CYP	196
58	Чешка Република	CZECH REPUBLIC	CZ	CZE	203
59	Данска	DENMARK	DK	DNK	208
60	Џибути	DJIBOUTI	DJ	DJI	262
61	Доминика	DOMINICA	DM	DMA	212
62	Доминиканска Република	DOMINICAN REPUBLIC	DO	DOM	214
63	Еквадор	ECUADOR	EC	ECU	218
64	Египет	EGYPT	EG	EGY	818
65	Ел Салвадор	EL SALVADOR	SV	SLV	222
66	Екваторијална Гвинеја	EQUATORIAL GUINEA	GQ	GNQ	226
67	Еритреја	ERITREA	ER	ERI	232
68	Естонија	ESTONIA	EE	EST	233
69	Етиопија	ETHIOPIA	ET	ETH	231
70	Фолкландски Острови (Малвини)	FALKLAND ISLANDS (MALVINAS)	FK	FLK	238
71	Фарски Острови	FAROE ISLANDS	FO	FRO	234
72	Фиџи	FIJI	FJ	FJI	242
73	Финска	FINLAND	FI	FIN	246
74	Франција	FRANCE	FR	FRA	250
75	Француска Гвајана	FRENCH GUIANA	GF	GUF	254
76	Француска Полинезија	FRENCH POLYNESIA	PF	PYF	258
77	Француски Јужни Територии	FRENCH SOUTHERN TERRITORIES	TF	ATF	260
78	Габон	GABON	GA	GAB	266
79	Гамбија	GAMBIA	GM	GMB	270
80	Грузија	GEORGIA	GE	GEO	268
81	Германија	GERMANY	DE	DEU	276
82	Гана	GHANA	GH	GHA	288
83	Гибралтар	GIBRALTAR	GI	GIB	292
84	Грција	GREECE	GR	GRC	300
85	Гренланд	GREENLAND	GL	GRL	304
86	Гренада	GRENADA	GD	GRD	308
87	Гваделупе	GADELOUPE	GP	GLP	312
88	Гуам	GUAM	GU	GUM	316
89	Гватемала	GUATEMALA	GT	GTM	320

Реден број	Име на земја (македонски)	Име на земја (англиски)	Скратено име алфа 2 код	Скратено име алфа 3 код	Шифра
90	Гернси	GUERNSEY	GG	GGY	831
91	Гвинеја	GUINEA	GN	GIN	324
92	Гвинеја - Бисао	GUINEA-BISSAU	GW	GNB	624
93	Гијана	GUYANA	GY	GUY	328
94	Хаити	HAITI	HT	HTI	332
95	Херд и Мекдоналд Острови	ISLANDS	HM	HMD	334
96	Света Столица (Ватикан град држава)	HOLY SEE (VATICAN CITY STATE)	VA	VAT	336
97	Хондурас	HONDURAS	HN	HND	340
98	Хонг Конг	HONG KONG	HK	HKG	344
99	Унгарија	HUNGARY	HU	HUN	348
100	Исланд	ICELAND	IS	ISL	352
101	Индија	INDIA	IN	IND	356
102	Индонезија	INDONESIA	ID	IDN	360
103	Иран, Исламска Република	IRAN, ISLAMIC REPUBLIC OF	IR	IRN	364
104	Ирак	IRAQ	IQ	IRQ	368
105	Ирска	IRELAND	IE	IRL	372
106	Островот Мен (Човечки остров)	ISLE OF MAN	IM	IMN	833
107	Израел	ISRAEL	IL	ISR	376
108	Италија	ITALY	IT	ITA	380
109	Јамајка	JAMAICA	JM	JAM	388
110	Јапонија	JAPAN	JP	JPN	392
111	Џерси	JERSEY	JE	JEY	832
112	Јордан	JORDAN	JO	JOR	400
113	Казахстан	KAZAKHSTAN	KZ	KAZ	398
114	Кенија	KENYA	KE	KEN	404
115	Кирибати	KIRIBATI	KI	KIR	296
116	Кореја, Демократска Народна Република	KOREA, DEMOCRATIC PEOPLE'S REPUBLIC OF	KP	PRK	408
117	Кореја, Република	KOREA, REPUBLIC OF	KR	KOR	410
118	Кувајт	KUWAIT	KW	KWT	414
119	Киргистан	KYRGYZSTAN	KG	KGZ	417
120	Лаос, Народна Демократска Република	LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC	LA	LAO	418
121	Латвија	LATVIA	LV	LVA	428
122	Либан	LEBANON	LB	LBN	422
123	Лесото	LESOTHO	LS	LSO	426
124	Либерија	LIBERIA	LR	LBR	430
125	Либијска Арапска Џамахирија	LIBYAN ARAB JAMAHIRIYA	LY	LBY	434
126	Лихтенштајн	LIECHTENSTEIN	LI	LIE	438
127	Литванија	LITHUANIA	LT	LTU	440
128	Луксембург	LUXEMBOURG	LU	LUX	442
129	Макао	MACAO	MO	MAC	446
130	Македонија	MACEDONIA	MK	MKD	807
131	Мадагаскар	MADAGASCAR	MG	MDG	450
132	Малави	MALAWI	MW	MWI	454
133	Малезија	MALAYSIA	MY	MYS	458
134	Малдиви	MALDIVES	MV	MDV	462

Реден број	Име на земја (македонски)	Име на земја (англиски)	Скратено име алфа 2 код	Скратено име алфа 3 код	Шифра
135	Мали	MALI	ML	MLI	466
136	Малта	MALTA	MT	MLT	470
137	Маршалски Острови	MARSHALL ISLANDS	MH	MHL	584
138	Мартиник	MARTINIQUE	MQ	MTQ	474
139	Мавританија	MAURITANIA	MR	MRT	478
140	Маврициус	MAURITIUS	MU	MUS	480
141	Мајоти	MAYOTTE	YT	MYT	175
142	Мексико	MEXICO	MX	MEX	484
143	Микронезија, Федерални држави	MICRONESIA, FEDERATED STATES OF	FM	FSM	583
144	Молдавија	MOLDOVA, REPUBLIC OF	MD	MDA	498
145	Монако	MONACO	MC	MCO	492
146	Монголија	MONGOLIA	MN	MNG	496
147	Црна Гора	MONTENEGRO	ME	MNE	499
148	Монсерат	MONTserrat	MS	MSR	500
149	Мароко	MOROCCO	MA	MAR	504
150	Мозамбик	MOZAMBIQUE	MZ	MOZ	508
151	Мијанмар	MYANMAR	MM	MMR	104
152	Намибија	NAMIBIA	NA	NAM	516
153	Науру	NAURU	NR	NRU	520
154	Непал	NEPAL	NP	NPL	524
155	Холандија	NETHERLANDS	NL	NLD	528
156	Холандски Антили	NETHERLANDS ANTILLES	AN	ANT	530
157	Нова Каледонија	NEW CALEDONIA	NC	NCL	540
158	Нов Зеланд	NEW ZEALAND	NZ	NZL	554
159	Никарагва	NICARAGUA	NI	NIC	558
160	Нигер	NIGER	NE	NER	562
161	Нигерија	NIGERIA	NG	NGA	566
162	Ниуе	NIUE	NU	NIU	570
163	Норфолк Остров	NORFOLK ISLAND	NF	NFK	574
164	Северни Маријански Острови	NORTHERN MARIANA ISLANDS	MP	MNP	580
165	Норвешка	NORWAY	NO	NOR	578
166	Оман	OMAN	OM	OMN	512
167	Пакистан	PAKISTAN	PK	PAK	586
168	Палау	PALAU	PW	PLW	585
169	Палестинска Територија, Окупирана	PALESTINIAN TERRITORY, OCCUPIED	PS	PSE	275
170	Панама	PANAMA	PA	PAN	591
171	Папуа Нова Гвинеја	PAPUA NEW GUINEA	PG	PNG	598
172	Парагвај	PARAGUAY	PY	PRY	600
173	Перу	PERU	PE	PER	604
174	Филипини	PHILIPPINES	PH	PHL	608
175	Питкаирн	PITCAIRN	PN	PCN	612
176	Полска	POLAND	PL	POL	616
177	Португалија	PORTUGAL	PT	PRT	620
178	Порто Рико	PUERTO RICO	PR	PRI	630
179	Катар	QATAR	QA	QAT	634
180	Реунион	RÉUNION	RE	REU	638
181	Романија	ROMANIA	RO	ROU	642
182	Руска Федерација	RUSSIAN FEDERATION	RU	RUS	643

Реден број	Име на земја (македонски)	Име на земја (англиски)	Скратено име алфа 2 код	Скратено име алфа 3 код	Шифра
183	Руанда	RWANDA	RW	RWA	646
184	Сент Елена	SAINT HELENA	SH	SHN	654
185	Сент Китс и Невис	SAINT KITTS AND NEVIS	KN	KNA	659
186	Сент Лучија	SAINT LUCIA	LC	LCA	662
187	Сент Пјер и Микелон	SAINT PIERRE AND MIQUELON	PM	SPM	666
188	Сент Винсент и Гренадини	SAINT VINCENT AND THE GRENADINES	VC	VCT	670
189	Самоа	SAMOA	WS	WSM	882
190	Сан Марино	SAN MARINO	SM	SMR	674
191	Сао Томе и Принципе	SAO TOME AND PRINCIPE	ST	STP	678
192	Саудиска Арабија	SAUDI ARABIA	SA	SAU	682
193	Сенегал	SENEGAL	SN	SEN	686
194	Србија	SERBIA	RS	SRB	688
195	Сејшели	SEYCHELLES	SC	SYC	690
196	Сиера Леоне	SIERRA LEONE	SL	SLE	694
197	Сингапур	SINGAPORE	SG	SGP	702
198	Словачка	SLOVAKIA	SK	SVK	703
199	Словенија	SLOVENIA	SI	SVN	705
200	Соломонски Острови	SOLOMON ISLANDS	SB	SLB	090
201	Сомалија	SOMALIA	SO	SOM	706
202	Јужна Африка	SOUTH AFRICA	ZA	ZAF	710
203	Јужна Џорџија и Јужни Сендвички Острови	SOUTH GEORGIA AND THE SOUTH SANDWICH ISLANDS	GS	SGS	239
204	Шпанија	SPAIN	ES	ESP	724
205	Шри Ланка	SRI LANKA	LK	LKA	144
206	Судан	SUDAN	SD	SDN	736
207	Суринам	SURINAME	SR	SUR	740
208	Свалбард и Јан Мајен	SVALBARD AND JAN MAYEN	SJ	SJM	744
209	Свазиленд	SWAZILAND	SZ	SWZ	748
210	Шведска	SWEDEN	SE	SWE	752
211	Швајцарија	SWITZERLAND	CH	CHE	756
212	Сириска Арапска Република	SYRIAN ARAB REPUBLIC	SY	SYR	760
213	Тајван, Кинеска провинција	TAIWAN, PROVINCE OF CHINA	TW	TWN	158
214	Таџикистан	TAJIKISTAN	TJ	TJK	762
215	Танзанија, Обединета Република	TANZANIA, UNITED REPUBLIC OF	TZ	TZA	834
216	Тајланд	THAILAND	TH	THA	764
217	Тимор - Лесте	TIMOR-LESTE	TL	TLS	626
218	Того	TOGO	TG	TGO	768
219	Токелау	TOKELAU	TK	TKL	772
220	Тонга	TONGA	TO	TON	776
221	Тринидад и Тобаго	TRINIDAD AND TOBAGO	TT	TTO	780
222	Тунис	TUNISIA	TN	TUN	788
223	Турција	TURKEY	TR	TUR	792
224	Туркменистан	TURKMENISTAN	TM	TKM	795
225	Туркс и Каикос Острови	TURKS AND CAICOS ISLANDS	TC	TCA	796
226	Тувалу	TUVALU	TV	TUV	798
227	Уганда	UGANDA	UG	UGA	800

Реден број	Име на земја (македонски)	Име на земја (англиски)	Скратено име алфа 2 код	Скратено име алфа 3 код	Шифра
228	Украина	UKRAINE	UA	UKR	804
229	Обединети Арапски Емирати	UNITED ARAB EMIRATES	AE	ARE	784
230	Обединето Кралство	UNITED KINGDOM	GB	GBR	826
231	Соединети Американски Држави	UNITED STATES	US	USA	840
232	Мали Оддалечени Острови, САД	UNITED STATES MINOR OUTLYING ISLANDS	UM	UMI	581
233	Уругвај	URUGUAY	UY	URY	858
234	Узбекистан	UZBEKISTAN	UZ	UZB	860
235	Вануату	VANUATU	VU	VUT	548
236	Венецуела	VENEZUELA	VE	VEN	862
237	Виетнам	VIET NAM	VN	VNM	704
238	Девствени Острови, Британски	VIRGIN ISLANDS, BRITISH	VG	VGB	092
239	Девствени Острови, САД	VIRGIN ISLANDS, U. S.	VI	VIR	850
240	Волис и Футуна	WALLIS AND FUTUNA	WF	WLF	876
241	Западна Сахара	WESTERN SAHARA	EH	ESH	732
242	Јемен	YEMEN	YE	YEM	887
243	Замбија	ZAMBIA	ZM	ZMB	894
244	Зимбабве	ZIMBABWE	ZW	ZWE	716

2. ШИФРИ НА МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Реден број	Име на организацијата	Код	Шифра
1	IMF (International Monetary Fund) -Меѓународен монетарен фонд	1C	930
2	WTO (World Trade Organization) -Светска Трговска Организација	1D	931
3	IBRD (International Bank for Reconstruction and Development) -Меѓународна банка за реконструкција и развој	1E	932
4	IDA (International Development Association) -Меѓународна асоцијација за развој	1F	933
5	UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural organisation) -Организација на ОН за образование, наука и култура	1H	934
6	FAO (Food and Agriculture Organization) -Организација за храна и земјоделство	1J	935
7	WHO (World Health Organization) - Светска здравствена организација	1K	936
8	IFAD (International Fund for Agricultural Development) - Меѓународен фонд за развој на земјоделството	1L	937
9	IFC (International Finance Corporation) - Меѓународна финасиска корпорација	1M	938
10	MIGA (Multilateral Investment Guarantee Agency) - Мултилатерална агенција за гарантирање на инвестициите	1N	939
11	UNICEF (United Nations Children`s Fund) - Детски фонд на ОН	1O	940
12	UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) - Висок комесаријат на ОН за бегалци	1P	941
13	UNRWA (United Nations Relief and Works Agency for Palestine) - Агенција на ОН за врски и прашања за Палестина	1Q	942
14	IAEA (International Atomic Energy Agency) - Меѓународна агенција за атомска енергија	1R	943
15	ILO (International Labour Organization) - Меѓународна организација на трудот	1S	944
16	ITU (International Telecommunication Union) - Меѓународна унија за телекомуникации	1T	945
17	EMS (European Monetary System) - Европски монетарен систем	4B	946
18	EIB (European Investment Bank) - Еропска инвестициона банка	4C	947
19	EC (European Commission) - Европска комисија	4D	948
20	EDF (European Development Fund) - Европски фонд за развој	4E	949
21	EIF (European Investment Fund) - Европски инвестиционен фонд	4G	950
22	ECSC (European Community of Steel and Coal) - Европска унија за челик и јаглен	4H	951
23	European Parliament - Европски парламент	4K	952
24	European Council	4L	953

Реден број	Име на организацијата	Код	Шифра
	- Европски совет		
25	European Court of Justice	4M	954
	-Европски суд на правдата		
26	European Court of Auditors	4N	955
	-Европски суд на ревизори		
27	Economic and Social Committee	4P	956
	-Економски и социјален совет		
28	Committee of the Regions	4Q	957
	-Комитет на регионите		
29	ECB (European Central Bank)	4F	958
	-Европска централна банка		
30	OECD (Organization for Economic Cooperation and Development)	5A	959
	-Организација за економска соработка и развој		
31	BIS (Bank for International Settlements)	5B	960
	-Банка за меѓународни порамнувања		
32	IADB (Inter-American Development Bank)	5C	961
	-Интер-Американска банка за развој		
33	AfDB (African Development Bank)	5D	962
	-Африканска банка за развој		
34	AsDB (Asian Development Bank)	5E	963
	-Азиска банка за развој		
35	EBRD (European Bank for Reconstruction and Development)	5 F	964
	-Европска банка за реконструкција и развој		
36	IIC (Inter-American Investment Corporation)	5G	965
	-Интер-Американска инвестициона корпорација		
37	NIB (Nordic Investment Bank)	5H	966
	-Нордиска инвестициона банка		
38	IBEC (International Bank for Economic Co-operation)	5J	967
	-Меѓународна банка за економска соработка		
39	IIB (International Investment Bank)	5K	968
	-Меѓународна инвестициона банка		
40	CDB (Caribbean Development Bank)	5L	969
	-Карипска банка за развој		
41	AMF (Arab Monetary Fund)	5M	970
	-Арапски монетарен фонд		
42	BADEA (Banque arabe pour le développement économique en Afrique)	5N	971
	-Арапска банка за економски развој на Африка		
43	CASDB (Central African States' Development Bank)	5P	972
	-Банка за развој на Централно африканските земји		
44	African Development Fund	5Q	973
	-Африкански фонд за развој		
45	Asian Development Fund	5R	974
	-Азиски фонд за развој		
46	Fonds spécial unifié de développement	5S	975
	-Специјален унифициран фонд за развој		
47	CABEI (Central American Bank for Economic Integration)	5T	976
	-Централно Американска банка за економска интеграција		
48	ADC (Andean Development Corporation)	5U	977
	-Андеанска Развојна корпорација		
49	NATO (North Atlantic Treaty Organization)	6B	978
	-Северноатланска алијанса за соработка		

Реден број	Име на организацијата	Код	Шифра
50	Council of Europe - Совет на Европа	6C	979
51	ICRC (International Committee of the Red Cross) - Меѓународен комитет на Црвен крст	6D	980
52	ESA (European Space Agency) - Европска вселенска агенција	6E	981
53	EPO (European Patent Office) - Европска канцеларија за патенти	6F	982
54	EUROCONTROL (European Organization for the Safety of Air Navigation) - Европска организ. за безбедност во контролата на летање	6G	983
55	EUTELSAT (European Telecommunications Satellite Organization)- - Европска телекомуникациска и сателитска организација	6H	984
56	INTELSAT (International Telecommunications Satellite Organization)- - Меѓународна телекомуникациска и сателитска организација	6J	985
57	EBU/UER (European Broadcasting Union/Union européenne de radio-télévision) - Европска радио-телевизиска унија	6K	986
58	EUMETSAT (European Organization for the Exploitation of Meteorological Satellites) - Европска организ. за употребата на метеоролошки сателити	6L	987
59	ESO (European Southern Observatory) - Европска јужна опсерваторија	6M	988
60	ECMWF (European Centre for Medium-Range Weather Forecasts) - Европски центар за прогноза на средно-рангирано време	6N	989
61	EMBL (European Molecular Biology Laboratory) - Европска молекуларно-биолошка лабораторија	6O	990
62	CERN (European Organization for Nuclear Research) - Европска организација за нуклеарни истражувања	6P	991
63	IOM (International Organization for Migration) - Меѓународна организација за миграции	6Q	992
64	Other UN Organizations (includes IH,IJ-IT) - Останати организации на ОН (вклучувајќи IX,IJ-IT)	1G	993
65	Rest of UN Organisations n.i.e. - Останати организации на ОН невклучени на друго место	1Z	994
66	Other European Union Institutions, Organ and Organisms covered by General budget - Други институции, органи и организации на ЕУ покриени од Генерален буџет	4J	995
67	Other European Union Institutions, Organ and Organisms (excluding ECB) - Други институции, органи и организации на ЕУ (без ЕЦБ)	4Z	996
68	Other International Financial Organisations n.i.e. - Останати меѓународни финансиски организации невклучени на друго место	5Z	997
69	Other International Organizations (non-financial institutions) - Други меѓународни организации (нефинансиски институции)	6Z	998
70	International Organisations excluding EU Institutions - Меѓународни организации исклучувајќи ги институциите на ЕУ	7Z	999

52.

Врз основа на член 69 став 1 од Законот за Народна банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 03/02, 51/03, 85/03, 40/04 61/05 и 129/06), а во врска со член 26 став 3 од Законот за девизно работење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 34/01, 49/01, 103/01, и 51/03) и врз основа на точка 6 од Одлуката за начинот и условите за поднесување извештаи за склучени кредитни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 138/06), гувернерот на Народна банка на Република Македонија донесе

УПАТСТВО

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊА НА УПАТСТВОТО ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ ИЗВЕШТАИ-ОБРАСЦИ И НАЧИН НА НИВНО ПОПОЛНУВАЊЕ ЗА ОДОБРЕНИ КРЕДИТИ НА НЕРЕЗИДЕНТИ

Во Упатството за поднесување извештаи - обрасци и начин на нивно пополнување за одобрени кредити на нерезиденти У.бр. 09/П-2 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/02) се вршат следните измени и дополнувања:

1. Во делот I. Начин на пополнување на обрасците за кредитно одобрување, 1. Образец КО. 2 - Пријава за одобрен кредит на нерезидент - во точка 5 „Корисник на кредитот“, став 4 зборовите: „шифрарникот на држави кој е составен дел на Упатството - Прилог, точка 9“ се заменуваат со зборовите: „шифрарникот на земји, составен дел на Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство.“

2. Во делот I. Начин на пополнување на обрасците за кредитно одобрување - во точка 7 „Договор“, став 3:

- алинеја 4 (43 - дополнителен) се брише;

- зборовите: „49 - останато“ во алинеја 10 се заменуваат со зборовите: „49 - Преземање на обврски од правни односи меѓу резиденти, ако преземачот е нерезидент“

- се додава нова алинеја 11: „50 - Купување на побарување од правни односи меѓу нерезиденти, ако купувачот е резидент“;

- се додава нова алинеја 12: „59 - останато“;

- во алинеја: „Вид на договор“ се брише подалинеја: „Дополнителен - кредитна работа која настанала врз основа на договорено одложување на наплата на редовен извоз на стоки и услуги, над 180 дена. Се додава нова подалинеја: „Преземање на обврски од правни односи меѓу резиденти, ако преземачот е нерезидент - договор со кој нерезидент презема обврска на резидент-должник, со што резидентот-кредитор се стекнува со побарување од нерезидентот-должник.“ Се додава нова подалинеја: „Купување на побарување од правни односи меѓу нерезиденти, ако купувачот е резидент - договор со кој резидентот-кредитор купува побарување од нерезидентот-кредитор, со што се стекнува со побарување од нерезидентот-должник.“

3. Во делот I. Начин на пополнување на обрасците за кредитно одобрување, 2. Образец КО. 7 - Спецификација, во точка 40, Обележје 10 - Шифра на држава на корисникот, зборовите: „од шифрарникот на држави составен дел од Упатството - Прилог, точка 9“ се заменуваат со зборовите: „шифрарникот на земји, составен дел на Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство.“

4. Во прилог бр. 3: Шифри за видови на кредити“:

- се брише шифра 04 - Банкарска краткорочна кредитна линија;

- се брише шифра 08 - Заем меѓу економски поврзани субјекти, при што резидентот одобрува кредит на трговско друштво во негова целосна сопственост, како и заем со намена за воспоставување трајна економска поврзаност;

- се брише шифра 09 - Нераспределено по видови на кредити (краткорочен стоков кредит);

- се додава нова шифра 11 - Преземање на обврски од правни односи меѓу резиденти, ако преземачот е нерезидент; и

- се додава нова шифра 12 - Купување на побарување од правни односи меѓу нерезиденти, ако купувачот е резидент.

5. Во прилог бр. 4: „Шифри за намена на кредити“:

- се брише дел: „4. Намена на краткорочни банкарски кредитни линии“ и алинеја: „01 - За тековни плаќања“;

- се брише дел: „8. Заеми меѓу економски поврзани субјекти, при што резидент одобрува кредит на нерезидент трговско друштво во негова целосна сопственост, како и заеми со намена за воспоставување на трајна економска поврзаност“ и алинеја: „01 - Директни инвестиции“;

- се брише дел: „9. Нераспределено по видови на кредити (краткорочни стокови кредити)“ и алинеја: „01 - Извоз на сировини и репроматеријали“;

- се додава нов дел: „11. Преземање на обврски од правни односи меѓу резиденти, ако преземачот е нерезидент“ и алинеја: „01 - Преземање на обврски“;

- се додава нов дел: „12. Купување на побарување од правни односи меѓу нерезиденти, ако купувачот е резидент“ и алинеја: „01 - Купување на побарувања“.

6. Во прилог бр. 5: „Шифри за облици на гаранции“:

- во шифра 5 - Хипотека на движен или недвижен имот, зборовите: „на движен или недвижен имот“ се бришат;

- се додава нова шифра: „8 - Залог на движнини“;

- се додава нова шифра: „9 - Залог на хартии од вредност“.

7. Прилог бр. 9: „Шифри на држави“ се брише.

8. Ова упатство влегува во сила со денот на потпишувањето и ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

У.бр.09/П - 2/1

3 јануари 2007 година
Скопје

Гувернер,
м-р Петар Гошев, с.р.

53.

Врз основа на член 69 став 1 од Законот за Народна банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 03/02, 51/03, 85/03, 40/04 61/05 и 129/06), а во врска со член 26 став 3 од Законот за девизно работење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 34/01, 49/01, 103/01, и 51/03) и врз основа на точка 6 од Одлуката за начинот и условите за поднесување извештаи за склучени кредитни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 138/06), гувернерот на Народна банка на Република Македонија донесе

УПАТСТВО

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊА НА УПАТСТВОТО ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ ИЗВЕШТАИ-ОБРАСЦИ И НАЧИН НА НИВНО ПОПОЛНУВАЊЕ ЗА ЗЕМЕНИ КРЕДИТИ НА РЕЗИДЕНТИ ОД НЕРЕЗИДЕНТИ

Во Упатството за поднесување извештаи-обрасци и начин на нивно пополнување за земени кредити на резиденти од нерезиденти У.бр. 09/П-1 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/02), се вршат следните измени и дополнувања:

1. Во делот I. Начин на пополнување на обрасците за кредитно задолжување, 1. Образец КЗ.2 - Пријава за земен кредит на резидент од нерезидент - во точка 5 „Кредитор“, став 5 зборовите: „шифрарникот на држави кој е составен дел на Упатството - Прилог, точка 8“ се заменуваат со зборовите: „шифрарникот на земји, составен дел на Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство.“

2. Во делот I. Начин на пополнување на обрасците за кредитно задолжување - во точка 8 „Договор“, став 3:

- алинеја 4 (43 - дополнителен) се брише;
- зборовите „49 - останато“ во алинеја 10 се заменуваат со зборовите „49 - Преземање обврски од правни односи меѓу нерезиденти, ако преземачот е резидент“;
- се додава нова алинеја 11: „50 - Купување на побарувањето од правни односи меѓу резиденти, ако купувачот е нерезидент“;
- се додава нова алинеја 12: „59 - останато“;
- во алинеја „Вид на договор“ се брише потточка 4.

Потточка 5 станува потточка 4, потточка 6 станува потточка 5, потточка 7 станува потточка 6, потточка 8 станува потточка 7, потточка 9 станува потточка 8. Се додава потточка 9 - Преземање обврски од правни односи меѓу нерезиденти, ако преземачот е резидент - договор со кој резидент презема обврска на нерезидент-должник, со што се стекнува со долг кон нерезидентот-кредитор. Се додава потточка 10 - Купување побарување од правни односи меѓу резиденти, ако купувачот е нерезидент - договор со кој резидентот-кредитор го продава своето побарување од резидентот-должник на нерезидент, со што резидентот-должник се стекнува со долг кон нерезидентот-кредитор.

3. Во делот I. Начин на пополнување на обрасците за кредитно задолжување, 2. Образец КЗ.7 - Спецификација - во точка 39 „Обележје 10 „Шифра на државата на кредиторот“, зборовите: „од шифрарникот на држави составен дел на Упатството - Прилог, точка 8“ се заменуваат со зборовите: „шифрарникот на земји, составен дел на Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство.“

4. Во прилог бр. 3 ВИДОВИ НА КРЕДИТИ

- се брише шифра 04 - Банкарска краткорочна кредитна линија;

- се брише шифра 08 - Заем од инвеститорот кој е наменет за трговско друштво во негова целосна сопственост, како и заем со намена за воспоставување трајна економска поврзаност и ако заемот е даден меѓу економски поврзани субјекти;

- се брише шифра 09 - Нераспределено по видови на кредити (краткорочен стоковен кредит);

- се додава нова шифра 11 - Преземање на обврски од правни односи меѓу нерезиденти, ако преземачот е резидент; и

- се додава нова шифра 12 - Купување на побарувањето од правни односи меѓу резиденти, ако купувачот е нерезидент.

5. Во прилог бр. 4 НАМЕНА НА КРЕДИТИ

- се брише дел: „4. Намена на краткорочни банкарски кредитни линии“ и алинеја: „01 - За тековни плаќања“;

- се брише дел: „8. Заеми од инвеститорот кои се наменети за трговско друштво во негова целосна сопственост, како и заеми со намена за воспоставување на трајна економска поврзаност и ако заемите се дадени меѓу економски поврзани субјекти“ и алинеја: „01 - Директни инвестиции“;

- се брише дел: „9. Нераспределено по видови на кредити (краткорочни стоковни кредити)“ и алинеја: „01 - Увоз на суровини и репроматеријали“;

- се додава нов дел: „11. Преземање на обврски од правни односи меѓу нерезиденти, ако преземачот е резидент“ и алинеја: „01 - Преземање на обврски“;

- се додава нов дел: „12. Купување на побарувањето од правни односи меѓу резиденти, ако купувачот е нерезидент“ и алинеја: „01 - Купување на побарувања“.

6. Во прилог бр. 5 ОБЛИЦИ НА ГАРАНЦИИ:

- во шифра 5 - Хипотека на движен или недвижен имот, зборовите: „на движен или недвижен имот“ се бришат;

- се додава нова шифра: „8 - Залог на движнини“;
- се додава нова шифра: „9 - Залог на хартии од вредност“.

7. Прилог бр. 8 „ШИФРИ НА ДРЖАВИ“ се брише.

8. Ова упатство влегува во сила со денот на потпишувањето и ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

У.бр.09/П-1/1
3 јануари 2007 година
Скопје

Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

54.

Врз основа на член 69 став 1 од Законот за Народна банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 03/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06), а во врска со точка 8 од Одлуката за начинот и условите за доставување извештаи за склучени кредитни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 138/06), гувернерот на Народна банка на Република Македонија донесе

УПАТСТВО ЗА ДОСТАВУВАЊЕ ЗБИРНИ ИЗВЕШТАИ ЗА СКЛУЧЕНИ КРЕДИТНИ РАБОТИ НА РЕЗИДЕНТИ СО НЕРЕЗИДЕНТИ

1. Со ова Упатство се пропишуваат формата и содржината на обрасците на кои резидентите ја известуваат Народна банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народна банка) збирно за склучени кредитни работи со нерезиденти, како и начинот на нивното пополнување.

2. Резидентите известуваат збирно за следните кредитни работи:

- издадени емства и гаранции;
- дадени хипотеки, залог на движнини и други облици на осигурување.

Овие кредитни работи се предмет на збирно известување само доколку не се составен дел на кредитна работа која е предмет на поединечно известување.

Известување по овие кредитни работи врши резидентот-издавач на гаранција или друго правно лице врз основа на писмено овластување да известува во негово име (во натамошниот текст: Известувач).

3. Известувачот известува збирно на извештај за издадено емство, гаранција, хипотека, залог на движнини и други облици на осигурување издадени од резидентот-издавач на гаранција во корист на нерезидент (во натамошниот текст: Образец Г-1), кој е составен дел на ова Упатство.

Овој извештај содржи податоци за состојбата и прометот на издадените емства, гаранции, хипотеки, залог на движнини и други облици на осигурување (во натамошниот текст: гаранции) од страна на резидентот-издавач на гаранција во корист на нерезидентот-корисник на гаранцијата, а налогодавец за издавање на гаранцијата може да биде резидент или нерезидент.

4. Образецот Г-1 се пополнува на следниот начин:

Во обележјата од 1 до 4 се внесуваат кумулативни податоци за состојбата на издадените гаранции на нерезиденти на последниот ден од месецот за кој се известува, додека во обележје 5 се внесуваат податоци за прометот во текот на месецот за кој се известува.

Податоците во извештајот се искажуваат во денари, со две децимални места. За конверзија во денари се користи средниот курс на Народна банка кој важи на последниот ден во месецот за кој се известува.

Обележје 1 - „Состојба на издадени гаранции според валута“

Во поодделни редови се внесува шифрата на валутата во која се издадени гаранциите од шифрарникот на валути, составен дел на Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство.

Во колона 1 - „Налогодавец на гаранцијата е резидент“

За секоја валута се внесува износот на состојбата на издадените гаранции во односната валута.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 1.

Во колона 2 - „Налогодавец на гаранцијата е нерезидент“

За секоја валута се внесува износот на состојбата на издадени гаранции во односната валута.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 2.

Во колона 3 - „Вкупно“

За секоја валута се внесува вкупниот износ на состојбата на издадени гаранции како збир на колона 1 и колона 2.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 3.

Обележје 2 - „Состојба на издадени гаранции според земјата на нерезидентот“

Во поодделни редови се внесува шифрата на земјата на нерезидентот на кој му е издадена гаранција од шифрарникот на земји, составен дел на Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство.

Во колона 1 - „Налогодавец на гаранцијата е резидент“

За секоја земја се внесува износот на состојбата на издадени гаранции за односната земја.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 1.

Во колона 2 - „Налогодавец на гаранцијата е нерезидент“

За секоја земја се внесува износот на состојбата на издадени гаранции за односната земја.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 2.

Во колона 3 - „Вкупно“

За секоја земја се внесува вкупниот износ за состојбата на издадени гаранции како збир на колона 1 и колона 2.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 3.

Обележје 3 - „Состојба на издадени гаранции според видот на работата“

Во ова обележје се известува според видовите работи кои се основа за издавање гаранции.

Во колона 1 - „Налогодавец на гаранцијата е резидент“

За секоја поодделна работа се внесува износот за состојбата на издадените гаранции.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 1.

Во колона 2 - „Налогодавец на гаранцијата е нерезидент“

За секоја поодделна работа се внесува износот за состојбата на издадените гаранции.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 2.

Во колона 3 - „Вкупно“

За секоја поодделна работа се внесува вкупниот износ за состојбата на издадени гаранции како збир на колона 1 и колона 2.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 3.

Обележје 4 - „Состојба на издадени гаранции според рокот на траење“

4.1 краткорочни (со рок на достасување до една година); и

4.2 долгорочни (со рок на достасување подолг од една година)

Во колона 1 - „Налогодавец на гаранцијата е резидент“

За секоја категорија рок на траење се внесува износот за состојбата на издадени гаранции.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 1.

Во колона 2 - „Налогодавец на гаранцијата е нерезидент“

За секоја категорија рок на траење се внесува износот за состојбата на издадени гаранции.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 2.

Во колона 3 - „Вкупно“

За секоја категорија рочност се внесува вкупниот износ за состојбата на издадени гаранции како збир на колона 1 и колона 2.

Во редот „Вкупно“ се внесува збирот во денари, односно збирот од колона 3.

Обележје 5 - „Промет во месецот“

5.1 Издадени нови гаранции - гаранции кои се издадени во тековниот месец од страна на резидентот;

5.2 Платени гаранции - гаранции кои се платени во тековниот месец од страна на резидентот-издавач на гаранцијата; и

5.3 Згаснати гаранции - гаранции за кои во тековниот месец згаснале обврските на резидентот-издавач на гаранцијата.

Во колона 1 - „Налогодавец на гаранцијата е резидент“

Се внесува износот на издадени нови гаранции, платени гаранции и згаснати гаранции.

Во колона 2 - „Налогодавец на гаранцијата е нерезидент“

Се внесува износот на издадени нови гаранции, платени гаранции и згаснати гаранции.

Во колона 3 - „Вкупно“

Се внесува збирот на издадени нови гаранции, платени гаранции и згаснати гаранции од колоните 1 и 2.

Обележје 6 - „Резидент-издавач на гаранција“

Се внесуваат податоци за резидентот-издавач на гаранцијата и тоа: матичен број, назив, седиште и печат, име, презиме, потпис на одговорното лице, како и место и датум на доставување на извештајот.

Обележје 7 - „Известувач“

Се внесуваат податоци за известувачот (резидентот-издавач на гаранција или друго правно лице врз основа на писмено овластување да известува во негово име) и тоа: назив, седиште и печат, име, презиме, потпис на одговорното лице, како и место и датум на доставување на извештајот.

5. Извештајот се изготвува во два примерока, од кои еден примерок се доставува до Народна банка во печатена копија во рок од десет работни дена по истекот на месецот за кој се известува.

6. Ова упатство влегува во сила со денот на потпишувањето и ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

7. Со влегувањето во сила на ова упатство престанува да важи Упатството за начинот и роковите за доставување на збирни извештаји за склучени кредитни работи меѓу резиденти и нерезиденти („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/02).

У.бр.09/П-8

5 јануари 2007 година

Скопје

Гувернер,

м-р Петар Гошев, с.р.

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 55.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на член 110 од Уставот на Република Македонија и член 71 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.70/1992) на седницата одржана на 20 декември 2006 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. НЕ СЕ ПОВЕДУВА постапка за оценување на уставноста на Законот за дополнување на Законот за експропријација („Службен весник на Република Македонија“ бр.46/2005).

2. Ова решение ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Љупка Попеска од Охрид на Уставниот суд на Република Македонија му поднесе иницијатива за поведување постапка за оценување на уставноста на Законот означен во точката 1 од ова решение.

Според наводите во иницијативата, со оспорениот закон, со кој законодавецот повторно го вовел веќе еднаш напуштениот термин својствен за претходниот систем „предимствено право на градба“ директно се повредувало правото на сопственост. Како причини, односно аргументи за тоа, во иницијативата се наведува дека одземањето на недвижноста, во конкретниот случај на неизградено градежно земјиште, од сопственикот и негово пренесување на друго лице за изградба на станбени, деловни и стопански објекти предвидени со детални урбанистички планови значело одземање заради лични потреби и стекнување на профит, а не заради потреби од јавен интерес, како што било утврдено во оспорениот закон.

Имено, подносителот на иницијативата смета дека одземањето на неизградено градежно земјиште од страна на државата заради остварување на предимствено право на градба на станбени, деловни или стопански објекти од страна на физички и правни лица кои се во нивен личен интерес не може да биде од јавен интерес, затоа што објектите од јавен интерес служеле за доброто на целата заедница, а не на поединци. Оттука, според подносителот на иницијативата законодавецот не смеел да го третира како јавен интерес одземањето на правото на сопственост за изградба на станбени, деловни и стопански објекти.

Понатаму, во иницијативата се наведува дека со оспорениот закон, со кој се предвидувало дека стекнувањето на предимственото право на градба претставувало општ интерес, што всушност не можело да биде, не само што се повредувал членот 30 од Уставот, туку истовремено се повредувал и членот 9 од Уставот, како и член 14 од Европската конвенција за човекови права. Ова од причина што со овој закон граѓаните се доведуваат во нерамноправна положба, затоа што за реализација на деталните урбанистички планови на едни граѓани им се одземала сопственоста на градежното неизградено земјиште, а на други не, иако и едните и другите „неоправдано не сакале да градат“. Имено, согласно овој закон граѓаните кои се единствени сопственици на неизградено градежно земјиште што ја сочинува градежната парцела и „неоправдано не сакаат да градат“ се ставале во привилегирана положба во однос на граѓаните кои се сосопственици на градежното неизградено земјиште што ја сочинуваат градежната парцела, кои исто така „неоправдано не сакаат да градат“, затоа што на првата повластена категорија граѓани согласно овој закон во таков случај не можело да им биде одземано земјиштето за разлика од втората категорија граѓани на кои неизграденото градежно земјиште може да им биде одземано според одредбите на оспорениот закон.

Со оглед на тоа што предимствено право на градба можело да се стекне и над државно земјиште, што значи дека за приватни цели можело да се експроприира и државно земјиште, според наводите во иницијативата со овој противуставен закон се изигрувале прописите кои предвидуваат продажба на државно земјиште со јавно наддавање, а се одбегнувала и можноста да се постигне повисока цена на државното земјиште преку јавното наддавање. На тој начин оспорениот закон ги ставал во нееднаква правна положба субјектите на пазарот поради што тој бил во спротивност и со член 55 од Уставот на Република Македонија.

Според наводите во иницијативата, во оспорениот закон не можело да се оправда ниту решението со кое сопствениците на различните катастарски парцели во состав на градежната парцела се присилувале да по-

стигнат договор за заедничка градба на предвидениот објект на таа парцела, затоа што тоа било вградено со цел да се овозможи изигрување на економските законитости што владееле при договорањето во корист на градежните фирми, а на штета на дел од сопствениците на градежната парцела што не ги прифаќаат условите договорени со другите сопственици. Ова е уште една причина поради која овој закон, исто така, бил во спротивност со членот 55 од Уставот.

Со оглед на тоа што во оспорениот закон не било предвидено правото на жалба против решението на судот со кое ги задолжува сопствениците на градежното неизградено земјиште во определен рок да постигнат договор за заедничка градба под закана на присилните прописи, овој закон ги повредувал и член 15 од Уставот на Република Македонија, како и членот 13 од Европската конвенција за човековите права во кој е пропишано правото на ефикасен национален правен лек.

Поради изнесените причини, а заради тежината на последиците од примената на оспорениот закон, подносителот на иницијативата предлага Судот да го поништи Законот, а до донесување на конечна одлука се предлага Судот да донесе решение за запирање на извршувањето на дејствијата што се преземаат за стекнување предимствено право на градба на предлагачите во предметот ВПП.бр.81/2005 што се води пред Основниот суд во Охрид.

4. Судот на седницата утврди дека со член 1 од оспорениот Закон, во Законот за експроприација („Службен весник на Република Македонија“ бр.33/1995, 20/1998, 40/1999 и 31/2003) во членот 2 став 1 по алинејата 15 се додава нова алинеја според која како јавен интерес се утврдува изградбата на станбени, деловни и стопански објекти предвидени за градење со детални урбанистички планови, заради стекнување на предимствено право на градба на неизградено градежно земјиште.

Според членот 45-а, кој со член 2 од оспорениот Закон е додаден по член 45 од Законот за експроприација, предимствено право на градба е право со кое под услови, на начин и во постапка утврдени со овој закон, се стекнува сопственикот на градежно неизградено земјиште да гради станбени, деловни или стопански објекти предвидени за градење на тоа земјиште со детални урбанистички планови.

Стекнувањето на правото од ставот 1 на овој член е во општ интерес.

Предимственото право на градба може да го стекнуваат домашни физички и правни лица, вклучувајќи ја и државата.

Во останатите нови членови 45-б, 45-в, 45-г, 45-д, 45-ѓ, 45-е, 45-ж, 45-з, 45-с, 45-и, 45-ј и 45-к кои со член 2 од оспорениот Закон се исто така додадени по член 45 од Законот за експроприација, се уредуваат начинот, условите и постапката за стекнување на предимственото право на градба, за чие стекнување, по предлог на сопствениците на неизградено градежно земјиште кои имаат мнозинство на сопственост на тоа земјиште, одлучува надлежен суд, според правилата на вонпроцесната постапка.

5. Според членот 8 став 1 алинеја 6, 7 и 10 од Уставот, темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија се правната заштита на сопственоста; слободата на пазарот и претприемништвото и уредувањето и хуманизацијата на просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и на природата.

Со членот 30 од Уставот се гарантира правото на сопственост и правото на наследување. Сопственоста создава права и обврски и треба да служи за добро на поединецот и заедницата. Никому не можат да му бидат одземени или ограничени сопственоста и правата

кои произлегуваат од неа, освен кога се работи за јавен интерес утврден со закон. Во случај на експропријација на сопственоста или во случај на ограничување на сопственоста се гарантира праведен надомест кој не може да биде понизок од пазарната вредност.

Според членот 51 од Уставот, законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со законите.

Во членот 55 од Уставот, кој е поместен во делот за основите на економските односи, се гарантира слободата на пазарот и претприемништвото, како и еднаквоста на субјектите на пазарот, за што државата е должна да презема мерки против монополската положба и монополското однесување на пазарот.

Според членот 56 став 1 од Уставот, сите природни богатства на Републиката, растителниот и животинскиот свет, добрата во општа употреба, како и предметите и објектите од особено културно и историско значење определени со закон се добра од општ интерес на Републиката и уживаат посебна заштита.

Законот за сопственост и други стварни права ("Службен весник на Република Македонија" бр. 18/2001), во членот 5 утврдил дека правото на сопственост и другите стварни права се остваруваат врз основа на слободна диспозиција со нужни ограничувања предвидени во Уставот и законите.

Со одредбата од членот 16 на овој закон е определено дека сите природни богатства, растителниот и животинскиот свет, стварите во општа употреба, градежното земјиште, шумите и земјоделското земјиште, пашиштата и водите, како и стварите и објектите од особено културно и историско значење определени со закон се ствари (добра) од општ интерес за Републиката. Според ставот 2, стварите кои врз основа на Уставот или со посебни закони се прогласени за ствари од општ интерес за Републиката можат да бидат предмет на правото на сопственост на државата односно на физички и правни лица.

Законот за градежното земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.53/2001) во членот 1 определил дека со овој закон се уредуваат правата и обврските во поглед на градежното земјиште и уредувањето на тоа земјиште.

Согласно членот 2 од овој закон, градежното земјиште е добро од општ интерес за Републиката и ужива посебна заштита на начин и услови утврдени со овој закон. Уредувањето на градежното земјиште е дејност од јавен интерес.

Според членот 5, исто така, од овој закон, сопственоста врз градежното земјиште создава права и обврски и служи за доброто на сопственикот и на заедницата.

Понатаму, со Законот за градежното земјиште посебно е утврдено дека ова земјиште може да биде во сопственост на државата и во сопственост на физички и правни лица, дека носителот на правото на сопственост на ова земјиште, може земјиштето да го отуѓи и даде под долготраен и краткотраен закуп, дека на градежното земјиште може да се заснова и хипотека и дека градежното земјиште може да се експроприра на начин и под услови определени со прописите за експропријација (член 12).

Согласно член 42 од Законот за градежното земјиште под уредување на градежно земјиште во смисла на овој закон се подразбира изградба на објекти на инфраструктурата заради обезбедување на непречен пристап до градежната парцела од јавен пат, поставување на водоводна, канализациона, електрична, ПГТ и друга инсталација со приклучоци до градежната парцела.

Уредувањето на градежното земјиште, кое според овој закон е дејност од јавен интерес, во рамките на подрачјето утврдено со генерален и детален урбани-

стички план го вршат општините, односно градот Скопје врз основа на соодветна програма, чија содржина е утврдена во членот 45 од Законот за градежното земјиште.

Освен уредувањето на градежното земјиште, согласно Законот за локалната самоуправа, во надлежност на општините спаѓа и урбанистичкото (урбано и рурално) планирање, издавањето на одобрение за градење на објекти од локално значење утврдени со закон, како и уредувањето на просторот воопшто.

Просторното и урбанистичкото планирање на просторот пак, се врши согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на Република Македонија“ бр.51/2005) со кој се уредуваат условите и начинот на системот на просторното и урбанистичко планирање, видовите и содржината на плановите, изработувањето и постапката за донесување на плановите, спроведувањето на плановите и др.

Изработувањето, донесувањето и спроведувањето на просторниот план на Република Македонија и на урбанистичките планови во членот 3 од Законот за просторно и урбанистичко планирање се утврдени како работи од јавен интерес.

Прашањата во врска со експропријацијата на сопственоста и правата кои произлегуваат од неа на земјиште, згради и други објекти (недвижности) заради изградба на објекти и изведување други работи од јавен интерес, утврдување на јавниот интерес и определувањето на праведниот надомест за експроприраните недвижности се уредени со Законот за експропријација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 33/1995, 20/1998, 40/1999, 31/2003 и 46/2005).

Во членот 2 став 1 од овој закон (по чија алинеја 15 со член 1 од оспорениот закон се додава нова алинеја) предвидено е: дека јавен интерес утврден со овој закон е уредувањето, рационалното користење и хуманизацијата на просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и на природата со изградба на објекти и изведување на работи предвидени со актите за планирање на просторот, кои, пак, објекти и работи конкретно се утврдени со овој член од Законот.

Согласно член 3 став 1 точка 1 од Законот, експропријацијата може да се врши за потребите на државата, за потребите на јавните претпријатија и фондови, како и за потребите на образованието, воспитувањето, науката и друго кога дејноста се врши како јавна (државна служба). Според точката 2 на став 1 на овој член од Законот, експропријација може да се врши и за потребите на општините и градот Скопје, како и за јавните претпријатија и фондови основани од нив. Во точката 3 на ставот 1 на истиот член од Законот, пак е предвидено дека експропријација може да се врши и за потребите на правни и физички лица за изградба на објекти и изведување на други работи од јавен интерес, предвидени во членот 2 на овој закон.

Според членот 4 на Законот, со експропријацијата престанува правото на сопственоста и другите права што произлегуваат од сопственоста на недвижностите (потполна експропријација), а со експропријацијата може, исто така, само да се ограничи правото на сопственост со установување на право на службеност, закуп и сл. (непотполна експропријација).

Од наведените законски одредби произлегува дека согласно член 56 од Уставот, земјиштето, па оттука и градежното неизградено градежно земјиште за какво што станува збор во оспорените одредби од Законот, со закон е утврдено како добро од општ интерес за Републиката, кое независно во чија сопственост се наоѓа, ужива посебна заштита и се користи на начин и под услови утврдени, исто така, со закон што само по себе значи ограничување на правото на слободно користење на градежното земјиште од страна на сопственикот. Во

таа смисла треба да се има предвид дека намената на градежното земјиште, границите на зоните според намената на земјиштето, парцелацијата на градежното земјиште, површините за градење на градби определени со градежни линии, максималната висина на градбите, посебните услови за изградба на поединечни градежни парцели, потоа изградбата на сообраќајната, комуналната и друга инфраструктура на просторот, се само дел од прашањата за кои се содржани плански решенија во просторните и урбанистичките планови согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање.

Она што произлегува од наведените законски одредби, а што е посебно значајно за овој предмет е дека сопственоста на земјиштето, па и на градежното земјиште и правата кои произлегуваат од неа, може да бидат предмет на експропријација со која престанува правото на сопственоста и другите права кои произлегуваат од неа или пак само се ограничува правото на сопственоста, зависно дали се работи за потполна или непотполна експропријација.

Меѓутоа, согласно Законот за експропријација, експропријацијата на земјиштето и другите недвижности (згради и други објекти) се врши заради изградба на објекти и изведување на други работи од јавен интерес утврден со овој и друг закон. Меѓу работите кои овој закон ги утврдува од јавен интерес се и уредувањето, рационалното користење и хуманизацијата на просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и на природата со изградба на станбени, деловни и стопански објекти предвидени за градење со детални урбанистички планови, заради стекнување на предимствено право на градба на неизградено градежно земјиште (член 2 став 1 алинеја 16 од Законот за експропријација или член 1 од оспорениот Закон).

Според членот 45-а, став 1, кој со членот 2 од Законот што се оспорува е додаден по членот 45 од Законот за експропријација, предимствено право на градба е право со кое под услови, на начин и постапка утврдени со овој закон, се стекнува сопственикот на градежно неизградено земјиште да гради станбени, деловни или стопански објекти предвидени за градење на тоа земјиште со детални урбанистички планови. Според ставот 2 на овој член, стекнувањето на предимственото право на градба е во општ интерес, а според ставот 3, предимственото право на градба може да го стекнуваат домашни и физички и правни лица, вклучувајќи ја и државата.

Во членот 45-з, кој, исто така, е додаден по членот 45 од Законот за експропријација со членот 2 на оспорениот закон, предвидено е дека заради остварување - реализација на предимственото право на градба и изградба на станбени, деловни и стопански објекти предвидени за градење со детални урбанистички планови, градежното неизградено земјиште, сопственост на сопствениците кои не се стекнале со предимствено право на градба, ќе се експроприра во сопственост на сопствениците на градежното неизградено земјиште кои се стекнале со предимствено право на градба.

Според членот 45-с, на поранешните сопственици од членот 45-з на овој закон им припаѓа паричен надоместок не помал од пазарната вредност на градежното неизградено земјиште што се експроприра.

Имајќи предвид дека во наведените одредби од Законот за дополнување на Законот за експропријација е утврден јавниот (општиот) интерес заради чие остварување, односно реализација се врши експропријација, односно одземање на правото на сопственост на сопствениците на градежното неизградено земјиште кои не се стекнале со предимствено право на градба и негово пренесување на сопствениците на тоа земјиште кои се стекнале со предимственото право на градба и дека на

поранешните сопственици за експроприраното земјиште им припаѓа паричен надоместок не помал од пазарната вредност на тоа земјиште, според Судот овие одредби, како и Законот во целина се во согласност со членот 30 од Уставот, во однос на кој посебно се оспорува неговата уставност. Ова од причини што согласно овој член од Уставот, Собранието е овластено со закон да го утврдува јавниот интерес и врз таа основа да предвидува меѓу другото и одземање на сопственоста, што е случај и со неизграденото градежно земјиште согласно оспорениот закон.

Притоа, ниту во членот 30, ни во било кој друг член од Уставот не е дефинирано што се подразбира под терминот „јавен интерес“ и врз основа на кои критериуми тој се утврдува со закон. Оттука, според Судот оценката за тоа што е јавен интерес Уставот ја препуштил на законодавецот, така што во тој поглед законодавецот ужива дискреционо право до одреден степен, односно до степен таквата негова оценка/одлука да не е очигледно без разумна основа.

Тргувајќи од наведеното, постоењето на јавниот интерес поради кој може да се предвидат мерките на лишување, односно одземање на сопственоста, во секој, па и во овој случај, според Судот, првенствено може да се оправда со легитимната цел што треба да се постигне со таквите мерки. Во конкретниот случај, според Образложението на Предлогот на оспорениот закон, неговото донесување било поттикнато од потребата на сопствениците со еднакви или поголеми сопственички права на градежно неизградено земјиште да им се овозможи остварување на правата кои произлегуваат од нивната сопственост, односно на правото на градба на станбени, деловни и стопански објекти предвидени со деталните урбанистички планови на тоа земјиште, во случај кога градежното неизградено земјиште што ја сочинува градежната парцела има повеќе сопственици, односно сосопственици од кои некои сакаат да градат, а други не.

Исто така, во конкретниот случај е битно дека при утврдувањето на институтот предимствено право на градба во оспорениот закон, законодавецот ја имал предвид состојбата со градежното неизградено земјиште во Република Македонија која се карактеризирала со тоа што голем дел од градежните парцели на кои со деталните урбанистички планови е предвидена изградба на станбени, деловни и стопански објекти ги сочинувале градежно неизградено земјиште во сопственост на најмалку двајца или повеќе сопственици или сосопственици меѓу кои, исто така, во голем број не можело да се постигне договор за заедничка градба било од субјективни било од објективни причини.

Со оглед на наведеното, како и на тоа дека целта што требала да се постигне со донесувањето на оспорениот закон, според образложението е да се надмине постојната состојба на градежното неизградено градежно земјиште која била една од пречките за изградба на станбени, деловни и стопански објекти предвидени со деталните урбанистички планови, а со тоа и за нивна реализација, односно спроведување што е од јавен интерес согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање, според Судот и изградбата на овие објекти заради стекнување на предимствено право на градба на сопственикот на неизградено градежно земјиште, исто така, би можела да се смета за легитимна цел од јавен интерес. Ова особено ако се има предвид дека со стекнувањето на предимственото право на градба на сопственикот на градежното неизградено земјиште да гради станбени, деловни или стопански објекти предвидени со детални урбанистички планови не само што се придонесува за реализација на урбанистичките планови, туку истовремено државата на тој начин на сопствениците на тоа земјиште им создава подостапни услови за

домување, живот и работа, што е нејзина грижа и обврска во рамките на спроведувањето на социјалната и економската политика, воопшто.

Оттука, според Судот одземањето, односно експропријацијата на сопственоста во функција на остварувањето, односно реализацијата на предимственото право на градба претставува разумна и пропорционална мерка за остварување на целите од јавен интерес утврден во оспорениот закон. Ова дотолку повеќе ако се има предвид и тоа дека на сопствениците од кои им се одзема градежното неизградено земјиште согласно овој закон им припаѓа паричен надомест не помал од пазарната вредност на земјиштето што се експроприра.

Со оглед на наведеното, Судот утврди дека наводите во иницијативата според кои изградбата на станбени, деловни и стопански објекти предвидени за градење со детални урбанистички планови заради стекнување предимствено право на градење на неизградено градежно земјиште не може да е од јавен интерес и да го оправда одземањето на сопственоста на неизградено градежно земјиште согласно оспорениот закон, се неосновани и поради тоа не го постави прашањето за согласноста на оспорениот закон со членот 30 од Уставот.

Судот не го постави прашањето за согласноста на оспорениот закон нити со членот 9 од Уставот, кој, исто така, во иницијативата се наведува дека бил повреден со овој закон. Ова од причини што лишувањето, односно одземањето на правото на сопственост од едно лице и негово пренесување во корист на друго лице, согласно оспорениот закон се врши под услови, на начин и во постапка утврдена со овој закон, кои еднакво важат и се применуваат во секој конкретен случај на разрешување на односите меѓу сопствениците на градежното неизградено земјиште. Утврдените услови, начин и постапка за стекнување на правото на предимствено право со оспорениот закон, според Судот не се само гаранција за обезбедување на еднаквост меѓу граѓаните, туку се гаранција и за нивната правна сигурност, како елемент на начелото на владеењето на правото, кое во член 8 од Уставот е утврдено како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија.

Во однос, пак, на наводите во иницијативата дека со оспорениот закон се создавала нееднаквост меѓу граѓаните - сопственици на градежно неизградено земјиште, затоа што според овој закон градежното неизградено земјиште не се одзимало од сите сопственици на ова земјиште, туку само од некои, иако сите тие од различни причини не сакаат „неоправдано да градат“ објекти предвидени со деталните урбанистички планови, Судот утврди дека овие наводи се неосновани и поради нив не може да се проблематизира согласноста на оспорениот закон со член 9 од Уставот. Ова од причина што во иницијативата се прави споредба меѓу две категории на граѓани кои се наоѓаат во различна правна и фактичка состојба, а во таков случај не се однесува, односно применува начелото на еднаквост.

Дека се работи за споредување меѓу две категории на сопственици на градежно неизградено земјиште кои се наоѓаат во различна правна и фактичка состојба, произлегува од следното:

Одредбите на оспорениот закон, според кој крајната цел е одземање, односно експропријација на градежното неизградено земјиште, се однесуваат за одземање на градежно неизградено земјиште исклучиво кога тоа земјиште има два и повеќе сопственици (а не еден сопственик) и кога земјиштето на повеќе сопственици сочинува една градежна парцела на која според деталните урбанистички планови е предвидена изградба на соодветен објект (станбен, деловен или стопански), а меѓу сопствениците не може да се постигне договор за заедничка изградба на тој објект. Оттука, јасно произлегува дека за изградба на објект од страна на сопстве-

ниците на градежното неизградено земјиште кои се единствени сопственици одлучуваат самите тие и не зависат од волјата на друг, што не е случај кога на тоа земјиште се сопственици двајца или повеќе. Или со други зборови, во првиот случај правото на користење на сопственото градежно неизградено земјиште за изградба на објект не зависи и не е условено со волјата на друг, за разлика од вториот случај, односно ситуација кога сопствениците на градежното неизградено земјиште што сочинува една градежна парцела за користење на сопственото земјиште за изградба на објект се зависни од нивната меѓусебна волја.

Тргувајќи токму од наведената правна и фактичка состојба во која се наоѓаат сопствениците на делови од градежното земјиште што сочинуваат една градежна парцела, а со цел да им се овозможи правото на сопственост на ова земјиште да го искористат по сопствена волја, во случај кога во тоа се спречени поради неможности да се постигне договор за заедничка градба на објектите со другите сопственици, односно сосопственици, законодавецот во нивен интерес, а во интерес и на целата заедница, односно држава, го предвидел стекнувањето на предимственото право на градба.

Во наведениот контекст, треба да се има предвид дека предимственото право на градба согласно оспорениот закон го стекнува сопственикот, односно сосопственикот на градежното неизградено земјиште, а не некој друг, и тоа само тогаш кога нивната сопственост на тоа земјиште ја сочинува градежната парцела најмалку 50%. Тоа значи дека предимственото право на градба им се признава на поголемите, односно доминантните сопственици на градежното неизградено земјиште што ја сочинува градежната парцела, што е логично и оправдано решение.

Исто така, треба да се има предвид дека градежното неизградено земјиште кое според оспорениот закон се експроприра заради реализација на предимственото право на градба се одзема од сопственост на сопствениците кои не се стекнале со предимствено право, а се пренесува во сопственост на сопствениците на градежното неизградено земјиште кои се стекнале со ова право. Значи, градежното неизградено земјиште во овој случај се одзема во корист на сопственикот на градежното неизградено градежно земјиште кое заедно со одземеното ја сочинува градежната парцела на која е предвидена градба, а не во корист на трето лице.

Од наведено произлегува дека категоријата на сопственици на градежно неизградено земјиште за кои станува збор во оспорениот закон се наоѓаат во сосема поинаква правна и фактичка состојба во однос на другите сопственици на градежно неизградено земјиште, па оттука и нивната споредба е несоодветна.

Имајќи предвид дека согласно оспорениот закон под услови, на начин и постапка утврдени со Законот, предимствено право на градба може да се стекне и на градежно неизградено земјиште во сопственост на државата, (член 45-в) и дека уредувањето, рационалното користење и хуманизацијата на просторот и заштитата на животната средина и на природата со изградба на станбени, деловни и стопански објекти предвидени со детални урбанистички планови заради стекнувањето на ова право е утврдено од јавен интерес (член 2 став 1 алинеја 16 или член 1 од оспорениот закон), според Судот наводите во иницијативата според кои одземањето, односно експропријацијата на државното земјиште се вршела за приватни цели, како и тоа дека со експропријацијата на ова земјиште во функција на остварување на предимствено право на градба се вршело изигрување на прописите за продажба на државното земјиште со јавно наддавање се, исто така, неосновани и неприфатливи. Поради тоа, овие наводи не претставуваат оправдан основ за изразување на

сомнение за согласноста на оспорениот закон ниту со член 55 од Уставот, во однос на кој, исто така, се оспорува неговата уставност.

Условот дека предимственото право на градба може да се стекне доколку не се постигне договор за заедничка градба меѓу сопствениците, односно сосопствениците е запазен и во постапката пред судот. Ова произлегува од членот 45-ѓ од Законот, според кој судот пред да пристапи кон одлучувањето ќе ги задолжи сопствениците на градежното неизградено земјиште чија сопственост ја сочинуваат градежната парцела во определен рок да постигнат договор за заедничка градба.

Непредвидувањето на правото на правен лек, односно на жалба против одлуката на судот со која се задолжуваат сопствениците во определен рок да постигнат договор за заедничка градба, според Судот не го прави оспорениот закон во спротивност со Амандман XXI на Уставот, како што смета подносителот на иницијативата. Ова пред се и од причина што ваквата одлука на судот нема карактер на одлука во смисла на Амандманот XXI на Уставот, бидејќи судот со таа одлука (решение или заклучок) не одлучува за правната работа за која е надлежен согласно оспорениот закон, туку оваа негова одлука е во функција на постигнување на договор за заедничка градба помеѓу сите сопственици, односно сосопственици на градежното неизградено земјиште. Имено, според Судот, одредбата од членот 45-ѓ од Законот, треба да се толкува дека со неа законодавецот им остава последна можност сопствениците сами и заеднички да одлучат за користење на сопственото земјиште, за да не дојде до интервенција на државата, преку утврдување на предимственото право и експропријацијата, за тоа да одлучува таа. Експропријацијата, пак, која законодавецот во овој случај ја предвидел, според Судот претставува мерка на државата, со која се овозможува сопственикот на градежното неизградено земјиште да го оствари правото на градба на објекти предвидени со деталните урбанистички планови на тоа земјиште, само во исклучителни случаи утврдени во оспорениот закон. Ваквата констатација произлегува од таму што предимственото право на градба, а заради чие остварување, односно реализација се врши експропријација на градежното неизградено земјиште, согласно оспорениот закон се стекнува само кога меѓу сопствениците или сосопствениците на градежното неизградено земјиште не може да се постигне договор за заедничка градба (член 45-б од Законот). Во спротивно, односно доколку има таков договор, сопствениците без интервенција на државата го остваруваат правото на градба.

Поради наведеното, Судот не го постави прашањето за согласноста на оспорениот Закон ниту со Амандман XXI на Уставот, во врска со кој, исто така, се оспорува неговата уставност.

6. Со оглед на тоа што не изрази сомнение во согласноста на оспорениот закон со Уставот, Судот утврди дека предлогот за донесување на решение за запирање на извршувањето на актите и дејствијата донесени, односно преземени врз основа на овој закон, е, исто така, неоснован.

7. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 од ова решение.

8. Ова решение Судот го донесе со мнозинство гласови во состав од претседателот на Судот Махмут Јусуфи и судиите д-р Трендафил Ивановски, Мирјана Лазарова Трајковска, Вера Маркова, Бранко Наумоски, д-р Бајрам Положани и д-р Зоран Сулејманов.

У. бр. 5/2006

20 декември 2006 година
Скопје

Претседател

на Уставниот суд на Република
Македонија,
Махмут Јусуфи, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

5.

Врз основа на член 14 точка а) и член 32 став 6 од Законот за електронските комуникации („Службен весник на Република Македонија“ бр. 13/2005), Комисијата како орган на Агенцијата за електронски комуникации, на состанокот одржан на ден 11.01.2007 година, донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ГОДИШНИОТ НАДОМЕСТОК ЗА НАДЗОР НА ПАЗАРОТ ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Член 1

Во Правилникот за Методологијата за пресметување на годишниот надоместок за надзор на пазарот за електронски комуникации („Службен весник на Република Македонија“ бр. 139/2006), во член 1 се додава нов став 2 кој гласи:

„Одредбите од овој правилник не се однесуваат на операторите на јавни комуникациски мрежи и давателите на јавни комуникациски услуги кои имаат склучено договори за концесија со кои се уредува начинот и постапката на плаќање на надоместокот за надзор и следење.“

Член 2

Одредбите од овој правилник се применуваат и на пресметувањето на надоместокот за надзор и следење за 2006 година.

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

По влегувањето во сила, овој правилник ќе се објави на веб-страницата на Агенцијата.

Бр. 11-3/1
11 јануари 2007 година
Скопје

Агенција за електронски
комуникации
Комисија,
Претседател,
Софче Јовановска, с.р.

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2007 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ЦЕТИС ПРИНТ ДООЕЛ увоз-извоз, Скопје.

ISSN 0354-1622

